

WESTERN ROMAN

LASO

cijena 150d broj 681

G. F. Unger

ZVECKAJUĆI KAS

G. F. Unger

ZVECKAJUĆI KAS

Glavni i odgovorni urednik
MILIVOJ PAŠIČEK

Izdavač: SOUR »Vjesnik« (predsjednik Poslovnog odbora **Vjekoslav Koprivnjak**)
– RO Novinsko-izdavačka djelatnost, n. sol. o. – OOUR Informativno-revijalna izdanja, n. sub. o. (v. d. direktora **Božidar Radman**).

Tisak: RO Štamparska djelatnost SOUR »Vjesnik«, n. sol. o. – OOUR Novinska rotacija n. sub. o., OOUR TM n. sub. o. i OOUR Tisak revijalnih izdanja, n. sub. o.

Predsjedavajući Savjeta redakcije »Romani i stripovi«: **dr Ivan Krtalić**

Uređivački kolegij: **Ivica Bartolić** (graf. ur.), **Berislav Grabušnik** (graf. ur.), **Marija Jurela** (biblioteke »Super strip« i »Trag«), **Pavle Lugarić** (zamjenik gl. i odg. ur.), **Milivoj Pašček**, **Ana Župan** (ljubavni roman).

Redakcija: **Sonja Dunduš** (daktilograf), **Ana Hrastović** (novinar), **Zdenka Jočić-Beck** (redaktor), **Pero Kvesić** (novinar), **Igor Mandić** (novinar), **Branka Ožegić** (teh. sur.), **Hrvoje Prčić** (novinar).

Tajništvo: **Sanja Popović** (tajnik), **Biserka Pupavac** (pomoćnik gl. urednika za ekonomske poslove).

Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4, tel. (041) 515-555 i 519-555. Telex 21 121 YU VSK.

G. F. UNGER: **ZVECKAJUĆI KAS**
Naslov originala: **KLIRRENDER TRAB**
Recenzija: **Neda Omčikus**
Copyright: **Geisenheyner-Crone**
Prijevod: **Ida Zelić**

LASO 681 izlazi 31. 10. 1986.

I

Kad se poštanska kočija zaustavila na stanici u Four Mesa Creeku, sve unaokolo bilo je mirno i tiho. Kočijaš je počeo ogorčeno psovati. Njegov pratilac držao je u rukama sačmaricu i bio je pripravan da okine.

U torovima je također sve bilo mirno. Nijedne životinje – ni jednog jedincatog konja. Dogovoreno je bilo zapravo da će zaduženi na stanici pripremiti šestoropreg i zamijeniti konje. A sve je mirno, ništa, baš ništa se ne miče.

Mala je stanica bila smještena u sjeni jugozapadne Mese. Kasno je poslijepodne. Sunce je tako daleko na zapadu da je već naprosto nestalo iza Mese. Sad je kočijaš zauriao:

– Paco! – Hoiiii, Paaaaa-cooooo! Gdje si, proklet bio, kamo si se sakrio?!

Odgovora na pitanje nije dobio. Nekoliko je trenutaka odzvanjala samo jeka, odbijajući se o crvene stijene Mese, koje se doimaju kao zamkovi koje su divovi podigli za divove.

Kad se opet smirilo, čulo se samo tiho žuborenje rječice. Iz kočije se javio muški glas:

– Do vraga, što još čekamo?! Vozite dalje!

– Ako nema zaduženog na

stanici, onda ne bismo više smjeli gubiti vrijeme s tom prokletom kočijom... ili?!

Kočijaš nije odgovorio. U tom času opazili su on i njegov pratilac komadić smeđega kartona utaknutog u napuklinu smeđe potporne grede, što podupire poprečnu gredu nadstrešnice. Sišavši s kočije, pratilac se, držeći u rukama sačmaricu i pripravan da okine, približio potpornoj gredi izvukavši iz napukline komadić smeđega kartona. Kratko pogledavši papir, povikao je:

– Paco je otišao! Evo, napisao je ovdje da mu nijedna poštanska linija ne bi mogla platiti protuvrijednost u novcu koliko mu je vrijedan njegov skalp. Crveni rodaci njegove žene odveli su konje, a na tu prokletu vojsku se čovjek u ovoj zemlji ne može osloniti. Otišao je u Meksiko svom bratu. Možemo ga svi fino...

– Prestani, Jube, mi u kočiji imamo damu! – viknuo je oštro kočijaš, koji je držao do kakve takve razine poštanske linije. No njegov pratilac, previše bijesan, završio je rečenicu još prostije i glasnije:

– ... poljubiti u dupe. Da, to je napisao na ovom komadiću

kartona i ja ga potpuno razumijem. Neprekidno je bio ovdje sâm sa svojom crvenokožom ženom, hm, sâm u zemlji Apaša, i dobro je znao da vojska nije toliko luda da se upušta u hvatanje jednoga jedinog Apaša, i to je na njega djelovalo naprosto deprimirajuće. No, dobro, krećemo dalje! – Prišao je kočiji i htio se popeti kad će kočijaš:

– Hm, imamo dva putnika koji silaze na ovoj stanici. Jube, pitaj ih da li silaze ili žele nastaviti dalje s nama. No, prije no što nastavimo putovanje, moramo napojiti umornu zapregu. Dakle, izvolite svi izaći, a muški putnici neka pripreme oružje.

Pratilac je otvorio vrata kočije, iz koje su izašla četiri muškarca i tri žene. Dvije su pomalo punačke i prosijede Meksikanke, a treća je obučena u zeleni kostim diskretne elegancije. Mlada je i više nego lijepa, i to, ako se tako može reći, lijepa na osebujno rasni način. Izašla je iz kočije gipko i lako i pažljivo se ogledala unaokolo. Sean O'Neil, koji je u kočiji sjedio već nekoliko sati sučelice njoj, promatrao ju je diskretno i neprestano utvrđivao svoj prvi dojam o njoj. Zapazio je da je staložena i smirena, a pogledom sve budno prati.

Sean O'Neil je visok, taman, mršav momak svijetlih očiju. Obratio se pratiocu:

– Da, ja sam jedan od putnika koji ovdje silazi. Tko je drugi!

– Ja – dodala je na to lijepa žena u zelenom kostimu. – Ja također silazim ovdje. Vojska će doći ovamo po mene, a možda će i kola s pratnjom stići uskoro. Kasnimo li?

– Ne, gospodo – odgovori joj kočijaš sišavši s kočije.

– No, što ako odemo, a vojska ne dođe po vas, onda...? – Zastao je i nije dalje nastavio, prepustio je ljepotici da si sama predoči sve što bi se tada moglo dogoditi. Grickala je usnicu i kao da je pažljivo osluškivala neki svoj unutrašnji glas. Podigavši glavu, pogledala je Seana O'Neila, drugog putnika koji silazi ovdje. Njene svijetloplave oči ugodan su kontrast njenoj crnoj kosi, a njen mali nos krasilo je sa obje strane nekoliko pjega. Imala je visoke jabučice i lijepo oblikovana usta, možda malo preširoka, ali zato senzualna. Usta su joj odavala njevu ličnost, jer bila je impulzivna, sigurna u sebe, čak bi se moglo reći odvažna, ali isto tako je opet znala biti i neljubazna i hladna. Vještom promatraču su njena usta odavala temperamentnu ženu, lijepu ženu, koja je poznavala život sa svim njegovim usponima i padovima.

Nasmiješila se Seanu O'Neilu i zabljesnuli su njeni snažni, poput snijega bijeli zubi, koji su, kad bi se tako nasmijala, izražavali neku vrstu gladi – gladi za svim lijepim stvarima na ovom svijetu. A njene oči svjetlucale su, naprosto blještale.

– Vi također čekate vojsku, gospodine? – obrati mu se ona, na što joj on kimne glavom.

– Onda, znači, čekamo zajedno – nasmiješi se ona. – Ja sam Dee Lorne.

– A ja sam Sean O'Neil – doda on i blago se nakloni.

– Oh, vidi, aaaaah... – nadovezao se kočijaš, no ipak je zadržao za sebe ono što je htio re-

ći i samo je promrmljao:

— Možda ne znate, gospodo, i zato vam to želim reći, da vojska u ovoj zemlji želi biti sigurna i tko zna što još. N....

— Dobro — prekinu ga Sean O'Neil. — Dobro sam upućen u to što je vojska u ovoj zemlji. Nije važno kad, ali doći će sigurno po damu i sprovesti je do Fort Cataline. Ako dama želi ostati, onda je ovdje jednako sigurna kao s vama u kočiji. Ili, možda...?

Kočijaš i njegov pratilac zamislili su se nad njegovim posljednjim upitnim riječima, i znali su da je dobro procijenio cijelu situaciju. Na ovoj pustoj stanici Apaši zacijelo nisu imali više što tražiti, ali kočija je uvijek izazov i daje naslutiti bogat plijen, jer tu su konji, oružje i municija, i zato je postojala velika vjerojatnost da bi kočija mogla biti napadnuta. Kočijaš je samo škripao zubima.

— Ta prokleta zemlja — rekao je pun neke gorčine.

— Ti prokleti Apaši, i ta prokleta vojska, koja je dužna zajedno sa svojim konjaničkim patrolama osigurati siguran prolaz. Ali... — Zastao je i prezirno odmahnuo rukom. Njegov pokret je, naime, sve govorio, bilo je besmisleno dalje gundati, bolje je bilo šutjeti.

— Hajde, pokret! — uzviknuo je okrenuvši se. — Bolje će biti da se pobrinemo za konje. Nećemo uspjeti prijeći sljedećih četrdeset pet kilometara ako dobro ne napojimo konje. Hajde, momci! Pomozite nam! Znam, znam, platili ste put i imate pravo na dobru uslugu, ali mi smo sad u nevolji.

Prošlo je već više od pola sata otkako su ispratili poštansku kočiju. Sumnjičavo su pogledali unaokolo, pogled im se susreo, gledali su se dugo, iskušavajući, istražujući, kao da su željeli saznati sve jedno o drugom. Dopala mu se, i znao je da vjerojatno pripada nekom oficiru u Fort Catalini, jer zbog čega bi inače ovamo, u ovu zemlju, došla žena i čekala vojničku pratnju da je sprovede dalje. Pitao se kakva je ona žena, jer poznao je mnoge, ali bio je svjestan da još ne poznaje sve i da će možda doživjeti neko iznenađenje. Smatrao ju je pustolovkom, ali ne tipičnom kao što je bila većina oficirskih žena. Doimala se više kao oficirska kći, koja je pazila na tradiciju svog staleža. Ne, ta Dee Lorne je drukčija. Osjećao je i naslućivao na neki način da će saznati kakva je ona osoba budu li ovdje morali čekati nekoliko sati ili čak cijelu noć. Pri uzajamnom promatranju i ona se pitala kakav je on čovjek. Dopada joj se, takvi momci, nalik na Indijance, uvijek su joj se dopadali. Budući da nosi civilnu odjeću, pretpostavlja da nije vojnik ni oficir, odnosno da bi mogao biti oficir, ali od onih koji su se uzdigli iz redova bivših podoficira. Ispod njegovih srpolikih brkova ugledala je iznenađa bijele zube. Na to je predložio:

— Gospodo, želite li da vam iz bunara donesem nekoliko vedara vode? Nakon te prašnjave vožnje zacijelo se želite osvježiti. Ja ću u međuvremenu pripaziti ovdje vani.

U njenu pogledu naziralo se neko iskušenje. No, s druge strane, dobro zna da će u dru-

govanju ovdje možda provesti nekoliko sati ili čak cijelu noć, a ako je loš i pokvaren, zna ona da joj ionako nitko ne može pomoći, i da je prepuštena njemu na milost i nemilost. U njenim plavim očima još se ogleda pitanje. Podigavši ruku, on se ponovo nasmijao.

— Imao sam nekoć dobru majku i dvije drage sestre — pri tom se nasmiješio — volio sam ih i poštovao.

Odmah je shvatila što joj je time dao do znanja. Kimnula je glavom i dodala:

— Dobro, gospodine O'Neil, bit ću vam zahvalna ako mi donesete vode iz bunara. Neću se samo oprati, već želim promijeniti i rublje, jer sam se oznojila i svrbi me cijelo tijelo kao da su me izjele buhe. Da li je u kočiji bilo buha?

— Vjerojatno — napomenuo je on nasmiješivši se. Otišao je do bunara i spustio veliko i teško drveno vedro da zagradi vodu. Promatrala ga je i mislila: nosi revolver kao revolveraš. Kakav bi on čovjek mogao biti? Njegovo jednostavno odijelo nije navodilo ni na kakve zaključke, možda njegove kaubojske čizme, ali takve čizme nosi gotovo svaki jahač, bez obzira na to što nije kauboj. Okrenula se i ušla u kuću. U nekoj pokrajnoj prostoriji našla je veliku drvenu kadu. Sean O'Neil je došao sa dva drvena vedra puna vode i ispraznio ih u kadu.

— Odmah ću vam donijeti još dva, pričekajte trenutak. /i — A kovčeg? — zamolila je — prilično je težak.

— Dakako — dodao je kimnuvši glavom. Kad je već bio na

vratima, pripravan da izađe, upitala ga je:

— Gospodine O'Neil, zašto vi idete u Fort Catalinu? — Zastao je sa oba prazna vedra u rukama i dobacio joj pogled preko ramena.

— Hm — rekao je — zar se na meni ne vidi da sam vojnik prerušen u civila?

— Oficir? — upitala je odmah.

Sa smiješkom na usnama blago je dodao:

— Zar vam ja tako izgledam? Ponašam li se kao takvi ljudi?

— Ne — odgovorila je i polako odmahnula glavom.

Otišao je i donio teški kovčeg i još dva vedra vode. Odloživši vedra i kovčeg, promatrao ju je trenutak šuteći, a onda je upitao pomalo oštro:

— A vi, kakav čin nosi vaš muž u Fort Catalini? — Osjetio je kako oklijeva, ali je začas odlučno podigla bradu:

— Moj muž je kapetan Tom Lorne, i on je treći po rangu činova u Fort Catalini, tako mi je barem pisao.

— On je već dulje vrijeme u tom Fortu? — zapita je O'Neil.

Zaškiljila je očima i ponovo oklijevala, ali opet se nije dala zbuniti.

— Prije dva mjeseca bio je premješten — odgovorila je. Na to je on kimnuo glavom i izašao. Ostala je sama u kući. U tom trenutku mislila je na neke događaje i tajne koji su sad već bili prošlost, ali koje nije smio saznati. Pri tome je osjetila neki nemir, neizvjesnost i brigu. Taj visoki čovjek, pomalo indijanskih crta lica, s kojim ovdje zajedno provodi vrijeme, doimao se na mnogo načina — ali isto-

vremeno joj je ulijevao neki nemir. Slutila je nešto, ali nije točno znala što, znala je samo da u zraku lebdi nešto neobično.

Počela se brzo svlačiti. Prilično je vremena provela na putu u kočiji po najvećoj vrućini i svrbež vjerojatno nije izazivao samo znoj pomiješan s prašinom već i poneka buha. Ta prokleta zemlja, pomislila je. Kad ćemo napokon doći u neki drugi svijet? Zašto je Mel oficir u Fort Catalini? I zašto je htio da je dodem k njemu? — Prokletstvo! — Mislila je Mel, a ne Tom.

II

Osluškivao je gledajući to prostranstvo. Već je gotovo pala večer. Sunce je već zašlo duboko za masiv Mesa, nebo je bilo užarenocrvene boje, a s istoka su se već polako šuljale noćne sjene. Sve unaokolo bilo je mirno, nije se osjetio ni dašak vjetra, ali je iz zemlje još izbijala poslijepodneva toplina. Kaktusi u cvatu polako su zatvarali svoje cvjetove. Nadlijetali su ih polako prvi noćni grabežljivci. Sean O'Neil je laganim korakom obišao stanicu. Nije nosio mamuze, pa je koračao tiho. Premda je mršav, doima se pomalo težak, ali kreće se tiho i korak mu je veoma lagan. Znao je samo jedno: ako su Apaši blizu, vidjet će ih tek onda kad mu skoče za vrat, jer previše ih dobro poznaje da bi se u tome prevario. Pitao se samo kad će po Dee Lorne i njega doći ta obećana pratnja? Ne prestano je osluškivao zvukove iz daljine ne bi li čuo onaj neobičan topot koji prati svaku patrolu na konjima: zvuk laganog zveckajućega kasa, konjskih

kopita, metala, škripanje sedla, dahtanje konja i isprekidane glasove jahača. To je tipičan zvuk, koji uvijek nesumnjivo najavljuje patrolu na konjima.

Ali on ga ne čuje, premda već pada noć i sve je još mirnije nego inače, pa se čovjeku čini da bi mogao čuti zvukove iz najveće daljine. Povremeno čuje samo zvukove pri kupanju lijepe žene, koji do njega dopiru iz kuće. Pokušava si predočiti njeno nesumnjivo lijepo tijelo. U isti čas odbacuje te misli i postaje oprezniji, jer sad je već pomalo siguran da se s pratnjom nešto moralo dogoditi, toliko nisu mogli zakasniti. Iz kuće se više nije čulo praćakanje, zacijelo je izašla iz kade, obrisala se i obukla: ponovo si je to pokušavao predočiti.

Približavajući se uglu kuće, čuo je iznad glave šum i naglo se kotrljajući bacio se u stranu brzo poput sjene ptice u letu ili divlje mačke koja izbjegava klopku. Revolver mu je već bio u ruci. Oba Apaša koja su se s krova htjela baciti na njega, nisu više imali izgleda, jer on je bio revolveraš, barem u gađanju: zaustavio ih je vrućim olovom svog revolvera. Kretao se munjevitom brzinom, preskočivši verandu, odgurnuvši vrata, otkotrljao se po podu, zastao i pucao. U tom malom prostoru pucnji revolvera su odzvanjali, a Apaš koji je pustio ženu i okrenuo se prema njemu nalezio je ravno na tane, pao na koljena i bacio nož, koji je munjevito proletio kraj O'Neilove glave. On nije više pucao, pustio je Apaša da klečeći umre. Škrtario je s mecima, jer su mu pre-

ostala još samo tri, a nije znao koliko će još Apaša doći.

Pogledao je Dee Lorne, koja je, boreći se s Apašom, bila polugola. Stajala je i uzvratila njegov isto tako brz pogled. Nisu prozborili ni riječi, samo su osluškivali. Začuli su lagano šuškanje na slamnatom krovu. Stražnja vrata kroz koja je Apaš ušao bila su još otvorena. Kroz ta su vrata vidjeli kako je Apaš skočio s krova, a kroz prednja, kojima je O'Neil bio okrenut leđima, uskočio je drugi. Bila su, dakle, još dvojica, u isti čas su dolazili kroz oboja vrata.

Nišanili su iz pušaka, željeli su ubiti bijelce makar ih to stajalo života, jer su osjetili da je ovaj bijelac opasan protivnik, koji će možda ubiti još mnoge Apaše, a tu opasnost su svakako htjeli spriječiti. To je zacijelo bio njihov tok razmišljanja i zato su pripravnici žrtvovati svoje živote.

Nijedno tane nije ga pogodilo, već je samo prozujalo mimo njega kao fijuk biča. Ponovo je naglo zapucao i bacio se u stranu, pogodivši sa oba metka. U šaržeru revolvera preostao mu je još samo jedan metak.

Ima li još Apaša? To su si pitanje postavljali i Dee Lorne i Sean O'Neil. Osluškujući, zadržavali su dah, ali ponovo je sve bilo mirno. Dee Lorne je ukočeno gledala prisutnog čovjeka.

»Kakav čovjek« — mislila je — »oh, kakav čovjek!« Nikad još nije vidjela da se netko tako bori. »Čak ni Mel me ne bi mogao tako braniti.«

Dao joj je znak da želi vidjeti što se vani zbiva. Razumjela je i požurila do jednog Apaša, uze-

la mu pušku, dobru spensericu, repetirala i dala znak O'Neilu. Znao je da ona sad može paziti na sebe s puškom u ruci. Izišao je u sumrak, koji je već pomalo prelazio u noć.

Čekala je i sve budno pratila, nije je smetalo što je napola gola, opet je počela razmišljati: »O... ta prokleta zemlja, ti prokleti Apaši, prokleti život koji se sveo na neprekidnuti lov za bogatstvom. Oh, vrag neka nosi taj prokleti život! Zašto me je Mel pozvao k sebi? Zašto je on oficir u Fort Catalini i zašto sam mu potrebna? Prokletstvo, u što sam se upustila? Kakav je, uostalom, ovaj čovjek vani?«

Vani je već bio mrak kad je on ušao u kuću, ali znala je da je to on, prepoznala ga je po njegovoj upadljivoj silueti. Polako joj je prilazio puneći revolver, zatim ga je odložio i stao pred nju. Naslonivši pušku uza zid, prišla mu je bliže. Njegove čvrste ruke privukle su je u naručje, privila se uz njega, stajali su tako nekoliko trenutaka, ljubili se i osjećali kucanje srca. Nakon toga stajali su jedno kraj drugoga šuteći jer, uostalom, nisu imali ni što reći. Lijepa žena poput nje srela je na putu muškarca, koji je učinio za nju više nego što je spasavanje života, i njena privrženost nije bila samo zahvalnost već mnogo više od toga.

Žena i muškarac postali su u nevolji prijatelji, jer da su Apaši ubili njenog zaštitnika, bili bi joj nanijeli veliko zlo. Puni su mržnje, pogotovo otkako bijelci plaćaju visoku premiju za skalpove Apaša, te kao roblje prodaju Indijanke i djecu, a vrlo često ih i siluju. Naplaćuju sve zlo

koje im je naneseo, i to s kamatama.

Pomilovavši je blago po kosi, on reče:

– Nemoj se bojati, Dee Lorne.

– Neću – reče ona – ne dok sam kraj tebe. – Pustio ju je i maknuo se malo unatrag.

– To negdje blizu morali bi biti njihovi konji. Ako ih nađem, mogli bismo odjahati u Fort Catalinu. Smijem li te ostaviti samo? – upita je.

– Idi slobodno, bez brige – dodala je.

Išuljavši se iz kuće nečujno poput sjene, s puškom u ruci, naslonio se leđima na zid i čekao. Tijela mrtvih Apaša ležala su nepomoćno u sobi, bilo je već prilično mračno pa se nazarala samo silueta. Noć se spustila brzo, ali na nebu još nije bilo zvijezda. Dee Lorne je pažljivo osluškivala, ali ništa se nije čulo. Kroz glavu su joj strujale razne misli: »Što ako ga ubiju...? Oh, kako je to divan čovjek! Na mene će navaliti svi oni koji su ga ubili. Zašto ga nisam prije srela? Zašto sam srela čovjeka poput Mela? Ili je on možda momak poput Mela?«

Zaustavila je dah, jer joj se učinilo da u daljini čuje topot konjskih kopita i ponadala se da se približava vojska. Ali zvuk konjskih kopita se polako udaljavao, postajao je sve tiši i tiši dok se nije potpuno izgubio u noći. Ubrzo zatim začla je glas Seana O'Neila:

– Žao mi je, Dee. Kod konja su ostavili čuvare, pa kad je shvatio da su oni mrtvi i da ću ja tražiti konje, dao se u bijeg, i sad smo ovdje naprosto zarobljeni. – Zagrlivši je, doda: – Smjestit ćemo se malo dalje

odavde, nećemo ostati ovdje na stanici. Dodi, pomози mi ponijeti neke stvari.

III

Ležali su pod istim pokrivačem, nedaleko od stanice, između grmova. Noć je postajala sve hladnija, a na nebu su se već pojavile prve zvijezde i njesec. Bila je to prava arizonska noć. Nebo se nadvilo nad njih poput velikog zvona posutog svjetlucajućim dijamantima. Ležala je u njegovu naručju i osjećala se sigurnom i zaštićenom. Nekoliko puta se uhvatila kako razmišlja o nečem drugom: »S Malom nisam nikad osjećala takvu sigurnost, bez obzira na to što smo bili par, i ne osjećam ni najmanju grižnju savjest što Mela varam s ovim čovjekom. Zar sam ja uopće dužna biti vjerna Melu? Zar nismo nas dvoje samo suputnici u lovu na bogatstvo? Aaaaaah, ovaj Sean, koji me sad drži u svom čvrstom zagrljaju, sasma je sigurno drugačiji čovjek, ne znam ništa o njemu, a unatoč tome osjećam da se bitno razlikuje od Mela.«

Razmišljajući tako, osjećala je da postaje sve hladnije, jer ležali su na starom šatorskom krilu, a pokrivač im je bio prétanak. No, što su mogli, to je bilo sve što su našli na stanici. Priljubljivala se sve više uz Seana O'Neila, ne tražeći samo njegovu toplinu: tražila je nešto drugo, neku sigurnost, jer nije se htjela osjećati usamljenom u ovoj mrkloj noći u zemlji Apaša. Grozila se pri pomisli na stanicu u kojoj i oko koje su ležali mrtvi Apaši.

Predočivši si tu sliku, privila se još čvršće uz njega. U tim trenucima činilo joj se da ga voli kao što još nikog dosad nije, ali istovremeno nije bila sigurna da li su taj osjećaj probudile ove teške okolnosti u kojima su se našli. Razmišljajući tako, zaspala je u njegovu zagrljaju. On nije zaspao već je neprestano osluškivao noćne zvukove, čuo je čak kako životinjice tu i tamo šmugnu kroz travu, zov noćnih grabežljivaca i zavijanje kojota u daljini. Čulo se i zavijanje vukova iz daljine, znao je da nema opasnosti sve dok čuje te zvukove prirode, ali isto tako je znao da se ne približava ni vojna pratnja na konjima, koja je već morala stići bez obzira na okolnosti koje su je mogle zadržati. Ali pratnja nije došla, i on sâm se bojao svojih slutnji da je vojna pratnja upala u zasjedu koju su im postavili Apaši. A što ako je pri tom poginuo oficir čiju ženu drži u zagrljaju...?

Prestao je razmišljati o svim tim besmislicama i počeo pomalo dremuckati, no neprekidno se borio sa snom osluškujući zvukove u noći. Iznenada je začuo nešto neobično: zvuk se približavao i postajao sve glasniji, znao je, bio je siguran – to je dobro poznati zveckajući kas konjičkog voda. To je onaj tipičan zvuk, poseban zvuk u ovoj pustoj zemlji. Ostao je i dalje ležati, slušao je kako se približavaju, zastaju kod stanice i zatim je čuo neke neobične zvukove. Neki promukao glas je izdavao naredbe, uspio je to razabrati kroz mnoštvo zvukova – dahtanje konja i topot konjskih kopita, škripanje sedla i zveckanje metala.

– Najprije se treba pobrinuti za ranjenike. Konjanice Hopkins i Danielo, vi preuzmite osiguranje! Korporale, molim raport!

– Gospodine, posvuda leže mrtvi Apaši, čak i u samoj stanici! Ovdje je bilo borbe, inače blizu nema nikoga.

Čuvši sav taj razgovor, Sean O'Neil prodrmao je lagano Dee, koja je tvrdo spavala u njegovu naručju i zijevajući upitala:

– Što je?

– Pratnja koja je morala doći po nas upravo je stigla – prošapta on. – Sad ste ponovo gospođa Lorne, supruga kapetana Tome Lornea. Možda je i on sâm stigao s pratnjom. Prošlo je naše vrijeme, lijepa Dee, nikad neću zaboraviti ovo zajedničko provedeno vrijeme.

Ležala je i dalje prestrašeno i mirno kao da se smrtno prepa-
la. Poljubivši njegov bradati obraz, prošaptala je:

– Ni ja nikad neću zaboraviti ove zajedničke trenutke. Želim ti mnogo sreće, Seame. Da, ja sam sad ponovo gospođa Lorne, supruga oficira trećeg po rangu u Fort Catalini.

Ustali su i krenuli polako prema patroli. Konjanici su već sjahali, ali preko nekih konja bila su prebačena i svezana tijela mrtvih vojnika. Neki su sjedili na zemlji, još su imali toliko snage da sjašu makar su bili ranjeni. Stanica je sad bila osvijetljena i ponovo se začuo oficirov promukli glas:

– Bolničari, na posao! vojnici Skinner, vi pristavite vodu! Korporale, mi ćemo se pobrinuti za konje i... Glas Dee Lorne prolomio se kroz noć i preki-

nuo oficirovu zapovijed u pola rečenice:

— Tome! Tome! Ja sam ovdje! Ovdje sam ja, tvoja Dee! — I potrčala mu u susret. Lagano šapajući, prilazio joj je muškarac. Po svemu sudeći, i kapetan Tom Lorne bio je ranjen. Bacila mu se silovito u zagrljaj, kao što bi vjerojatno učinila svaka žena koja je nakon svih nevolja ponovo sreća muža. Oslonivši se na njegovo rame, prošaputala je:

— Mele, o, Mele, bilo je...

— Ne zovi me Mel — prekine je on siknuvši. — Ja sam sad kapetan Tom Lorne a ne bandit Mel Clayton. Nemoj me više zvati Mel sve dok nosim ovu uniformu. — Sad je tek obratio pažnju na visokog muškarca koji im se približavao. I dakako, Dee se nije zvala Lorne već McLee. Dee McLee je samo glumila ženu kapetana i zbog toga se morala prozvati Dee Lorne.

— Hej, tko ti je taj? — upitao je lažni kapetan ugledavši čovjeka koji im se približavao.

Sean O'Neil zastao je na tri koraka od para. Dee je znala da će sad napokon saznati što Sean O'Neil traži u Fort Catalini i što on ima s vojskom.

— Stariji narednik O'Neil, s narednjem za Fort Catalinu, gospodine — predstavio se Sean O'Neil salutirajući.

— Ali, zaboga, vi izgledate kao civil! Zašto niste u uniformi?

— Ja sam, gospodine, tek regrutiran i moram preuzeti dužnost u Fort Catalini, gdje ću dobiti i uniformu. U regrutnom mjestu mi je rečeno da će na putu za Fort Catalinu biti i su-

pruga jednog oficira, zato sam uzeo istu kočiju.

— I to mi je spasilo život, Tome — dodala je Dee Lorne. On je ubio Apaše koje ovdje vidiš, i samo njemu mogu zahvaliti što sam živa. — Nastala je tišina. Kapetan je šutio, a onda rekao:

— Osobno sam vam veoma zahvalan, naredniče, ali kao vojnik ste izvršili samo svoju dužnost, pa stoga s moje strane, kao vašega pretpostavljenog, ne biste trebali očekivati neke povlastice. Jasno?

— Jest, gospodine — odgovorio je Sean O'Neil — to je jasno.

— Vi preuzmite svoju dužnost sad, na licu mjesta, a ne u Fort Catalini. Moj narednik je poginuo jučer u borbi s Apašima i vi ćete stoga preuzeti njegovu dužnost. Zanima me kako to da ste odmah regrutirani kao stariji narednik. Ili ste to možda već bili?

— Nisam, gospodine.

— Nego?

— Kapetan, gospodine.

— U saveznoj konjici?

— Ne, gospodine, već kod saveznika.

— Aaaaaah, vi ste, dakle, oficir pobunjenik?

— Da, gospodine.

— I sad ste preuzeli dužnost narednika, hm, valjda vam je u civilu voda došla do grla?

— Čeznuo sam za vojničkim životom, gospodine — rekao je Sean tihim jednoličnim glasom.

Kapetan se grohotom nasmi-
jao, što nije bilo nimalo dolično jednom oficiru, i dodao:

— No, onda je vojska ispunila vaše želje, naredniče, a ja ću se potruditi da vam ispunim još u većoj mjeri. Ostajemo ovdje do

zore, a onda svi na konje. Preuzmite dužnost.

– Da, gospodine – odgovorio je Sean O'Neil, okrenuo se salutirajući i udaljio se. Otišao je do stranice, gdje su već neki potpaljivali vatru. Na zemlji je ležalo nekoliko ranjenika, a oko njih se skupilo nekoliko vojnika.

– Slušajte, ljudi! – rekao je dovoljno glasno i osjetilo se da je vičan izdavanju naređenja. Pripadao je onoj vrsti ljudi koja nikad nije morala nešto reći dvaput, jer njegova je pojava zračila nečim posebnim, a u glasu mu je bilo nečega što je ulijevalo autoritet. Osjećali su prema njemu neku odbojnost, gledajući ga kako stoji pred njima obasjan mjesečinom, jer on je za njih još bio samo civil.

– Kaže da ga moramo slušati – gundao je jedan od vojnika.

– Moramo li? Zar je zbilja moguće da nam jedan običan civil naređuje?

– Možda je on savezni šerif s tvojom potjernicom u džepu doda drugi, na što su se svi grohotom nasmijali. Ubrzo zatim svi su ušutjeli, gledajući civila koji je mirno stajao pred njima i obratio im se ravnodušno, gotovo nježno:

– Dobro je što se tako veseli, momci, dobro raspoloženje će vam još biti potrebno. Ja sam stariji narednik O'Neil, i ja ću vam odsad biti otac i majka. Je-l'jasno, vucibatine jedne? Imate prokletu sreću što ja dobro poznajem ovu zemlju i Apaše, pa su utoliko veći i vaši izgledi da zadržite svoje skalpove. Ima li netko još kakvo pitanje?

– Naredniče, vi nas nazivate vucibatinama?

– Zar to možda niste? –

uputio im je pitanje pomalo mlitavim glasom, i sad su znali da je utoliko opasniji što mu je glas mlitaviji i blaži. Oni su se inače dobro snalazili u ophođenju s narednicima, jer svi su mahom bili stari vojnici. Opet je netko iz skupine primijetio: – Naredniče, jeste li vi sredili ove Apaše?

– Da, jesam! I sad...! – Počeo je izdavati naređenja smireno i stručno, i odmah se mogao osjetiti oprez i iskustvo. Dobro im je činila spoznaja da se nalaze pod komandom iskusnog narednika. Jer kapetan, saznali su to u međuvremenu, nije imao pojma o Apašima i nije uopće poznavao ovu zemlju, bio je neiskusna i zelen u ovoj prostranoj zemlji Apaša.

Kapetan je preostali dio noći proveo u stanici sa svojom suprugom, kao što to i dolikuje jednom oficiru. Ranjenici su smješteni u štagalj, a mrtvi leže umotani u neke platnene ostatke pod plavim zvjezdanim nebom. Oni koji su ostali živi imaju sasvim pouzdano svoj dio pakla u ovom dijelu svijeta. Sean O'Neil je od vojnika saznao što se dogodilo na putu.

Kad ih je kapetan vodio preko brežuljkastog prijevoja, začuli su pucnjeve i ugledali kočiju čiji su se putnici očajnički borili. Napali su Apaše i zatim se s prijevoja spustili nizbrdicom kroz neku uvalu, u kojoj ih je, otvorivši vatru, dočekaio drugi dio apaške skupine. Shvatili su da je kočija bila samo mamak koji ih je odveo ravno u klopku. U borbi su izgubili četiri vojnika i narednika, a sedam vojnika je ranjeno. Bila je to takozvana dvostruka pratnja, koja se sa-

stoji od dvadeset četiri vojnika i jednog oficira. Oni su, doduše, pobijedili Apaše, ali vjerojatno postoji još jedna veća skupina u zemlji kamo su preživjeli pobjegli, i kad bi se kojim slučajem ta skupina vratila, patrola nikad ne bi stigla u Fort Catalinu.

Kad je to Sean O'Neil čuo, već mu je mnogo toga bilo jasnije.

Kapetan Tom Lorne, koji se zapravo zvao Mel Clayton, razgovarao je dotle sa svojom tobožnjom ženom Dee, čije je pravo ime bilo Dee McLee. Ona je prva prozborila:

— O, Mele, ja sam zbilja mislila da si mrtav kad mi je u Socorro stigla vijest da...

— Ne zovi me Mel — prekine je on. — Shvati već jednom da ovdje svaki od nas igra svoju ulogu. Ja sam kapetan Tom Lorne, a ti si moja supruga. Ne znam kako to ne možeš shvatiti kad sam ti u pismu sve tako podrobno objasnio. I sad nemoj više griješiti, anđele moj. — Na to mu je ona samo kimnula glavom i upitala ga:

— Ali ti mi još moraš mnogo toga objasniti, jer u svom pismu, koje me je zateklo u Socorro, pišeš samo o najnužnijem. Nemam pojma o tome gdje si sakrio plijen i zašto se sada odjednom zoveš kapetan Tom Lorne. Napisao si mi, doduše, da si sad kapeatn Tom Lorne. Zašto, to je...

— Samo polako, objasniti ću ti, anđele, sve je jednostavno. Slušaj! Kad smo napali transport s novcem, bilo nas je šest, ali trojica su poginula odmah u napadu, jer se naoružana pratnja borila do posljednjeg čovjeka. Nas trojica smo pobjegli vo-

deći svaki sa sobom po jednog konja natovarenog plijenom. Patrola nas je gonila tri dana i sve nam se više približavala. Moji kompanjoni su ostali u nekoj presušnoj riječici, ne bi li tako barem malo zadržali patrolu.

Dogovorili smo se gdje ćemo se naći, i ja sam odjahao sa tri natovarena konja. Dao sam im do znanja da ću plijen negdje sakriti bude li situacija previše opasna. Jahao sam cijelu noć, makar uopće nisam poznavao put. Polako je svitala zora, sjedio sam u podnožju nekog brežuljka i gledao svoje tragove, kad odjednom imam što vidjeti: patrola mi se polako približavala. Sa sobom su vodili pse i bilo mi je jasno kako su u toku noći pratili moj trag. Te pse su zacijelo našli na nekom ranču ili farmi, a moje drugove su vjerojatno pronašli već na mjestu gdje smo se rastali. Shvatio sam da nemam izlaza, jer imao sam prednost od samo četiri kilometra, ako je to uopće bila prednost? Oni su jahali brzo, a ja? Vukao sam sa sobom tri natovarena konja i sâm sam bio iscrpljen i umoran.

Nakon tih riječi Mel Clayton, alias Tom Lorne, malo je zastao i otpio gutljaj kave iz pocinčane posude. Dee ga je gledala raskolačenih očiju. Lorne je visok, tamnopus i vitak muškarac, poput Sean O'Neila, ali istovremeno je bio pustolov i razbojnik, dvonogi vuk u neprekidnoj potrazi za plijenom. Ovaj put se domogao najdragocjenijeg plijena u svom životu, jer transport novca koji je napao, i koji je bio namijenjen banci u Tucsonu, vozio je veliku svotu nov-

ca, čak dvije stotine tisuća dolara.

Dvije stotine tisuća dolara! To je za ovo vrijeme nepojmljivo visoka svota ako se zna da godišnja plaća jednog obrtnika iznosi tri stotine dolara, da se za dvadeset dolara može kupiti dobar konj i da kauboj na stanici mjesečno zarađuje dvadeset dolara. Dvije stotine tisuća dolara je golemo bogatstvo. Tako velik transport novca rijetka je slučajnost. Nikad Lorne-Clayton nije izveo tako dobar pothvat. Tim novcem mogli bi proputovati cijeli svijet.

— Ti si im uspio pobjeći — nježno je upitala — ali što se dogodilo s plijenom? — Zurio je u nju, a tamno lice su mu krasili jaki, bijeli zubi. U očima mu se pojavio neki čudan sjaj.

— Jahao sam dalje i ubrzo sam se našao na nekom putu. U daljini sam vidio grad, a na putu poštansku kočiju. Bilo je više naselje nego grad. Znao sam da će kočija samo promijeniti zapregu i krenuti dalje, i u taj tren mi je sinula ideja kako ću pobjeći. Ali što s plijenom, kojeg sam se morao na neki način riješiti?

Ponovo je zastao i srknuo gutalj kave. Oči su mu opet poprimile onaj neobični sjaj i bilo je očito da pričajući sve to ponovo doživljava vlastitu pobjedu.

— Bilo je jednostavno — nastavio je. — Došao sam do napuštene i propale ruševine neke misije, koja je vjerojatno pripadala Španjolcima. Ubacio sam naš plijen u stari zidani bunar i odjahao dalje. Stigao sam u grad u posljednji trenutak i sjahavši s konja uspio sam se ubaciti u kočiju koja je već

kretala. Tako sam, evo, uspio umaći patroli, ali sam istovremeno znao da oni mogu sustići kočiju do sljedeće izmjene zaprege ako svoje umorne konje zamijene svježima. Tek nakon prve izmjene zaprege bio sam siguran da sam im umakao. U kočiji je bilo nekoliko putnika, a među njima i jedan oficir...

— Kapetan Tom Lorne — prekinu ga Dee.

— Da — kimne Lorne-Clayton.

— Bili smo si slični kao brat bratu, slično građani, a bio je i tamnopusit poput mene. Tada mi još nije pala na um ideja da bih mogao obući njegovu uniformu i tako zamijeniti svoj identitet njegovim. Ni na sljedećoj stanici patroli nije bilo ni traga, pa sam sad potpuno bio siguran da sam im umakao. U međuvremenu sam se raspričao s kapetanom i saznao da je premješten u Fort Catalinu. Tamo je morao preuzeti dužnost šapškog oficira, odnosno majora. Pričao mi je kako još nije dobio nalog o preuzimanju dužnosti, što je inače obavezno kad se netko unaprijedi za majora, a imao je i neke ružne slutnje da bi mu se u ovoj zemlji još svašta moglo dogoditi. Ali bez obzira na sve opasnosti odlučio je, kad se već malo udomaći, pozvati i suprugu iz Ohija. Pričao je mnogo o sebi, ti, uostalom, i sama znaš kako ja umijem raspričati ljude. Osim toga, bio sam dobre volje, znajući da me pratnja više ne može stići, i siguran da ću se uskoro vratiti po plijen. Uto su se pojavili Apaši, napali kočiju jureći je još sljedeća tričetiri kilometra. Pošto je ubijen kočijaš i pratilac, kočija se

prevrнула i survala niz strmu padinu zaustavivši se u nekoj jaruzi. Apaši su odmah poubijali putnike koji su ispali iz kola, pa je životom platio i kapetan koji se do posljednjeg trenutka hrabro borio. Ja sam se nekako uspio izvući iz prevrnutih kola i sakriti u obližnje grmlje. Bio sam sav u strahu i samo sam čekao kad će se pojaviti koji od Apaša da opljačka kočiju i ubije mene. Imao sam sreću, nisu došli, i ja sam jedini preživio napad. Ubrzo zatim čuo sam glas vojničke trube, bio je to znak da stiže pomoć. Tisuću misli naviralo mi je u glavu i odmah mi je palo na um što će se dogoditi.

— Zastao je nasmiješivši se lijepoj ženi.

— Znao sam da mi je potjera još za petama i da je sa mnom svršeno ako me vojska pronade ovdje. I u tom trenutku sinula mi je sjajna ideja. Iskoristio sam svoju sličnost s kapetanom i brzo se preobukao u njegovu uniformu, pa kad su prvi vojnici stigli na lice mjesta da vide imali preživjelih, ja sam već dušom i tijelom bio kapetan Tom Lorne. — Zastao je i sad je Dee već gotovo sve bilo jasno.

— Ali nije mi jasno zašto si mi pisao da dođem, odnosno da je komandant u Fort Catalini suglasan s mojim dolaskom i da će mi na putu biti pružena pomoć.

— Zato što si mi potrebna — doda on sirovo. — Cijela igra postala mi je pomalo zabavna, jer došavši do mene, potjera nije ni posumnjala da bi mrtvi kapetan mogao biti netko drugi do li bandit kojeg su tražili. Bili su dakako razočarani što su ga našli mrtvog, jer sad im nije

mogao reći gdje je sakrio plijen. Psovali su ljutito, a ja sam ih tješio. Nakon svega morao sam krenuti s patrolom u Fort Catalinu i preuzeti dužnost povjerenu Tomu Lorneu. Sreća moja što sam u toku rata proveo dvije godine u vojsci tako da sam se mogao snaći u toj situaciji, čak možda bolje nego sam Tom Lorne, koji je tek napustio kancelariju. Mislim da je bio profesor na nekoj vojnoj školi, pa je sasvim sigurno imam više prakse nego on, a greške su pripisivali mojem neiskustvu, jer ja sam, uostalom, i zbog toga dobio prekomandu u Fort Catalinu.

Ali iz svega ovoga nije se lako izvući, možeš li to uopće razumijeti? Nema tu godišnjeg odмора, tu vlada ratno stanje i stalna borba protiv Apaša, a Fort Catalinu neću moći tek tako napustiti, jer vojska će mi biti za petama, a ne mogu ni desertirati a da to podrobno ne pripremim. Moram smisliti dobar i lukav plan, anđele. Dvjesto tisuća dolara je na sigurnom, velika je to svota i mnogo ima kovanica, zamisli, čak tri-deset dva kilograma kovanog novca od po dvadeset dolara. Sad ti je jasno da sve moramo pomno pripremiti i da nam je potreban pomoćnik. Što misliš kako bi bilo da uzmemo narednika O'Neila za pomoćnika? Ako je on pobio sve ove Apaše, onda je zacijelo dobar revolveraš. Možda se zbog toga i vraća u vojsku. Nemoj mi samo reći da si se za ovih nekoliko sati uspjela zaljubiti u njega.

Gledala ga je ukočeno i hladno primijetila:

– Iz kojeg razloga mi postav-
ljaš takvo pitanje?

– Dee – napomenuo je uz
grimasu – poznato je da si ti
dvonoga vučica i da uvijek iza-
bireš najjačeg vuka, možda je to
u žena poput tebe neki prirodni
nagon – da želite najboljeg
muškarca i da mu se podajete
kao neka vrsta ponosne nagra-
de. Ne, nemoj misliti da ti pred-
bacujem ako je do takvoga ne-
čeg i došlo protekle noći, jer on
ti je, uostalom, spasio život, a ni-
si ni znala da li ćeš me ikad više
vidjeti. Ali mi smo sad ponovo
nekadašnji par u potrazi za bo-
gatstvom, a ovaj put je plijen
velik, zaista velik, i sve se ispla-
ti, zato bi bilo dobro kad bi us-
pjela pridobiti narednika za se-
be... – Zašutio je i nije više ne-
ko vrijeme o tome pričao, ali
onda je ipak ponovo nastavio:

– Moramo dobro smisliti ka-
ko da ja dezertiram i kako će-
mo pobjeći s plijenom, zato je
važno da to izvedemo lukavo.

– Može plan biti i jednostav-
an – reče ona. – Ponekad su
najjednostavniji planovi bolji
od superlukavih. Vidjet ćemo.
Je li daleko do Fort Cataline?

– Dva dana jahanja – odgo-
vori on. – Kad izađe sunce,
krećemo. Imaš sa sobom svu
opremu za jahanje? Konja ima
dovoljno, jer u borbi je stradalo
nekoliko vojnika. Već vidim ka-
ko će se svi iznenaditi kad vide
ženu oficira kako jaše, hahaha!

IV

Narednik O'Neil pobrinuo se
da krenu rano u zoru, i tik pred
izlazak sunca već je sve bilo
pripravno. Ranjenicima nije sve
to bilo po volji, psovali su i bo-

jali se dalekog puta, ali isto su
tako znali da im nema druge i
da moraju izdržati. Povratak u
Fort Catalinu bio je lutrija –
preživjeti ili ne. Narednik
O'Neil sad je bio u uniformi po-
ginulog narednika, koja je bila
očišćena od tragova jučerašnje
borbe. Lijevo, iza kapetana, ja-
hao je on, s desne strane kape-
tanova supruga, slijedili su ih
vojnici i ranjenici, a na začelju
je jahao kaplar. Kolona se kre-
tala kasom. Dan je tek počeo i
bilo je ugodno sunce još nije
pripeklo, pa je bilo ugodno svje-
že, i to, zamislite, u zemlji u ko-
joj od svih živih bića postoje sa-
mo lovci i žrtve, proždrljivci i
prožderani. Bez obzira na to što
je divlja i nemilosrdna, to je is-
tovremeno i lijepa zemlja –
spomenemo li same kaktuse u
cvatu, koji je krase od izlaska
do zalaska sunca. Ovdje žive
pretežno Apaši, jer oni su je
osvojili i ovdje se nastanili, sad
se bore za nju i neprekidno ra-
tuju s bijelcima. Patrola, koja
proizvodi već dobro znani zvuk,
kreće se dalje, za njom se diže
prašina sliježući se na odjeću,
lice i dlaku životinja. Sunce je
sad već visoko, postoje vruće, a
niz lica se počeo slijevati znoj.

Sean O'Neil počeo je razmi-
šljati o raznim okolnostima ko-
je su ga dovele u vojsku, a po-
gled je uperio u kapetanova le-
đa. Mislio je na Dee i na sve ono
što se zbilo među njima, ali
osjetio je neko razočaranje,
premda je ona bila izuzetna že-
na. Pripadala je kapetanu, a to
što ga je prošle noći prevarila
pripisivao je stjecaju okolnosti i
ničem više. Pokušao je sve za-
boraviti, jer čovjek nikad do-
voljno ne poznaje žene podlož-

ne osjećajima, raspoloženjima i prilagodljive situacijama...

Prenuo se i obrisao znoj. Pokušao se usredotočiti na zadatak. Poznavao je Apaše i zemlju, pa mu je stoga bila dužnost da patrolu što sigurnije sprovede do Fort Cataline i ne dopusti da upadnu u klopku. Sve su to, dođuše, bili dugogodišnji vojnici, navikli na dugo jahanje i okrutne borbe, ali netko ih je morao voditi, a to je bio njegov zadatak.

Jahali su još nekoliko sati, a zatim stali da se malo odmore i osvježe. Sunce je već nemilosrdno pržilo, vrućina se dizala čak i sa tla. Baza u koju su polazili utvrđen je logor, koji čuva prolaz za San Pedro Valley, odakle dva puta vode za takozvani teritorij New Mexica. Te putove čuvaju baze Thomas i Grant. Zovu se baze, ali daleko su one još od pravih baza, to su zapravo tek utvrđeni logori, koji će s vremenom prerasti u bazu. Držeći otvorenim prolaz, koji je važan radi povezanosti između istoka i zapada, Fort Catalina igra značajnu ulogu. Prema zapadu put vodi u Santa Cruz River, pa sve do Gil Rivera na sjeveru, a nakon Santa Cruz Rivera preko apaške pustinje do Yume. Sve te baze dio su velikog plana koji će omogućiti Apašima potpuno zadovoljstvo, a kad bijelci govore o »zadovoljstvu« Indijanaca, onda misle na njihovo uništenje i istrebljenje. Sean O'Neil predobro zna sve to.

Došavši oko podneva do vode, kapetan je stao malo podalje od samog mjesta i okrenuvši se kimnuo naredniku glavom.

— Naredniče, ako želite možete i sami pogledati — rekao je zatim. — Ali isto tako, možete nekoga poslati da izvidi. Želim biti siguran da u okolini nema Apaša. Po mom mišljenju, velika skupina Apaša, o kojoj smo govorili, morala bi biti već negdje blizu. Skupine koje su doživjele poraz, ona kod poštanske kočije i ona na stanici, sigurno su im se pridružile. Dakle, molim!

Sean O'Neil se okrene gledajući dvostruki red prašnjavih i oznojenih konjanika, znajući da oni još imaju vode u svojim limenim čaturama, ali bi konjima jedno osvježenje zacijelo dobro došlo. Osjetio je neprijateljske poglede, neki su izbjegavali pogled bojeći se da ne budu izabrani. I svaki od njih kojeg bi poslao k vodi mrzio bi ga i pitao se: »Zašto baš ja?« Odjahao je sam, na prvi pogled bezbrižno, makar nije baš bilo tako, ali isto tako nije vjerovao da su im Apaši ovdje postavili zamku. No, možda je ta pretpostavka prerana, jer patrola je bila još previše svježja i u stanju da se odlučno bori. Do Fort Cataline još je dalek put i Apaši će još pričekati, a ipak odjahao je osluškivajući i oprezno. Došavši do vode, sve mu je bilo jasno, okrenuo se i vratio do patrole.

— Gospodine, voda je otrovana — poručio je. Puna je uginule gamadi i nema potrebe da prilazite. Odsad vodu koja nam je preostala mogu dobiti samo ranjenici i dama.

— Slažem se, naredniče — dada kapetan i odjaše naprijed. Propuštajući kolonu, narednik je ponavljao:

— Voda je samo za ranjenike! Jasno? Voda je samo za ranjenike! — Gledali su ga krvavih očiju, sad su znali nešto više o njemu, znali su da nije kukavica. Mogao je kao izvidnika poslati jednog od njih, ali nije, već je odjahao sâm, nisu ga, naravno, zbog toga posebno zavoljeli, ali budio je u njima određeno poštovanje. Jašući zajedno sa Seanom na začelju kolone, kaplar mu je uputio prijeki pogled i na to dodao promuklim glsom:

— Dobro ste to izveli, lukavče. Elroy Maffit bio je crvenokosi muškarac, koji je već na prvi pogled odavao čovjeka željnog napadanja. — Znam što govorim — nastavio je podsmjehujući se i dalje — jer ja sam već dva puta bio narednik, makar nikad nisam uspio postati stariji narednik. Bez ijedne grimase Sean O'Neil je na to dodao:

— Baš dobro da je s nama još jedan znalac većega kalibra, bez obzira na to što ga vojska neprekidno degradira. Slijedeći put ćeš se ti dobrovoljno javiti kao izvidnik! Jasno?

— A što ako se ne javim?

— Onda ću te ja odrediti.

Na to je kaplar Maffit srdito kimnuo glavom i primijetio:

— To mi se posebno dopada u vojsci: jedan izdaje naređenja, a drugi ga moraju slušati. Posebno mi je drago što mi daješ mogućnost da se sâm javim. Taj događaj će zacijelo biti unesen u dnevnik patrole, a ja ću brže upotrebiti svoje tri trake, hahaha. — Ljutito je izgovarao taj hahaha, više no što se je smijao. Nije mogao izdržati, pa mu se ponovo obrati:

— Hej, reci, kakva ti je bila noćas ona lijepa dama? Da nije možda u tvom zagrljaju tražila samo zaštitu? Poznavao sam jednom ženu jednog majora, koja...

— Te tvoje priče me ne zanimaju, kaplare — prekinu ga Sean O'Neil i odjaše naprijed. Ali ovaj je nastavio pričati pa makar i sâm za sebe.

— ... nije pravila razlike između svog majora i ostalih činova, ona je ugrabila svaku priliku koja joj se pružila i zbog nje sam prvi put degradiran, prokletstvo!

Podnevna vrućina je sad već postala nepodnošljiva. Nisu mogli stati da se odmore, jer još je postojala nada da je samo mali broj Apaša ispred njih, a da im je velika skupina za petama, jer glasnici ipak nisu tako brzo mogli prevaliti te velike udaljenosti i skupiti Apaše. Morali su pošto-poto dobiti tu konjaničku trku. Ali nije to bila trka u kojoj je bila važna brzina, već trka koja je zahtijevala žilavost i izdržljivost, a patrola je već pomalo gubila borbenost i snagu. Morali su samo uporno naprijed, nisu smjeli stati, premda su znali da je za ranjenike ovo mučenje i živi pakao. Put koji je vodio prema klanцу polako se gubio i počeo uzdizati prema Catalinama. Zaustavivši se, kapetan ponovo pogleda prema naredniku, koji je jahao duž kolone i izvikivao:

— Traži se dobrovoljac da izvidi klanac! Sa začelja kolone dojahao je kaplar.

— Ja sam dobrovoljac, naredniče! — izustivši to, ljutito je odjahao u klanac. Sean O'Neil gledao je pažljivo unaokolo, po-

gled mu je sezao nekoliko kilometara u daljinu i znao je dobro da bi se Apaši mogli pojaviti svaki čas. Pogledao je kapetana, koji ga je upitno i mirno gledao. Konji su dahtali i tapkali kao da su osjećali nemir, brigu i strah svojih jahača. Sedla su škripala, metalna oprema je zveckala, sunce je pržilo, insekti su zujali na sve strane, znoj se slijevao niz lica, a prašina pomiješana sa znojem izazivala je svrbež. Kaktusi su bili puni šarenih cvjetova. Ptice su ih nadlijetale i okruživale poput dragoga kamena. Ali gdje su Apaši? Jesu li već možda ovdje? Postoji li još izlaz za patrolu da se izvuče?

— Gospodine, krećemo za izvidnikom — rekao je Sean O'Neil. Kapetan kimne glavom i krene, kolona se ponovo pokrenula, ranjenici su zapomagali i psovali.

Dee je gledala u narednikovu leđi i mislila: »U usporedbi s ovim čovjekom, Mel Clayton doima se u svojoj ulozi kapetana Toma Lornea skroz beznačajno. Sean O'Neil je posjedovao veće iskustvo kao vojnik i u pogledu Apaša, ali nije ih samo to činilo tako različitima. Prove-la je više od pola noći u njegovom zagrljaju i ono što je pri tom osjećala neće nikada zaboraviti. Ali to je prošlo, ili možda ipak nije?«

Topot konjskih kopita odzvanjao je u klancu. Zveckanje patrola u kasu pretvaralo se, odbijajući se od stijene, u impozantan zvuk. Bio je to čvrst i poštovanja vrijedan zvuk, kao da ga stvara nešto što je nezaustavljivo, veliko, jako. A bila je to za-

pravo mala patrola, umorna i žedna, s puno ranjenih i mrtvih. Vručina je mrtvace pretvarala u zaudarajuće leševe, što je također sastavni dio života ove okrutne i neumoljive sredine. Iza prvog zavoja u klancu slijedio je još jedan, a onda su začuli pucanj. Kolona je stala, a kapetan oštro povikao:

— Naredniče, izvidite da li smo upali u klopku! Dvojica neka vas štite s leđa! Naprijed!

— Gospodine, uzet ću jednoga konjanika i rezervnoga konja — reče Sean O'Neil. Nije čekao kapetanovo odobrenje, već je odjahao do vojnika koji je držao u rukama uzde rezervnoga konja. Vojnik je odmah krenuo za narednikom. Kad su nestali polako u zavoju, svi su pomislili kako ih više neće vidjeti. Sean O'Neil je doviknuo vojniku:

— Pripazi na jedno: ako je kaplar živ, a bez konja, daj mu ovoga, a ja ću dotle pucati. Jasn-o?

— Razumijem, naredniče — reče vojnik promuklim glasom. Ušavši u sam klanac, imali su dobar vidik i ugledali su odmah kaplarova konja kako mrtav leži. Bilo im je to malo čudno, jer Apašima su konji predstavljali bogatstvo, pa su ih stoga uvijek prisvajali, ali ne ubijali. Stojeći tako nepomično, narednik je ugledao trojicu Apaša. Jednog je kaplar na brzinu sredio, ali druga dvojica su ga potom napala. jer bio je bezpomoćan, s prikliještenom nogom ispod konja nije mogao više pružiti otpor, a i revolver mu je bio prazan, znao je da mu se crno piše i da nema izgleda. Vidjevši taj očajnički prizor, podbode narednik svoga konja u galop, a

Apaši, vidjevši što se sprema, pokušali su pobjeći. No, nisu imali sreće, naprasno ih je zaustavio metak vještog revolveraša.

U to se kaplar Maffit izderao u sav glas:

— Lijevo iznad tebe!

Tik iznad glave prišuljao mu se još jedan Apaš. Srušivši konja, uspio je narednik izbjeći metak, provukao se brzo kroz pukotinu u stijeni, pucao i pogodio Apaša koji se još nije snašao. U međuvremenu je vojnik sjahao i pokušao izvući kaplара. Maffit je psovao i vikao od bolova, ali ipak se nekako uspio popeti u sedlo.

— Dovedi patrolu, vojniče — reče narednik. — Ja i kaplar idemo naprijed, a ti dovedi patrolu i reci kapetanu da požuri.

— Vojnik je nestao, a kaplar pogleda narednika i promrmlja mrzovoljno:

— Ne znam da li da te volim ili mrzim? Svojim brzim dolaskom spasio si mi život, ali ti si me u sve to uvalio. Prokletstvo...

— To ti je vojska — nasmijao se O'Neil. — Ona može od tebe tražiti sve. Krenimo dalje!

Jahali su dalje kroz klanac, ali opasnosti više nije bilo, sve je bilo mirno. Odlanulo im je, jer su znali da sad više nema Apaša do Fort Cataline. Pokušaj ove četvorice bio je očajnički potez manjine u nadi da će nešto uspjeti napraviti.

V

Do večeri su već i zdravi jahачи osjećali umor i bili iscrpljeni, a ranjenici su bili još iscrpljeniji, bez izgleda da prežive

ovaj naporni put. Dee Lorne-Mc Lee već se jedva održavala na konju. Čak i kapetan, koji je bio vičan jahanju, osjećao je umor, jer nije on ni prije neprekidno jahao po ovakvoj vrućini i ovakvom od sunca presušenom prirodom. Okrenuo se naredniku, oči su mu bile crvene od umora, ispucale usnice jedva su se micale kad bi govorio, sve ga je boljelo. Jedva čujnim glasom pokušao je naredniku nešto predložiti:

— Moramo se odmoriti, naredniče. Inače...

— Ne možemo, gospodine. Moramo dalje. Ne smijemo stati, jer inače će nas apaška skupina ubrzo sustići. To je sto posto sigurno. — Kapetan se počeo ljutiti kad je zadnjim naporima ipak uspio shvatiti da narednik ima pravo. Četiri Apaša u klancu pokušala su zadržati patrolu, što znači da ona veća skupina nije daleko. Bolničar je dojahao sav zajapuren i raportirao:

— Gospodine, dva ranjenika neće preživjeti ako...

— Ako stanemo, neće nitko preživjeti — prekine ga narednik. Kapetan nije više ništa govorio, odjahao je na pročelje kolone, a narednik je ostao straga.

— Ne predajte se! — vikao je provremeno. — Ostajte u sedlu, vojnici! Ako stanemo, onda smo gotovi. Jasno?! Morate izdržati, nema drugog izlaza! Ja ostajem straga s kaplarom Maffitom, a vi slijedite kapetana! — Nisu ništa rekli, samo su mrmljali i psovali, bili su mu zahvalni makar su znali da će to dvojicu njihovih drugova stajati života. Kapetan bi već odavno stao da se odmori, to su dobro znali, ali

narednik je bio iskusan, a kapetan dovoljno uviđavan da mu se ne suprotstavi. Zaostavši malo za O'Neilom, kaplar je nakon nekoliko trenutaka promrm-ljao:

– Ti želiš od mene napraviti junaka, naredniče?

– Nisi mi morao reći da si već dva puta bio narednik – odgovori mu na to O'Neil. – Zašto su te ono dvaput degradirali?

– Jednom zbog žene jednog majora, to sam ti već počeo pričati. Ona je bila luda...

– A drugi put? – prekinuo ga je O'Neil.

– Aaaah, bio sam pijan i rekao jednom oficiru što o njemu mislim. Rekao sam mu pred svima da je »truba«, što, naravno, nisam smio, makar među ljudima cijelog svijeta ima i takvih, ali među oficirima ne, oni su svi bistri, hahahaha! – Zašutiti je pomalo ogorčeno i ljutito, taj tipični predstavnik svih vojnika ove zemlje i vojske Mrzio je vojsku, oficire i vjerojatno sve narednike, jer su mu i oni mogli naređivati. Osjećao se bespomoćnim i nezaštićenim, jer postojalo je ratno pravo. Morao je izvršavati i najgluplju naredbu, nije imao mogućnosti da se protiv bilo čega buni. Mrzio je i zastavu pod kojom je jahao, jer je i ona bila simbol njegove bespomoćnosti. Kad jednom budu napadali neko apaško selo, dat'će si oduška zajedno sa svojim prijateljima za sve ove nagomilane osjećaje: straha, bespomoćnosti i nemogućnosti da bez većih posljedica pobjegne i sve napusti. Čeznuo je za sigurnošću i toplinom ženskog tijela, za prijateljima, karta-

njem, glazbom, danima i noćima bez prisile i neprekidne poslušnosti. Takvi su svi ili gotovo svi, znao je to Sean O'Neil vrlo dobro. Ali on je sad bio stariji narednik i morao je zajedno s njima jahati i boriti se. Jer... tok misli mu se jednostavno prekinuo sjetivši se zašto se vratio u vojsku i što mu je bio zadatak. Morao je pomoći kapetanu da sprovede patrolu do Fort Cataline.

Poslije ponoći stigli su do još jednog mjesta s pitkom vodom. Vrućina proteklog dana je je-njavala i ustupala mjesto prohladnoj i zvjezdanoj arizonskoj noći. Voda je zaista bila pitka. Budući da je blizu bio izvor, teško ju je bilo zatrovati prahom loco-biljke, kojom su se Apaši inače uspješno koristili u te svrhe. Ljudi i konji su se okrijepili i osvježili, kad se iznenada začuo bolničarev glas:

– Gospodine, vojnik Henry Miller je izdahnuo. Ako nastavimo put, umrijet će i vojnik Sloane u sljedećih pola sata, jer već je izgubio svijest. Možemo ga jedino prebaciti preko sedla i tako dalje voditi. – Sve unaokolo bilo je mirno, čuli su se samo konji. Svi su očekivali što će kapetan odlučiti, a znali su da dalje oklijevanje znači sigurnu smrt. Znali su da im je skupina Apaša za petama, ali još ne napada, jer nitko se ne bori rado noću. Ali u zoru će ih zacijelo napasti. Nitko nije ništa rekao, svi su čekali i zadržavali dah. Što će odlučiti kapetan? Čuli su ga kako se obraća naredniku:

– Kako procjenjujete situaciju, naredniče?

– Mi bježimo, gospodine – odgovorio mu je on zvonkim i

mirnim glasom. – Zadržavamo li se ovdje, izgledi nam nisu baš najbolji, neće umrijeti samo ranjenik već i mi svi. – Čuvši njegove riječi, svi su uzdahnuli, a netko je dodao:

– Bog nam je dao pametnog narednika i zato mu svaka čast, treba mu u svakoj crkvi zapaliti svijeću.

– Amen – dodade neki drugi glas.

Kapetan je donio odluku kao pravi kapetan, a ne kao bandit koji dobro glumi svoju ulogu.

– Za pet minuta pokret! Još samo pet minuta ljudi! – Prišao je Dee koja je klečala kraj vode i stavljala si mokru maramu oko potiljka. Kleknuvši kraj nje, i on si je osvježio lice.

– Hoćeš li izdržati, Dee? – upitao ju je.

– Moram – odgovorila je – moramo svi, imamo zapravo samo jedan izbor ako želimo preživjeti. Dobio si zaista dobrog narednika, kapetane, zar ne?

– Da, a ti, ljepotice, duguješ mu više od samog života – odbrusi joj on. Ustao je naglo i zamislio se. Najradije bi bio vikao na sav glas od muke. Kao bandit imao je dvije stotine tisuća dolara, ali svoj identitet morao je zamijeniti identitetom jednoga kapetana, i sad je, eto, što drugo, no zarobljenik vojske, koji mora izvršavati svoju dužnost, i ako bude baksuz može mu se dogoditi da pogine, a tada nitko neće naći sakriveni novac i sve će završiti kao luda igra sudbine. Podivljao je pomislivši na sve to, pa je promuklim, jedva čujnim glasom, prozborio:

– Krećemo, naredniče!

Mučili su se u sedlima, svi bi se najradije bili odmorili, a ipak su bili sretni što to ne čine, jer život je svakom od njih bio draži od smrti, tako su barem mislili i osjećali u ovim trenucima.

Kad svane dan, neće moći jahati zveckajućim kasom savezne konjice ni uz najbolju volju. Odred se vukao naprijed, i kako god zvučilo nevjerojatno, neki su radije trčali nego jahali, jer premoreni konji su se sve više spoticali i padali, pa je za ionako već umorne vojnike podizanje i bodrenje konja bio veliki dodatni napor. Svaki prijeđeni kilometar puta bio je muka i borba, a put do Fort Cataline činio se udaljenim tisuće kilometara. Bježali su pred moćnom apaškom skupinom, koju doduše još nisu ugledali, ali koja im je sigurno bila za petama. Kad će napasti? Stalno se osjećalo to pitanje u njihovim mislima, koje im je i ovako umornima i iscrpljenima ulijevalo nevidljivu snagu. Sati su prolazili, a iza njih su ostajali kilometri i kilometri prijeđenog puta. Sunce je opet nemilosrdno peklo vrhove Catalina. Najednom su pred sobom ugledali ulaz u prolaz u kojem se smjestila Fort Catalina. Na putu koji su slijedili bila je jedva vidljiva brazda kola koja su ovdje prošla davnih dana, jer nitko živ se više nije usudio služiti se tim putom, koji Fort Catalina sa svojim malobrojnim patrolama još nije uspjela osigurati. I ova patrola je doživjela poraz, pa se osjećaju iscrpljenosti pridružio još osjećaj gorčine, jer osjećali su se kao gonjena divljač, koja nije u stanju pružiti otpor. Približavali su se sve više prolazu, a ipak su

imali dojam da se kreću puževim korakom i da cesti nikad kraja, čak su im se i minute počele pretvarati u vječnost. Ali ipak, gledajući pred sobom prolaz, crpili su posljednje snage i kretali se, pa makar i vrlo sporo. Kaplar Elroy Maffit okretao se cijelim putom ne bi li ih ugledao i već se ponadao kako su imali nevjerojatnu sreću, kad ih odjednom ugleda kako dolaze tu, nadomak cilja. Povikao je promuklim i nerazumljivim glasom želeći ih upozoriti, ali već su svi znali što je, jer vidjeli su ih i oni. Apaši su polako dolazili, izranjali su iza niskih brežuljaka i nisu dolazili kao zatvorena ratnička horda, već su se razdvojili u dugačke redove, koji su se sastojali od pojedinačnih jahača ili malih trupa. I njihovi mršavi, suhi mustanzi, spotali su se i teturali i oni su bili pri kraju snaga, ali ipak su ih polako sustizali. Ogledavajući se na sve strane, Sean O'Neil obrati se kaplaru:

— Hej, vojniče! — rekao je — Znaš li dobro gađati puškom?

— Prilično dobro, naredniče, pogotovo ako je oružje dobro — nasmijulji se kaplar. — Ali, kao što znaš, vojska nema dobre puške. Ili misliš da je Springfield dobra puška?

— Potrebno je samo dobro ispuhati zapor! — zakriještao je O'Neil. — Tad se igla za paljenje ne zaglavi tako brzo. Pazi kako ću pasti s leđa konja kad budem na udaljenosti da mogu pucati iz revolvera, i gledaj dobro kako ću za tren oka srediti prve redove njihovih jahača. Kad ispraznim revolver, pokušat ću vam se priključiti, a tada je na tebi da zadržiš te brze

momke. Ako ne možeš, onda mi to reci sad odmah.

— Mogu — promuklo mu odgovori kaplar. — Ako ih ne bude više od pet, sredit ću ih kô od šale. Hajde, veliki majstore, pokaži nam svoju revolverašku čaroliju!

Ne odgovorivši mu ništa, pustio je konja da se propne unazad, sjahao i počeo trčati pored životinje. Udaljenost od patrola sve se više povećavala. Nekoliko prvih Apaša tjeralo je sad svoje konje zadnjim naporima ne bi li ulovili narednika. Vjerovali su da će on biti prvi od vojnika koje su mislili poslati u pakao. Sustizali su ga, jer više im nije bilo važno da pobijede u dugoj utrci, željeli su samo uhvatiti ovog vojnika. A onda će svojim životinjama priuštiti malo odmora i pustiti ostale da jašu u napad. Dvojica koja su bila na čelu bila su mu već sasvim blizu, slijedio ih je još jedan na razmaku od nekih dvadesetak koraka, a nakon daljih dvadesetak koraka slijedila su još trojica. Svi oni sačinjavali su pret hodnicu i ujedno su imali najbolje konje.

Narednik se iznenada zaustavio i odmaknu od svoga konja, koji je pognuo glavu i stajao kao ukopan. Apaši su to shvatili kao izazov onog kojem život nije nimalo drag. Priljubili su se konjima uz vratove, natjerali ih u galop, premda su znali koliko su im životinje iscrpljene. Narednik je bez oružja u rukama samo čekao. Ali kad su mu se približili na nekoliko metara, povukao je revolver i u desetin-ki sekunde sa samo dvije kugle uspio ih je zbaciti s konja, i trećim metkom na nešto većoj

udaljenosti oborio je jahača. Trojka iza njih se, međutim, ne zaustavlja i ne predomišlja već kreće odvažno u napad, nadajući se da će ga dokrajčiti. Ovi su Apaši previše ponosni. Proteklih godina su napokon shvatili da se mogu potvrditi samo hrabrošću i odlučnošću i da s bijelcima mogu sklapati povoljne mirovne ugovore samo ako se neustrašivo bore za svoj narod. Napadali su smjelo, a on je i dalje samo čekao znajući da za ovu trojicu ima točno tri metka. Jašući prema njemu, Apaši su pucali iz revolvera i ukradenih pušaka, ali nisu bili baš precizni i njihovi meci su ga beznačajno ranili. Kad su mu se približili, otvorio je na njih vatru i pogodio ih jednog za drugim. Okrenuo se i zajahao konja, potjerao ga u trk bez imalo samilosti, jer valjalo je sustići patrolu. Apaši su također nemilosrdno tjeroali svoje konje ne bi li sustigli vojnika koji je tako krvnički ubio njihovu braću. Već su ga dobroano sustizali kad je počela praskati puška. Elroy Maffit sišao je s konja i ispriječio ga, a cijev puške naslonio na sedlo. Pucao je u razmacima, nije smio prebrzo jer je postojala opasnost da mu se klin za paljenje zapeče. Nije danput nije promašio. Kad je narednik stigao do njega, uzjahao je konja i galopom su krenuli za kolonom. Apaši su zastali vidjevši da nemaju izgleda da prođu kraj ove dvojice strijelaca.

Njihov tanak lanac morao bi se pregrupirati u jaku ratničku skupinu, jer dok jašu pojedinačno ili u malim skupinama, moći će ih zadržavati i pobijediti. Sad

nisu mogli prestići patrolu, jer bi morali skrenuti daleko udesno i ulijevo, morali bi prevaliti kilometre i kilometre, a bez većih izgleda da uspiju. Morali su ih pustiti, jer bili su nadomak Fort Cataline, a i promatračnice su već najavile njihov dolazak.

Poglavica je zastao i podigao ruku. Sišavši s konja, pobrinuo se odmah za izmorenu životinju. Postupno su se oko njega skupljali ratnici, bilo ih je mnogo i svi su se brinuli za konje, podijelivši s njima posljednju vodu, masirali su ih ne bi li krajnje iscrpljeni došli malo k sebi, jer pretpostavljali su da će iz prolaza nahrupiti vojnici na svježim konjima i krenuti u potjeru za njima. Morali su odmoriti konje, izdržat će tada dok ne padne noć, pa će onda možda čak uspjeti da pobjegnu ili da čak postave zamku. Bila je to neprekidno ista igra između njih i vojnika. Poglavica se popeo na neki oveći kamen tako da ga svi ratnici dobro vide, njih šezdesetorica trenutno prisutnih; nedostajali su samo oni koji su se brinuli oko konja. Poglavica je bio mlad, ali iskusan borac. Izbor poglavice se u Apaša uvijek provodio vrlo demokratski, pa je izabran i on kao najbolji ratnik. Bijelcima je poznat kao Juan Mescal, jer je kao dječak pohađao jezuitsku školu. Stojeći tako, čekao je da se svi smire i usredotoče na njegove riječi i govor. Tek onda je započeo:

— Poznajete me dobro i znate da ja uvijek održim zadanu riječ. Uništiti ćemo ovaj vojnički logor. Taj dan će svanuti, uvjeravam vas! No, prije toga mora-

mo srediti onog vojnika koji nas je nasamario. Nekoliko vas će dan i noć bdjeti blizu logora, dobro se sakriti i...

VI

Sean O'Neil počeo je osjećati jake bolove rana zadobivenih u borbi, pa ga je to primoravalo na neugodne misli: »moglo me je »strefiti«, svako me tane moglo pogoditi. Prokletstvo, što ću još sve doživjeti? Kakav to prokleti posao radim?»

Elroy Maffit, jašući pored njega, pažljivo ga je promatrao svojim blještavim, veprolikim očima.

— Strašan si, naredniče — dodade na to. — Ali da nije bilo mene, sredili bi te pošto si ispraznio revolver. Slažeš li se sad sa mnom da ipak dobro pucam?

— Ako u Fort Catalini bude dobrog pića, častit ću te — obeća mu O'Neil. — A ako postanem general, pokušat ću te još jednom unaprijediti u narednika. Dobro? Jesi li zadovoljan? Na to je kaplar samo zadovoljno klimnuo glavom i dodao:

— Ja sam ponos ove vojske, kad bi to vojska samo već jednom mogla shvatiti, bilo bi dobro. Kad god me major pogleda, napravi neku ludu grimasu, kao da ga boli zub. Možda se boji da mu ne zavedem ženu kao nekoć ženu...

— Ima li u logoru mnogo žena? — upitao je brzo O'Neil.

— S onom koju vodi onaj ludi kapetan, ima ih sad ukupno četiri. U logoru su četiri oficira, major, dva kapetana i poručnik. Imaju još neke tri žene u krčmi, a dvije pripadaju našim izvidnicama, pa još neke Meksikanke

— dakle, imamo ukupno sedam žena na stotinu četrdeset tri muškarca. Ne, pogrešno sam rekao, ako oduzmemo pola tuceta mrtvih koje vodimo sa sobom, onda je stanje malo drugačije.

Prestao je pričati, a ni Sean O'Neil nije više pitao. Rane su ga boljale i krajnjim se naporom održavao u sedlu, a još je morao paziti da mu konj ne poklekne, jer znao je da onda više neće moći ustati na noge.

Patrola se kretala sve sporije, put za Fort Catalinu postajao je sve strmiji, nestajao za klisurama, vodio preko padina i usjeklina, a tek na vrhu prolaza bio je smješten tabor, koji je već ponosno nosio ime »logor«. Bilo je naporno, nisu vjerovali da će konji izdržati. U tom trenutku malodušnosti začuli su zvuk koji im je dolazio u susret i postajao sve glasniji i glasniji. Zveckajućim kasom, spuštajući se kroz prolaz, približavala im se savezna konjica. Bio je to na neki način simbol ove zemlje. Pobijedena i napadnuta patrola vraća se u logor da bi se oporavila i odmorila, a u susret neprijatelju jaše druga patrola — svjež, energična i puna snage i vojničke veličine. Djelovali su impozantno u svojim čistim uniformama, sve na svojem mjestu, uredno i besprijeckorno. Jahali su u dvoredu, na čelu s poručnikom plave kose. Iza oficira jahao je vojnik koji je nosio zastavicu, a kraj njega trubač. U očima im se vidjelo da znaju svoj cilj, da su odlučni i da dobro znaju što hoće. Posebno uzvišen osjećaj stvarao je taj zveckajući kas, to zveckanje metala, koje nadglasava čak i topot

konjskih kopita. Sve je to bilo divno i krasno, ali i oni bi za koji dan mogli izgledati isto tako iscrpljeni, slomljeni, vukući sa sobom mrtve i ranjene kao što sad čini patrola Toma Lornea.

I oni će se pokušati uhvatiti ukoštac s ratnicima Juana Mescala, ali i njih će vjerojatno dočekati dobro pripremljena klopka i sve će se odigrati već ustaljenim redoslijedom. I njima će na povratku jahati u susret svjež, odmorna i odlučna patrola, koja dobro zna svoj cilj, i to će se tako ponavljati dok u ovom dijelu zemlje ne iskorijene Apaše. Susret ove dvije patrola pun je simbolike življenja u ovoj zemlji. Dojahavši do kapetana, poručnik nije stao, već su si samo mahnuli.

— Pošalji ih do vraga! — dobacio mu je kapetan.

— U toku noći će nam pobjeći, a u zoru će nam već postaviti klopku — odgovori mu plavooki poručnik. On je već bio čovjek u godinama, zacijelo je za sobom imao već dvanaestak godina službe kao narednik. U toku rata je vjerojatno bio kapetan, a nakon rata, kao i svi ratni oficiri, vjerojatno je izgubio dva čina. Sudeći po godinama, već bi morao posjedovati čin majora, ali nije, njegov je zadatak bio da predvodi patrolu. Jašući pored poražene patrola, otpozdravljao je vojnicima. Prošavši pak pored novog narednika, pogledao ga je oštro i odmjeren. O'Neil mu je uzvratio pogled i pri tom mu se učinilo da ga poručnik poznaje. Pošto su se mimoišli zvuk zveckajućega kasa postajao je sve tiši i tiši.

U podnožju padine skupili su se Apaši. Njihovi izmoreni konji već su polako došli k sebi i djelovali su nevjerojatno odmorno. Sve se to moglo pripisati posebnoj životnoj snazi koju su Apaši posjedovali. Oni kao da su bili u stanju u svoju borbu za opstanak uključiti i konje — oni su svi postajali jedno u borbi za svoju zemlju.

Logor je djelovao pomalo siromašno i pusto. On je, doduše, osiguravao položaj i kontrolirao prolaz, ali što to sve vrijedi kad ne može osigurati prolaz putovima iz osnovnog razloga što su Apaši nadmoćniji. I ako Apašima pođe za rukom da svladaju još jednu patrolu kao što su učinili s ovom posljednjom, onda se moglo očekivati da će se ubrzo usuditi napasti ionako već oslabljen logor. Pomalo su se nazirale kamene kuće, ograde i šatori, bilo je tu i poredanih kola, a popriličan broj vojnika radio je na izgradnji logora. Na najvećoj kamenoj kući visjela je zastava. Na verandi te kuće, koja je ujedno bila i komandni ured, stajao je major. Gledajući patrolu koja mu se približavala, nije mu bilo teško zaključiti da su poraženi, slomljeni i na rubu snaga. Narednik O'Neil morao je patrolu formirati u redove prije no što dođu do komandnog ureda, ali snage su ga izdavale, osjetio je da se neće moći održati u sedlu uz najbolju volju. Osim njega pala su još dva vojnika. Dee Lorne-McLee vidjela je kako pada, ali sama iscrpljena nije bila u stanju ništa učiniti. Kapetan je umornim pogledom pogledao tu žalosnu skupinu koja ga je slijedila: neki su se jedva

održavali u sedlu, neki su pali, neki su već ležali na zemlji, bio je to, sve u svemu, sumoran prizor. Kapetan je raportirao:

— Gospodine, vratio sam se s patrolom. Mi... — izdale su ga snage u pola rečenice i samo se nalegnuo konju na vrat. Glas majora prolomio se logorom:

— Pobrinite se za njih! Liječnice, molim vas detaljni izvještaj o zdravstvenom stanju ovih ljudi! — Okrenuo se i ušao u ured, prišao ormaru, uzeo čašu i istog trena je odložio, nagnuo je radije bocu i popio, ali već nakon prvog gutljaja nije više mogao, već si je radije natočio punu čašu tekile.

— Ne, tako banalno se neću napiti, tako daleko još nisam dotjerao da ločem iz boce.

— Ispraznio je čašu u jednom dahu. Tekila ga je dobro prodrimala, osjetio joj je jačinu u želucu, ali onda se počeo postupno javljati onaj fini ugođaj koji stvara alkohol, ugođaj kad čovjeku sve postaje podnošljivije. Sjео je za stol i vidio pred sobom patrolu koja je otišla u potjeru za Apašima i patrolu koja je došla, misli su ga počele proganjati jedna za drugom: »Moram nešto poduzeti. Moram smisliti plan koji će riješiti naše probleme, jer inače će nas taj Juan Mescal dokrajčiti. Sa svih strana pristiže mu pomoć, a mi smo sve slabiji. Vojska neće više moći dobiti nove regrute za ovaj dio zemlje, a Juan Mescal će uskoro sigurno napasti logor, i onda...«

Prestao je razmišljati, jer više se nije imalo što razmišljati, sve je bilo tako jednostavno. Ako do toga dođe, on neće u penziju kao pukovnik, kao što je bio za

vrijeme rata. Njegovoj Sally to ne bi teško palo, jer onda bi ga cijeli život mogla podbadati kako je zakazao. Nešto mora smisliti, samo da mu je smisliti neki dobar plan, koji ih može spasiti, a njemu uljepšati jesen života, jer Sally će ga inače doživotno mučiti, nje se ipak najviše bojao. Očekujući liječnički izvještaj, natočio si je još jednu čašu. Otkako je u Fort Catalini, očekivao je o svemu samo loše vijesti.

Već idućeg dana Sean O'Neil osjećao se znatno bolje. Tog dana mogao je već polako ustati, rane su mu već pomalo zacjeljivale, a oporavljao se i od velikog gubitka krvi. Trećeg dana mogao je već prijeći u svoj odred. O'Neil je po činu bio najviši narednik. Konačište mu je bilo u oficirskom šatoru, koji je svojim izgledom samo podsjećao na šator, jer bila je to zidana zgrada. U šatoru je imao krevet, oficirski sklopivi stol i dva sklopiva stolca. Nekoliko sanduka služilo je kao police i ormari, a pod je bio prekriven tepisima od kukurozovine. Plavokosi poručnik, koji je sa svojom patrolom bio otišao u potjeru za Apašima, živio je sa svojom suprugom u istom takvom šatoru, no i on će se uskoro kao i major i oba kapetana preseliti u kuću od kamena.

Četvrti dan se Sean O'Neil najavio majoru i iznenadio ga svojim posjetom.

— Čini mi se previše dalekovidno od strane vojske — napomene major — da predvidi smrt Lorneova narednika, jer kako da inače objasnim tu čudnu slučajnost da su poslali vas? Vaš dolazak, naredniče, nije mi najavljen, sad doduše i ne znam

točno da li je tako, jer pošta stiže ovamo s velikim zakašnjenjem.

— Sve papire u vezi sa svojom prekomandom predao sam vašem kaplaru, gospodine — objasni mu O'Neil. — Budući da sam sve sâm donio, niste mogli primiti pismenu obavijest o tome.

Klimnuvši glavom u znak odobravanja major ga upita.

— Zašto su vas poslali k meni?

— Poznajem dobro ovu zemlju i Apaše, gospodine — odgovorio mu je Sean O'Neil. — Ako vam vojska već ne može poslati pojačanje, onda nije naodmet imati uza se iskusnog narednika. Mislim da je to pravi razlog zbog kojeg su me posiali.

Major John Larrington bio je nizak, debeo muškarac, crvenih brkova i guste, kovrčave kose, u kojoj su se već pomalo nazirale sijede. Njegova glomazna glava kao da je bila smještena na samim ramenima. Nije djelovao nimalo odlučno i otresito, što je vjerojatno bila jedna od prepreka u njegovoj karijeri. Nakon kraće stanke smijećeći se obratio se O'Neilu:

— Da, čuo sam već od kaptana Lornea, a čitao sam i u izvještaju, da ste spasili i gospodu Lorne i patrolu. Nastavite samo tako. Kad možete preuzeti dužnost? Ne bih želio pitati liječnika, radije pitam vas.

— Sutra gospodine — odgovorio mu je Sean O'Neil, na što je major zadovoljno uzdahnuo i klimnuo glavom.

— Vi ste ovdje stariji narednik, držite moje trupe disciplinirano, pokušajte vojnicima ponovo dati do znanja da će pre-

živjeti samo ako svi budu izvršavali svoje obaveze. Mi ovdje imamo ponajviše starije vojnike, veterane iz rata, koji koliko mogu zanemaruju svoje dužnosti. Vas stoga molim da učinite sve što je u vašoj moći. Smatrat će vas vjerojatno naprijateljem, ali meni je cilj da sve dobro funkcionira. Razumijemo li se?

— Da, gospodine — odgovori mu Sean O'Neil, pozdravi vojnički i izide šepajući iz ureda.

Osim njega u logoru su bila još tri narednika i devet kaplара, koji su mu pomagali u provođenju oficirskih zapovijedi i naredbi. Poznavajući dobro ćud starijih vojnika, znao je da ga očekuje mnogo posla.

Odšepao je do kraja logora i zastao na nekoj stijeni s koje se pružao vidik na prolaz i ravnicu, koja se prostirala na sve strane. S brežuljka u daljini, gonjeni od Apaša, stigli su do ovog logora umorni i iscrpljeni. Tamo u daljini bilo je mjesto na kojem je revolverom zaustavio prve radove Apaša. Razmišljajući tako, začuo je iza sebe korake i okrenuo se. Iza njega stajala je Dee Lorne-McLee sa dva zemljana vrča u rukama. Došla je po izvorsku vodu. Znao je da je to samo izlika, željela se sresti s njime i to je bio pravi razlog dolaska. Pozdravio ju je i uzvratio joj smiješak. Zastala je i rekla:

— Odmah da ti kažem, Seane, da nisam zaboravila našu zajednički provedenu noć na stani, čak često sanjarim o njoj, a ti?

VII

Dala mu je vrčeve da zagrabi vodu, jer to je i bila dužnost na-

rednika prema ženi jednog oficira. Gledajući je ravno u oči, on reče:

— Ja se također rado sjećam te noći, jer dotad još nisam sreo ženu poput tebe i učinio bih sve da se ta večer ponovi, ali ti si žena oficira, a ja kao narednik nisam ti po staležu uopće par. Tvoj muž me zbog povrede časti čak i ne bi izazvao na dvoboj, već bi me prepustio kazni vojnog suda. — Nakon tih riječi sagne se i zagradi svježu izvorsku vodu. Saginjanje, klečanje i ustajanje stvaralo mu je poteškoće, no trpio je taj napor samo da bi što dulje mogao s njom razgovarati, jer sumnjivo bi bilo da stoje jedno kraj drugoga i pričaju. Promatrača uvijek ima, i bilo bi najmanje toliko neumjesnih komentara. Uzimajući vrčeve pune vode, napomenula je:

— Da li bi mogao dezertirati da me dobiješ? Jesi li toliko lud za mnom da bi to učinio? Hajde, razmisli o tome! Ne očekujem da mi odgovoriš odmah, jer u ovom logoru čovjek ionako ima vremena napretek, ali znaj jedno: ostanemo li ovdje neko duže vrijeme, ja ću poludjeti. Razumiješ li? Poludjeti! — Rekavši to, okrenula se i otišla, a on je samo nakratko pogledao za njom, što je bilo dovoljno da se opet zadivi njezinu gipkom i laganom koraku i da se sjeti njene požude, jer ona je bila žena koja daje i uzima istom mjerom. Tek kad se okrenuo prema prostranstvima, mogao je ponovo razmišljati o teškoćama koje su ga mučile.

U zemlji Apaša opasnosti su vrebale sa svih strana. Poručnik Vansitter još se nije vratio

sa svojom patrolom, a već su prije tjedan dana otišli. Jesu li možda upali u klopku, i to ponosno, u zveckajućem kasu, umišljeni kako su nepobjedivi? Ili su možda imali sreće unatoč glupoj vojničkoj aroganciji? Dakako da je glupost i precjenjivanje svojih mogućnosti neprekidno slanje vojničkih patrola, koje ne samo što moraju osigurati siguran prolaz već moraju Apašima i zadavati udarce. Ne može se reći da je Apaša bilo mnogo, ali ni u regrutnim mjestima nije se moglo naći regruta koji bi rado došli u ovaj kraj. Ako još dvije, tri patrole pretrpe gubitke kao ova kapetana Toma Lornea, više neće biti moguće braniti logor. Uvjeti života bili su teški, vojnici su gubili snagu na iscrpljujućim patrolnim jahanjima, a kad bi došlo vrijeme za odmor, nisu ga imali, jer su morali raditi i vježbati da im surova vojnička svakodnevnica ne bi isparila iz krvi.

Trupa je bila preslaba, i ako Juan Mescal, poglavica Apaša, uspije skupiti dovoljno ratnika, on će napasti Fort Catalinu, jer ako porazi njega, žilu kucavicu za vezu jug-zapad, onda će put biti blokiran duže vrijeme, što bi, dakako, usporilo naseljavanje i razvoj u ovom dijelu zemlje i ova prostrana zemlja potpuno bi pripala Apašima.

Pomalo mrzovoljno prestao je Sean O'Neil razmišljati o svim tim mogućim ishodima: »Aaaaaah, što se to mene tiče? Ta nisam došao u Fort Catalinu da pomognem vojsci u borbi s Apašima. Učinio sam to jer sam i sâm želio pobjeći.« Pogledavši tu jadnu zgradu od kamena, u

kojoj je bio majorov ured, znao je da major ima samo dvije mogućnosti, kao i svaki igrač koji igra na sreću: mogao je i dalje čekati i čamiti u logoru bez nekoga većeg uloga, ali mogao bi zaigrati i hrabrije čim vidi da su mu izgledi bolji, i tu zapravo leži opasnost, jer nikad čovjek nije dovoljno upoznat s prednostima protivnika ili ih otkrije prekasno.

Sean O'Neil vratio se u logor već pomalo umoran od stajanja i razmišljanja. Sutra mu počinje služba i osjećao je da se mora odmoriti. Mislio je opet na lijepu Dee, ali bez ikakvih primisli. To što mu je darovala one noći na maloj, napuštenoj stanici, dok su u neizvjesnosti čekali patrolu, nije bilo ništa drugo do želja da se preživi, odnosno zahvalnost i želja izuzetne žene da pripada isto tako neobičnom muškarcu. Ubrzo zatim postala je ponovo žena čovjeka u uniformi kapetana. Bio je uvjeren da kapetan već zna sve o njegovu tobožnjem dezertiranju i načinu na koji bi on nakon toga mogao pridobiti Dee, ali isto je tako znao da će mu ona predložiti nešto sasvim drugo kad se odluči za dezertiranje.

Ušavši u šator, bacio se na krevet i ispružio. Misli su mu neprekidno strujale glavom: »Trebaju me obadvoje, brzo potežem revolver, poznajem Apaše i njihovu zemlju, i znajući za moje osjećaje prema Dee uvjereni su da će od mene moći sve zahtijevati. Hm, bio im je potreban partner, no vidjet ćemo još«.

Sljedećeg dana javio se na dužnost kapetanu Tomu Loirneu, prema svim vojničkim pro-

pisima, a glas mu je bio čvrst i jasan kao da je cijelog života bio stariji narednik. Kapetan je zatim podnio raport majoru o stanju u trupama. Sve je to bio sastavni dio vojne ceremonije ne samo ovdje već svugdje u svijetu. Truba je dala znak za podizanje zastave, podijeljeni su radni zadaci, a na sve strane su se čuli gromki glasovi pretpostavljenih. Od sviju najglasniji je bio narednik Stagfire, koji je ljutitim glasom poručivao:

— Ako danas opet budete ljenčarili, vucibatine jedne, rasporit ću vas ko vreće! Prokleti bili, što vi sebi zamišljate, zašto vas vojska tako dobro plaća, brine se za vas i uzdržava vas? Živite ko lordovi! Zar se ne sramite kad...?

Sean O'Neil ga nije više slušao, jer su mu se gadile sve te prodike. Ali to je ujedno bila vojna svakodnevnica, gdje primitivni podoficiri pokušavaju što više iskoristiti još primitivnije vojnike. Tu se vodi neprekinuta borba protiv jednostrane mržnje, netrpeljivosti i grubosti, ali kako su pod komandom, iako nevoljko, ipak su izvršavali svoje dužnosti. Znajući da vojsci u ovoj zemlji sačinjavaju mahom vucibatine i propale egzistencije, znao je da se nešto bolje ne može ni očekivati. Krenuvši u kontrolu, već je na prvom koraku stekao neprijatelje, jer toliko je toga trebalo ispraviti, a neke vojnike bilo je potrebno čak i kazniti dodatnim radnim zadacima. Nije mu preostajalo ništa drugo nego da stvar oštro preuzme u svoje ruke. Premda nije vikao i nije bio prost, osjećao je da ih tjera i pri-

morava poput lovačkog psa. Ni je baš rado obavljao dužnost starijeg narednika, ali tako je moralo biti. Susrevši se s kapetanom Tomom Lorneom, podnio mu je raport. Stojeći tako jedan kraj drugog, promatrali su šutke što se događa u krugu.

— Još mi niste rekli, naredniče, zašto ste se vratili u vojsku, i to kao narednik, kad ste već jednom bili pobunjenički kapetan? — počeo je razgovor Tom Lorne—Clayton. O'Neil ga pogleda i promrmlja:

— Gospodine, da su saveznici pobijedili, ne bi nas nitko zvao pobunjenicima. Možda sam postao opet vojnik samo zato što me oficir prije toga opio.

Kapetan ga oštro pogleda i nadoveže:

— I meni je već svega dosta, da budem iskren. Povjeravam vam se jer smo jednom bili jednaki po činu, ali stjecajem okolnosti pripadnici različitih strana. Hm, baš sam napravio glupost što sam doveo ovamo svoju suprugu, jer ovdje ću je vrlo vjerojatno izgubiti, a s druge strane, ne mogu joj to zamjeriti.

— Rekavši to, polako se udaljio. O'Neil je još malo gledao za njim i onda pomislio: »Zacijelo su skovali neki zajednički plan i potrebna im je moja pomoć, i polako me pokušavaju »obraditi« ne bih li se lakše odlučio. Čini mi se da dobro naslućujem i učinili su mi uslugu javivši se prvi, uzevši u obzir kamo ja smjeram.« Osjećao je da je igra u toku, jer je sudbina tako htjela. No, sad...

Pred večer tog dana vratio se ostatak patrola poručnika Archa Vansittersa — preživjela su samo petorica vojnika, i to s pri-

lično teškim ozljedama. Svi ostali, pa čak i plavokosi poručnik, izgubili su živote u prostranoj zemlji Apaša. Njegova žena stajala je šuteći suhih očiju pred njihovim sjedištem i promatrala preostali dio patrola.

Ubrzo zatim prišle su joj druge prisutne žene i uvele je u kuću. Nakon toga poraznog prizora morali su se svi oficiri i stariji narednici javiti majoru. Major otpočne oštrim, nepokolebljivim glasom:

— Naredniče O'Neil, vi ćete preuzeti oficirsku dužnost, a time i sve zadatke i zaduženja poručnika Vansittera.

— Da, gospodine — odgovori mu O'Neil i ostane i dalje mirno stajati. Kapetan Hog Fitssimmons pogleda ga i reče:

— Poručnik Vansitter uzdigao se također iz redova obične vojske, naredniče O'Neil. Bio je prokleta dobar oficir, ali što to vrijedi njegovoj udovici? Majoru, ja sam na redu. Kad moram krenuti, u noći ili tek sutra?

Kapetan Hog Fitssimmons bio je visok, tanak i pomalo otresit čovjek. On je jedan od onih plavokosih pobjednika, za koje smatramo da moraju uvijek pobijediti, zato što su tako sposobni ili što imaju ludu sreću. Major ga je zamišljeno gledao i vrpeljio se oko stola kao da je u kavezu i uzalud traži neki izlaz. Zastavši, nakašlja se i reče promuklim glasom:

— Poslani smo u ovu zemlju sa zadatkom da podignemo logor i da svojim patrolama osiguramo siguran prolaz za zapad do puta sjever-jug, ali Apaši odgovaraju oštro na naše napade i nanose teške udarce našim patrolama. Ako ovako na-

stave, lako je pretpostaviti da će Apaši uskoro napasti i naš logor. I kad bi poglavica uspješno napao naše utvrđenje, stiglo bi mu u pomoć zacijelo stotinjak ratnika iz svih indijanskih plemena. Gospodo moja, tako stvari stoje, slažete li se sa mnom?

— Slažemo — kimne na to kapetan Fitssimmons, pa zatim kapetan Tom Lorne. Narednik se suzdržao. Major ga je promatrao ispod oka očekujući da će ipak nešto reći.

— Recite nešto, naredniče! Vi kao dobar poznavalac Apaša morali biste imati neko svoje mišljenje.

— Ne šaljite više patrole izvan logora — odgovori mu spremno O'Neil.

— Tada ne bih izvršavao povjeren mi zadatak — progunda major. — Jer sve akcije i njihovi ishodi bilježe se u vojnim izvještajima i kad-tad sve mora izići na vidjelo. Dakle, gospodo, što kažete?

— Ja ću izjahati sa svojom trupom i poslati Apaše i njihova poglavicu do vraga — počeo je kapetan Fitssimmons oštro.

— Moramo nešto učiniti, majore. Moramo ih jednostavno nadjačati i pobijediti, jer inače nam se loše piše. Svi će na nas gledati kao na nesposobne vojskovođe, a svi mi želimo napredovati, ako se ne varam! Ili možda nije tako? — Nakon posljednjeg pitanja oštro je pogledao O'Neila i rekao:

— Vi vjerojatno želite postati pravi poručnik, zar ne O'Neile, ili se možda varam?

— Bila bi mi to najveća čast — odgovori mu O'Neil. Pogledavali su ga sumnjičavo, no u njegovim očima nije bilo nima-

lo prezira, makar su osjećali da ih prezire, i to ih je bjesnilo, ali nisu mogli učiniti ama baš ništa.

Major je bio vrlo uznemiren i koračao je nervozno po uredu, kao što zatvorenik hoda po svojoj ćeliji, ali naglo zastane i reče:

— Ne, nećete izjahati, Fitssimmonse. Vi ste mi potrebniji ovdje, jer pokušao bih nešto, možda previše riskantno, ali drugog izbora nemam. — Zastao je pognuvši glavu i istovremeno gledajući Lornea i narednika.

— Vi ćete ići, Lorne — izusti u jednom dahu. — Osim dvadeset i četiri vojnika dat' ću vam još i narednika. A sad ću vam reći što morate činiti vi, a što ja zajedno s kapetanom Fitssimmonsom. — Tomu Lorneu-Claytonu zastalo je nešto u grlu.

— Slušam, gospodine — promrmlja on nakon stanke.

— Vaša patrola bit će mamac, morat ćete Apaše zadržati na otvorenom i pogodnom mjestu. Ja ću vas slijediti sa svim vojnicima, a logor i žene ostavit ću praktički bez ikakve zaštite. Moramo uhvatiti toga crvenokožoga kurvina sina i njegovu bandu. Mi ćemo vam pristići u pomoć, kapetane, opkolit ćemo ih s leđa i sprijeda i bit će bespomoćni između dvije vatre. Jasnog? — Gledali su ga ne trepnuvši okom i znali vrlo dobro koliko je riskantan i opasan plan koji je zamislio, a s druge strane, znali su da je to posljednji pokušaj, jer sad će ili pobijediti ili ostati poraženi.

Još nije ponoć, a već se opet čuo zvuk zveckajućega kasa. Tek što su Apaši porazili jednu

patrolu, a izlazila je već druga. Apaški izvidnik reče brzo onom kraj sebe:

— Čuješ li? Opet ti ludaci, zbilja su ludi, kao da ne znaju da će i oni poginuti. Hajdemo odmah javiti Juanu Mescalu da stiže nova patrola. — Izvidnici su odmah krenuli natrag da obavijeste svog poglavicu i ratnike, kojih je svakim danom bilo sve više. Premda je i Mescalova skupina pretrpjela stanovite gubitke, neprekidno su im se pridruživali ratnici iz drugih plemena. Napustivši u tom trenutku položaj, izvidnice Juana Mescale napravile su kobnu grešku. Barem jedan je morao ostati i pratiti što se događa u logoru. No, udaljavši se zajedno, nisu vidjeli i drugu patrolu na čelu s majorom, koja je izjahala ubrzo nakon prve. Trupa kapetana Fitssimmonsa sastojala se od jednog majora, kapetana, dva narednika, šest kaplara, sedamdeset dva vojnika i dva izviđača. U logoru su ostale žene, dvadesetak vojnika, jedan narednik i ranjenici, koje je sa sobom dovela posljednja patrola. Brojčano gledano, bio je to jadan sastav, jer je tucet Apaša bez velike muke mogao svladati logor, jer bilo je dovoljno da obruč obrane pukne samo na jednom mjestu i da logor bude njihov. Plan koji je razradio major sličio je planu najobičnijeg hazardera, ali sad nije bilo druge, igra je počela i opet je odjekivao i širio se dobro znani zvuk konjice: njihov zveckajući kas.

Ponovo je savezna konjica krenula glasno i samouvjereno u boj s Apašima, koji su se, za razliku od njih, kretali nečujno

poput sjena, pa im stoga nije bila jasna ta ispoljavana vojnička nadmenost.

VIII

U zoru su pred sobom ugledali put i stare tragove kola i konjskih kopita. Ujutro koje je svitalo sve je bilo mirno, činilo se da nigdje nikog nema i da je priroda posve mrtva. Patrola je kao i uvijek jahala u dvoredu, posvuda uokolo brežuljci, sve je bilo spokojno, a Apašima nigdje ni traga, makar su dobro znali da moraju biti tu negdje blizu. Ovdje je vrijedila uzrečica: »Kad Apaše ne vidiš, onda su ti vrlo blizu«.

Kapetan i narednik jahali su na čelu kolone, ispred trubača i zastavnika. Mogli su slobodno pripovijedati, bez bojazni da će ih itko čuti, jer zveckajući zvuk konjičkoga kasa širio se nekoliko metara uokrug.

— Mi smo, dakle, mamac. Kako vam se to čini, naredniče? — upita ga kapetan.

— Isto kao i vama, kapetane — odgovori mu O'Neil — i kao onima iza nas. Osnovna je greška u tome što nas je brojčano premalo. Apaši se mogu lako srediti, ali ne dvostrukim patrolama, već ih tjednima treba zamarati i neprestano pomalo napadati, odnosno nanositi im gubitke posebno obučenim jedinicama i izvidnicama. A sad, mi smo vjerojatno osuđeni na smrt. — Nakon tih riječi jahali su nekoliko stotinjaka metara šuteći, a onda kapetan promrmlja mrzovoljno:

— Ja imam u logoru ženu, inače...

Pretpostavljajući što je htio reći, narednik nadoveže na njegovu prekinutu rečenicu:

— ... bismo navalili, zar ne, kapetane? — Nije čekao odgovora već nastavi pomalo precizno:

— Ali vi po dužnosti morate biti ovdje još samo nekoliko mjeseci onda vas čeka dužnost štapskog oficira, odnosno majora, što znači da ćete se ubrzo dokopati civiliziranog istoka. Što bismo rekli mi, marva, koja ovdje mora ostati do isteka dužnosti, možda i do kraja života?

Jahali su sljedećih stotinjak metara šuteći i budno prativši vojnike na boku kolone. Crvenkaste goleti s ponekim kaktusom u cvatu zacrtavale su im put. Bez uvoda i okolišanja kapetan ga upita:

— Naredniče, za koliku svotu novaca biste dezertirali i započeli nov život, na primjer, preko granice u Meksiku? — Pogledali su nepovjerljivo jedan drugom u oči.

— U Meksiku — nadovezao se na njegove riječi narednik — američki je dolar vrlo vrijedan. Sa deset tisuća dolara gotovine čovjek bi mogao kupiti veliko imanje, proširiti ga s vremenom i živjeti na njemu ko' lord, bez obaveza do kraja života. A onome koji bi želio vidjeti malo svijeta, sigurno je potrebno oko pedeset tisuća dolara. Ali tko bi meni dao deset tisuća dolara da dezertiram, taj se još nije rodio!

— Da, taj se sigurno nije još rodio — promrmlja kapetan. Jahali su opet neko vrijeme šuteći, kad kapetan opet počne razgovor:

— A tu je još i problem moje žene, naime, pozvao sam je k sebi bojeći se da ću je izgubiti, ali sam je izgubio prije no što je stigla. Naredniče, znate li

najbrži put do Meksika, neki još nepoznati i neotkriveni, a ujedno i najsigurniji? Znate li takav put?

— Kapetane, ne bojite li se da ću nešto o ovom našem razgovoru raportirati majoru? — Pogledali su se neobično, narednik postavivši takvo delikatno pitanje, a kapetan imajući već pripravan odgovor.

— Naredniče, zaboravljate da morate imati bar tri svjedoka da biste mogli optužiti oficira, a vi ste, osim toga, bivši pobunjenik, to je sve što se o vama zna, pa su vaši izgledi da u tome uspijete utoliko manji. — Na to mu O'Neil kimnuvši glavom odgovori:

— Znam priličan broj skrivenih i nepoznatih putova koji vode do granice. Prije rata sam ovim prostranstvima tjerao krda divljih konja i pratio Transporte zlata, dakle, prostranstva koja se pružaju pred vama dobro su mi poznata.

— Znate li možda koliko je kilometara udaljeno od granice mjestance Santa Angel?

— Tri dana i tri noći jahanja. Zašto vas to, uostalom, zanima, kapetane?

— To ću vam možda reći, ako preživimo — reče ovaj mrzovoljno, a u glasu mu se osjetio bijes, čak neka mržnja, koju više nije bio u stanju prikrivati. — Taj je major običan kurvin sin, šalje nas kao mamac da bi se na lak način domogao Apaša i pobjede. Žrtvujući nas, na našim leđima jeftino ubire slavu i čast. Želi se što prije domoći čina pukovnika. Prokletstvo, osjećam se kao stoka, a ne kao čovjek.

— Tako je to katkad u vojsci, velikani si nešto zamisle, a na potčinjenima je da to izvršavaju i da se snalaze. Kapetane, želio bih vam nešto reći... — Oklijevao je, a kapetan nije mogao čekati, pa brzo primijeti:

— Već ste malo iskreniji, naredniče, osjećam da se i vi kao i ja svega ovog želite što prije riješiti i pobjeći, ali pod uvjetom da se isplati. Ja vam obećavam da će se isplatiti čak i vama. Obećavam vam dvadeset tisuća dolara ako dezertirate zajedno sa mnom i odvedete mene i moju suprugu najsigurnijim i najbržim putem iz Santa Angela u Meksiko. Ali najprije moramo vidjeti ishod ove pustolovine s Apašima, što nam predstoji, zar ne? Što mislite o svemu ovom, naredniče?

Narednik O'Neil nije se nimalo iznenadio prijedlogom, sad mu je već pomalo sve bilo jasno. Pođemo li od činjenice da kapetan Tom Lorne-Clayton nije pravi oficir, već samo bandit koji je preuzeo identitet ubijenog oficira, onda je ova ponuda lako objašnjiva. Lažni kapetan htio je pobjeći iz vojske, no nije dobro poznavao zemlju i bojao se Apaša, a nije više mogao čekati, htio se domoći svog blaga. Prilika za siguran bijeg ukazala mu se kad je upoznao iskusnog narednika O'Neila. Sean O'Neil je znao da kapetan nije Tom Lorne, znao je to od samog početka, sjedeći sučelice tobožnjoj supruzi Toma Lornea u poštanskoj kočiji. Kapetanovo pitanje ostalo je visjeti u zraku bez odgovora, ali nakon kraće stanke narednik O'Neil kratko odgovori.

— Krenut ću s vama, kapetane. Za dvadeset tisuća dolara plaćam veliku protuvrijednost, no pristajem, možete računati sa mnom.

Već kasno popodne, kad je cijela patrola sjahala s konja i polako marširala, ugledali u Apaše. Pojavili su se nenadano i iznenadili čak izvidnika sjevernoga krila. Začuo se samo fijuk strijele koja mu se zabola u prsa, još se koji tren uspio održati u sedlu, a onda se samo stropoštao i ostao ležati sa slomljenom strijelom u prsima. Njegov konj se vratio patroli, te se životinje osjećaju dobro samo u poznatoj sredini, jer je vojnički konj naučen na vojnike, a ne na Apaše. Patrola je zastala i čekala. Brzo poput munje dojahao je izvidnik drugoga krila, sretan što je živ i što im je uspio umaći.

— Vidio sam ih oko tridesetak, gospodine — raportirao je izvidnik kapetanu. Pogledavši ga, poslao ga je u red s ostalim vojnicima, a zatim se okrenuo naredniku i rekao:

— Moramo izvršiti zadatak.

— Da — pogleda ga O'Neil i nastavi odmjereno — to je barem lako, gospodine. Krenimo u susret Apašima, a usput ćemo pobrati ubijenog vojnika, prebaciti ga preko konja i svezati. Kad nas odvuku dovoljno daleko od glavnog puta, i kad osjete da su na svom, opkolit će nas kao krdo gladnih vukova što opkoli bolesnu i jadnu životinju i onda moramo pokušati izdržati sve dok ne dođe major. — Nakon tih riječi kapetan ga je pogledao raskolačenih očiju.

— Da, zbilja, to je sve vrlo jednostavno. Većina će nas ovdje poginuti, ali pripazite, naredni-

će, da mi se štogod ne dogodi, jer inače nećete nikad dobiti obećanih dvadeset tisuća dolara.

— Možda ipak dođem do njih — nasmijulji se narednik — ako upitam vašu ženu, ona zacijelo zna nešto o tome. Time se završili razgovor i kapetan pojuri kasom naprijed. Za lažnoga kapetana se ni u kojem slučaju ne bi moglo reći da je kukavica. Apaši su ubrzo nestali s obližnjeg brežuljka, jer znali su dobro da se njihovi mršavi mustanzi po brzini ne mogu mjeriti s bolje uhranjenim i izvježbanim konjima savezne konjice, barem ne na kratke staze. Potjera je počela. Patrola je opet jahala za Apašima ne bi li im nanijela gubitke i tako ih barem donekle kaznila. Dovde je igra bila ista jer je počinjala uvijek na isti način. Unatoč tome ovaj put moralo bi se sve odigrati bitno drugačije. Krenuvši kasom, nisu se zaustavljali kraj ubijenog druga već su samo produžili. Slijedili su ih postupno galopom, i zveckajući kas — taj tako karakterističan zvuk — prelazio je postupno u tutnjeći stakato. Zastali su nadomak klisura, koje gotovo da nisu imale nikakvog raslinja osim nešto malo zelenila. — Činilo se na prvi pogled da će se ovdje smjestiti i početi braniti. Ali narednik je osjetio da je postavljena klopka i upozori kapetana:

— Pazite, kapetane! Među tim klisurama skrivaju se sigurno preostali Apaši i čekaju nas! Prije no što dodemo nadomak njihovih strijela, skrenut ćemo naglo udesno. Jasno, kapetane? Krećimo! — Samo što su skre-

nuli, iskrsnuli su ponovo Apaši, kojih je sad bilo mnogo više. Da su slučajno nastavili potjeru, upali bi u dobro pripremljenu klopku. Mjesto gdje su se sakrili bio je zapravo prolaz, koji ih je dobro štitio, jer su mogli ostati na konjima, a vidik im se pružao na sve strane. Narednik je izdavao jasna i kratka naređenja i sad su Apaši nalijetali na vruće olovo, a ne obrnuto

Ali ubrzo su prestali napadati ne pretrpjevši značajne gubitke. Stali su i čekajući tako ugledali pokretačku snagu crvenokožaca: približavao im se polako Juan Mescal s cjelokupnim ratničkim potencijalom. Jahali su polako i ponosno u plavoj, lanenoj odjeći, s trakama oko čela, ogrnuti šarenim maramama. Kosa im je bila dugačka i do ramena. Svi su bili većinom niski rastom i mršavi, većina ih je jahala na mršavim i žilavim mustanzima, a neki čak i na otetim konjima savezne konjice. Jahali su polako u krug i u cik-cak, pa vojska nije mogla pucati na njih, a oni su ih sve više zatvarali u malo korito neke rječice. Konji su dahtali i rzali. Patrola je čekala. Svaki vojnik držao je u ruci oružje i bio pripravan svaki čas okinuti. Rojevi insekata zujali su na sve strane. U tom trenutku uzjaše poglavica na obližnji brežuljak, a kapetan upita narednika:

— Naredniče, hoće li nas napasti jašući?

— Naravno da neće — odgovori mu O'Neil. — Pa nisu ludi. Oni će se šuljati, tihi i nevidljivi, kretat će se brzo, ali ovaj put im neće biti isto kao s prijašnjim patrolama, bez obzira na to što Juan Mescala ima dovoljno rat-

nika i što je ozbiljno odlučio da nas uništi. Najbolje izgleda da preživimo imali bismo kad bismo se usudili probiti obruč – možda bismo i uspjeli, jer konji su nam brži i jači. Polovica nas sigurno bi se spasila.

– To ne smijemo napraviti – promrmlja kapetan. – Naređeno nam je da ih zadržimo dok ne dođe pomoć. Ako su dovoljno mudri, onda će im oteti konje koje su ostavili krenuvši prema nama. Dakle, ljudi, pucajte dobro i precizno!

*

Moramo napomenuti da filmovi i knjige često daju iskrivljenu sliku o tome kako su se Indijanci borili i branili, a to je da su često jahali u krug ili recimo duž kočije koju su htjeli napasti, što je netočno. To je nešto što nam sugeriraju režiseri i pisci knjiga. Kad bi napadali na konjima, onda je to bilo u frontalnoj borbi, ali treba napomenuti da su baš Apaši poznati po tome što su uvijek radije napadali bez konja.

Svi su ovdje mahom bili stariji vojnici, iskusni u brobi s Apašama i uvijek su se dosad nekako izvukli živi. Ali ipak, čekajući da borba počne, razmišljali su kako će biti danas. Apaši su nisu žurili, znali su dobro koliko to oklijevanje umara, nervira i plaši njihove plave protivnike. A strah i neizvjesnost, znali su dobro, i najotpornijima nagriza snage. Pustili su patrolu da se polako kuha na vrelom popodnevnom suncu, ali nemiru je, osim sunca, još više pridonosila neizvjesnost. Vojnici su znali da će Apaši sigurno doći i napasti, a da će oni ovdje ostaviti svoje kosti ne dođe li major na vrije-

me. Svjesni su svoje bespomoćnosti, znaju da moraju izvršiti naredbu, da su predodređeni da budu žrtvovani. U ovom trenutku svaki od njih mrzio je vojsku i majora, ali više se ništa nije moglo učiniti, preostalo im je samo da se nadaju da će preživjeti.

Čak je i Sean O'Neil razmišljao o smrti, svjestan ozbiljnosti situacije. I on je bi pun gorčine i bijesa, ali ne toliko zbog vojske. Više je bio ljutit na sebe što se uopće upustio u ovu pustolovinu. Mislio je da će biti mnogo lakše saznati što se dogodilo s poštanskom kočijom i razbojnikom, koji je umakao potjeri zajedno s još jednim preživjelim putnikom. Vjerovao je da će biti dovoljno ako kao stariji narednik krene za Fort Catalinu, i to istom kočijom kojom je krenula kapetanova žena. Da će doživjeti sve ovo, nije mogao uopće sanjati, a kamoli da će upasti u takav škripac. Bilo je očito da se kapetan sprema desertirati zajedno s njim i nudi mu za tu uslugu dvadeset tisuća dolara. No, kakve li koristi od toga ako zaglave ovdje? Iako je bio zamišljen, njegovu iskusnom pogledu nije promaklo da se približavaju Apaši. Bili su tihi i skrivali su se iza drveća, grmlja i kamenja. To je posebna vještina njihova ratovanja, koja se ponavlja i nasljeđuje već generacijama.

– Pazite, momci! Dolaze! Pucajte samo kad ste sigurni da ćete pogoditi! Ne gubite nadu! – upozoravao ih je poluglasno, u glasu mu se osjećala mirnoća, i upravo ta smirenost njegova glasa ulijevala im je hrabrost i

samopouzdanje. Netko je potom doviknuo:

— Dečki, sredit ćemo mi njih!

IX

Ugledavši jednog od dvojice izvidnika, major zaustavi kolonu; utihnuo je zvuk zveckajućeg kasa, oko njih se podigao veliki oblak prašine, a sve unaokolo bilo je mirno, čulo se samo dahtanje konja i škripanje sedla. Izvidnik je podnio majoru raport:

— Gospodine, iza ovih brežuljaka čuje se pucnjava, patrola je napadnuta i pokušava se braniti! Budemo li čekali, svi će izginuti, jer Apaši su nadmoćniji!

— Ne gubimo vrijeme, krenimo odmah! — poviče major i izda usput još nekoliko naredbi kapetanu i obojici narednika. Krenuli su ne formirajući više dvored već dvostruki lanac, jer pridružile su im se slijeva i zdesna dvije čete. Na čelu kolone jahali su major, kapetan, oba narednika, trubač i zastavnik. Na komandu su iz opasača izvadili svoje teške revolvere, takozvane »Hartford Dragoons«, 44-kalibarski, s devetnaest centimetara dugom cijevi. Bila je to lijepa stvarčica, s izrezbarenim šaržerom i čvrstim ukrasnim rubom, jedna novija i bolja izrada sad već legendarnih Whitneyville Walker-revolvera, kojima su se vrlo često koristili tek-saški rendžeri.

Krenuli su opet zveckajućim kasom, popeli se na brežuljasti prijevoj i jahali dalje bez zastajkivanja. Njihov je zveckajući kas nadglašavo i samu pucnjavu. Suhi i čisti arizonski zrak

omogućavao im je dobru vidljivost, pa su ubrzo pred sobom ugledali prizor borbe. Jahali su velikom brzinom niz padinu i popeli se isto tako brzo na sljedeći brežuljak i sad ih je od Apaša dijelio još samo dio ravnice. Apaši su svom snagom, kao razjareni vukovi, navalili na patrolu. Trubač je dao znak za napad. U tom trenutku pretvorio se zveckajući zvuk konjice u divlji stakato, pokrenulo se nešto snažno, što je samo smrt mogla zaustaviti. Napali su, možda je to bilo nepromišljeno činiti na takav način: bili su, naime, preglasni. To je taktika koja se može primijeniti kod ravnopravnog protivnika, dakle kod konjice, ali kad je riječ o Apašima, onda....

Napad je bio brz, galopirali su, ali ni Apaši nisu bili mnogo sporiji, bježali su k svojim konjima i začudo stigli do njih — nisu počinili grešku pa se bezglavo suprotstavili ovakvom napadu konjice, već su počeli bježati, ali ne iz kukavičluka, ne iz panike, već smišljeno. Htjeli su samo da onemoguće taj dobro smišljeni žestoki napad. Konjica se podijelila u manje skupine, izgubivši tako svoju zvučnu silu, ali trebalo je nekako zadržati razbježale Apaše — tako je htio major, bila je to njegova naredba: apaška horda morala je biti po svaku cijenu uništena.

Ispraznivši revolvere, počeli su se boriti sabljama, konji su im bili izdržljiviji, veći i brži od apaških mustanga. Veliko krvo-proliće je počelo.

Ugledavši lažnoga kapetana kako beživotno leži na zemlji Seana O'Neila obuze strah i gorčina. Zar je sve bilo uzalud?

Je li kapetan mrtav? Hoće li svoju tajnu o blagu ponijeti u grob? Ili možda njegova žena zna tajnu o skrivenom novcu? Glavom su mu nepovezano jurile misli i pitanja. Ugledavši majora, svima je malo odlanulo. Manuelo Alvarez, inače meksičkog porijekla, počeo je molećivo zahvaljivati višim silama.

— Ooooo, kupit će svijeću i zapalit je u prvoj crkvi pokraj koje nađem, jer sâm bog nas je spasio! Bolje bi vam bilo da se molite, kurvinj sinovi!

— Slažem se, vojniče — javi se neki glas — ali pitam se zašto nas već otprije nije zaštitio od proklete vojske? Zašto nam i prije nije prosvijetlio pamet, pa se ne bismo upuštali u sve ono što se zove vojska, već bismo bježali od nje kao od kuge!?

Okrećući kapetana na leđa, Sean O'Neil je sve čuo. Vidjevši rane, zaključio je da kapetan nije mrtav već da je samo izgubio svijest. Metak ga je pogodio u rame i ozlijedio u predjelu sljepoočice. Preživjet će ako ne dođe do trovanja. Dolinom se prolomio majorov glas:

— Do vraga, dižite se! Što ste se tu šćućurili!? Na konje! Svirano je za napad, a to vrijedi i za vas! Čudim se i vama, naredniče, naredba vrijedi za sve! Na konje! — Majorov glas postajao je sve ljući i pretvarao se u lavež. Vjerojatno je bio obuzet strahom da napad neće uspjeti i da će sve pasti u vodu. Sean O'Neil se uspravio, uzjahao i ubrzo je bio uz majora.

— Gospodine — reče mu — ne krenete li odmah s cijelom vojskom prema Fort Catalini, budite uvjereni da će Juan Mes-

cala i njegovi ratnici, makar i na lošijim konjima, stići prije vas. Gospodine, naredite trubaču da svira za skup i krenite kući, jer inače će i vaša žena uskoro... — U isti tren se sjeti da je bolje da prekine jer je svojim prodikama mogao samo još više razljutiti majora. Major je samo duboko uzdahnuo i gledao ravno u oči svoga starijeg narednika. Kao da je shvatio ozbiljnost O'Neilovih riječi. Pogledavši uokrug, vidio je kako Apaši bježe pred vojskom, većina je uspjela pobjeći, a to mu nije bio cilj. Shvatio je u čemu je bila greška: napad i juriš bili su preglasni, izdala ih je njihova nadmenost, njihov zveckajući kas, pretpostavljali su da će se Apaši predati, ali su se prevarili. Shvaćao je pomalo o čemu je riječ i gledajući narednika naredio:

— Trubaču! Trubi za skup! — Glas mu je bio pun gorčine i umora. Znak se čuo na kilometre i vojska se počela skupljati, čak su se na znak trube vratili i oni koji su gonili Apaše. Ubrzo su bili pripravnici za povratak.

Tek u zoru, nakon duge i naporene noći, ugledali su Fort Catalinu. Logorska vatra davala je sjaj gustoj i sivoj jutarnjoj magli. Bojali su se da ih kojim slučajem Apaši nisu preduhitrili. O'Neil poviče:

— Trubaču! Sviraj napad! Hajde, daj znak! Možda će pobjeći prije no što savim unište Fort Catalinu. — U to se proloži poziv vojničke trube za napad. Ali premoreni konji nisu krenuli u napad, jedva su se penjali uzbrdo. Približivši se logoru, vidjeli su da gori nekoliko kola i nešto greda koje su služi-

le za gradnju. Vojnici i žene koji su ostali u logoru povukli su se u komandni ured i odande pružali otpor Apašima. Tek kad je patrola stigla, usudili su se izaći iz skloništa. Majorova žena po-
više u sav glas:

— Hvala bogu što se stigli! Naredniče, zašto ne pošaljete do vraga tu crvenokožu mar-
vu?

— Zato što bi se naši konji na licu mjesta skljkali od umora, gospodo — odgovori joj O'Neil. Dee Lorne-McLee izišla je sva garava iz kuće. Pogledavši je kratko, počeo je naređivati:

— Sjašite! Napravite reda! Ugasite vatre! Dan je prošao u napornom i teškom poslu. Tek navečer je posjetio kapetana i njegovu suprugu, a mnogo po-
slije stigli su u logor ranjenici, među njima i kapetan Hog Fits-
simmons. Gubici nisu bili veliki, što se može zahvaliti samo na-
redniku, koji je majoru savjeto-
vao neka skupi vojsku i vrati se u logor.

Tom Lorne-Clayton ležao je smijuljeći se na krevetu.

— Uspjeli smo, O'Neile — re-
če gledajući ga — znao sam da biste oboje osobito žalili da mi se štogod dogodilo — završi prezrivo. Okrenuvši se svojoj to-
božnjoj ženi, nastavi pomalo podrugljivo:

— Dee, obećao sam mu dva-
deset tisuća dolara, ti dobro znaš zašto, on će ih zaraditi bu-
di sigurna. Ne moraš ga više za-
voditi i truditi se oko njega, on će sad dezertirati za novac. Ili
možda griješim, možda ste na-
kon one noći provedene zajed-
no na poštanskoj stanici, ljudi
jedno za drugim.

— Začepi, Mele! — prekinula

ga je ona oštro i pogledala Sea-
na O'Neila. — On ti je već, da-
kle, rekao da...

— Ja sam mu samo ponudio da dezertira zajedno sa mnom. Vodit će nas nepoznatim, ali si-
gurnim putovima kroz zemlju
Apaša sve do Meksika, i onda
će dobiti dvadeset tisuća dola-
ra. To je sve. — Unatoč umoru
i ranama, koje su ga boljele zra-
čio je energijom.

— Jedno ne smijete zaboravi-
ti — promrmlja on. — Budemo
li surađivali, napraviti ćemo
mnogo toga. Osloboditi ćemo se,
kao prvo, ove proklete vojske i
osim toga se i obogatiti. To je
dovoljno, po mom mišljenju, da
se držimo skupa kao braća koja
putuju zajedno sa sestrom k za-
jedničkom cilju. Jasno?

O'Neil je kimnuo polako gla-
vom u znak odobravanja.

— Pomalo sam znatiželjan —
reče on — no jedno sam shva-
tio: vi ste zacijelo sakrili golem
plijen, koji niste mogli ponijeti
sa sobom, i sad vam je potrebna
pomoć čovjeka kao što sam ja.
No, dobro, ja ću zaraditi svoj
dio. Ali prije no što krenemo,
kapetan mora ozdraviti, zar ne?

Izišao je iz kuće. Vani je već
bio mrak, u Fort Catalini je sve
bilo mirno osim straže. Vojnici
su bili iscrpljeni, sve je mirisalo
na palež, a kako su tek sutra
namjeravali pokapati mrtve, s
paleži se miješao i vonj leševa.
Ono što je bilo uništeno, opet će
biti obnovljeno i pokušat će se
što prije uspostaviti prijašnji
red. O'Neil je osjećao kako ga
obuzima umor, ali i neko zado-
voljstvo. Vratio se živ i zdrav u
Fort Catalinu i dočepao se ono-
ga što je želio, doduše, pomogle
su i neke sretne okolnosti, ali

nema veze, bio je blizu cilja. Logor je spavao, sve je bilo mračno i mirno, samo su straže bile budne. Da su kojim slučajem napali Apaši, zauzeli bi cijeli logor bez pola muke, ali ipak, na svu sreću, nisu se pojavljivali.

Sean O'Neil je već gotovo zaspa kad je začuo da se netko ušuljao u njegov šator. Znao je odmah po mirisu da je to Dee.

— Oh, Seane — prošaptala je — ne mogu više živjeti bez tebe, i znaj, nisam došla da te zavedem niti da te nagovorim da dezertiraš s nama. Vjeruješ li?

— Da — prošapće on. Razbudio se i nije više osjećao umor, jer žena poput Dee, činilo mu se, probudila bi i mrtvaca, a kamoli ne živa čovjeka.

X

Tjedan dana nakon toga dogodilo se čudo — barem se svi u Fort Catalini činilo tako. Stiglo je pojačanje, stigla je velika pošiljka opreme, strojeva, građevinskog materijala, oružja, municije i uniformi. Kao pojačanje stiglo je još trideset sedam obučениh vojnika, dvadeset jedan regrut i nešto konja. Vojska je napokon malo potpomogla Fort Catalinu, stigla su čak i dva poručnika, a kaplar Elroy Maffit, koji je već dva puta bio narednik, postao je to sad i treći put i prišio si oznaku svoga novog čina na epoletu. Kapetan Tom Lorne nevjerojatno se brzo oporavio, rana mu je brzo zarasla, a na sljepoočnici mu je ostao samo neznatni ožiljak.

Dani su prolazili brzo i začas je prošao još jedan tjedan. Major je ubrzo pozvao k sebi oficire i izdao sljedeću naredbu;

— Moramo ponovno poslati patrolu. Kapetan Fitssimmons još nije ozdravio, ali vi, Tome, već se osjećate mnogo bolje, zar ne? Dat' ću vam O'Neila da ide s vama, a poručnik Maddoc krenut će s vama da vidi kako izgleda jedan takav manevar i da usput nešto nauči. Poručniče, otvorite, dakle, širom oči i uši! Učite, jer polazite zajedno s iskusnim borcima, a uskoro ćete i sami predvoditi patrolu. Kad krećete, kapetane?

— U noći — odgovri mu ovaj — a dopustite da odvedem svoju ženu do poštanske kočije, jer njoj je ovdje nepodnošljivo i izrazila je želju da ode kući.

Nato ga major upita:

— Tome, možda bi moja žena trebala porazgovarati s njom i objasniti joj da žena oficira...

— Zahvaljujem se, majore — prekinuo ga je Tom Lorne — cijenim vaš prilog, ali ne bi imalo smisla nagovarati moju ženu, koja je već čvrsto odlučila da ode odavde. Molim vas da mi dopustite da je sprovedem po prve poštanske kočije.

Major se mrzovoljno okrene, ali mu u isti čas sine sjajna ideja, koju nije mogao zadržati za sebe.

— Slažem se, kapetane Lorne, slažem se potpuno. Ali znate što? Kako bi bilo da vas predložim za svog nasljednika, i da ostanete ovdje kao major, hahaha!? — Svi su se smijali, čak i sâm Tom Lorne.

— Majore, ovo što ste sad napomenuli vjerojatno se neće obistiniti — odgovori mu britko i sa smiješkom Tom Lorne-Clayton.

Krenuli su u noći i pomalo praznovjerno vjerovali da je to

najbolje vrijeme, jer će ih Apaši najteže zapaziti. Kao i uvijek, jahali su zveckajućim kasoin. Metalni dijelovi njihove opreme zveckali su, a posebno je zveckao konj koji je nosio kuhinjski pribor. Ličili su na mačku koja oko vrata nosi veliko zvono, a sprema se u lov. I ništa se neće izmijeniti tako dugo dok oni ne promijene opremu i metalne dijelove zamijene i presvuku kožom. Dee Lorne-McLee jahala je ukorak s vojskom. Mladi poručnik kraj kapetana zvao se Bill Sanders, i to mu je bila prva patrola u zemlji Indijanaca. Premda neiskusna, bio je vrlo samouvjeren, a iz West Pointa je izišao kao najbolji godišnjak. Sâm se prijavio na ovu dužnost u ovom dijelu zemlje, nadajući se da će tako lakše napredovati. Jahao je na čelu kolone zajedno s kapetanom, iza njih slijedio je narednik, kraj njega je jahala Dee Lorne-McLee, iza njih trubač i zastavnik. Slijedio ih je dvostruki red vojnika, njih dvadeset četvorica.

Jahali su cijelu noć i drugi dan do kasnog priepodneva. Kad je u podne sunce pripeklo, stali su malo da se odmore. Bili su umorni, prešli su više od pedest kilometara, i bio im je prijeko potreban odmor. Osim toga, bilo je nesnosno vruće. Na sve strane sama pustoš, činilo se da osim patrole ovdje nema živih bića, čak ni životinjama nije bilo ni traga. Tragovi kola su se sasušili i gotovo potpuno nestali, jer odavno ovuda nisu prošla nijedna kola. U tom beskrajnom miru svi su ipak osjećali strah od Apaša. Malo se razgovaralo, a više šutjelo. Ponekad bi mladi poručnik posta-

vio poneko pitanje, na koje bi mu uvijek odgovarao narednik, a ne kapetan. Dee se držala malo po strani, ali su je vojnici ipak neprekidno napadno promatrali. A što su drugo mogli – bila je žena, a oni kao muškarci mjesecima nisu osjetili žensko tijelo u svojim rukama. Onih nekoliko žena u logoru bile su za njih tabu, a ovu su gledali već satima kako gipko i dobro jaše u korak s njima. Nisu skidali oka s nje i pitali se hoće li ikad više osjetiti dodir ženskog tijela, držati ga u naručju. U ovom trenutku činilo im se da bi se zadovoljili i nekom ružnom Indijankom, ali to su samo želje i nade, koje će vjerojatno ostatit neispunjene, jer oni su osuđeni na beskonačno jahanje u patroli i na život u pustom logoru na prolazu Catalina. Svi su već pomišljali da dezertiraju, ali što bi onda bilo od njih, postali bi skitnice u ovoj prostranoj zemlji, dok ih vojska ne bi našla i obračunala se s njima. Odmarali su se do kasno popodne, a odna su krenuli dalje. Sve unaokolo bilo je i dalje pusto kao i kad su stigli, činilo se da u zemlji Apaša nema više ni njih samih, kao da su nestali bez traga.

Ipak, bilo je ovdje živih bića, osim Apaša živjeli su ovdje konjokradice, tragači za zlatom i srebrom, bilo je tu i nekoliko sela još iz doba Meksikanaca, a i stada ovaca su se seljakala s jednoga kraja na drugi. Ali ipak je oko glavnog puta sve bilo pusto, čak su ga zaobilazili i trgovci koji su trgovali s Apašima i prognanicima i radije se kretali po manje poznatim i skrivenim stazama.

Dan se polako bližio kraju, a noć se već počela polako spuštati. Nadali su se da će u toku noći stići do glavnog puta što vodi s istoka na jug. Taj put počinje u Kansas Cityju i vodi da Santa Fea, odande se nastavlja i kreće pustinjom do Fort Apache. Iz Fort Apache nastavlja se dalje južno prema rijeci San Pedro, siječe je i vodi dalje do Tucsona i Nogalesa. Stigavši do tog puta patrola je stala. Kapetan je jahao duž patrolnog stroja i tek kad se sve smirilo počeo je glasno govoriti:

— Momci, mislim da ste zavrijedili malo zabave, pa sam stoga odlučio da sad jašemo prema sjeveru do mjestanca Santa Angela. Vidjevši dim što se širio sa sjevera, ja i narednik smo pretpostavili da su tamo Apaši napali kolonu kola i sve zapalili. Krećemo, dakle, za Santa Angel! Uzimam si pravo da samovoljno donesem tu odluku, predah će nam, uostalom, dobro doći. Ima li pitanja?

— Nema, gospodine! — rekoše svi u jedan glas.

— Pokret! Johoooo! — poviče kapetan s čela kolone. Mladi poručnik, koji je jahao kraj kapetana, upitao ga je diskretno:

— Kapatene, smijete li vi zaista takvo nešto učiniti? Da li su vaša ovlaštenja zaista tako velika, odnosno, gdje im je granica? Koliko sam razumio, mi se više ne krećemo zadanim putem, zar ne?

— Točno, poručniče — prostrijelivši ga pogledom reče kapetan — a ovlaštenja se protežu tako daleko koliko sam u stanju da za njih odgovoram. Patrola se uvijek susreće s nepredvidivim teškoćama i zapada u pomalo

neočekivane situacije, pa stoga voda patrola treba i može povremeno mijenjati odluke. — Na to ga oficir samo pogleda i ne reče ništa, jer bio je ipak novajlija u ovim trupama, pa se nije htio previše miješati i uzeo je odgovor zdravo za gotovo. Iza njih jahali su narednik i Dee.

— Sad postaje ozbiljno, zar ne, anđele? — dobaci joj kratko O'Neil, na što je ona samo stisnula usta i kimnula glavom. Tek nakon stanovitog vremena odgovorila je:

— Da, blizu Santa Angela nalaze se ostaci nekog samostana i ondje je zakopano blago s kojim želimo dalje za Meksiko. Da, u Santa Angelu će biti odlučeno. Želiš li možda i dalje ostati narednik s bijednom plaćom od stotinjak dolara?

— Naravno da ne želim — odgovori joj O'Neil.

Stigli su u Santa Angel kasno popodne i zastavši na jednom od brežuljaka gledali kako se gradić kupava u poslijepodnevnom suncu. Na polju i na livadama radili su ljudi, a za obližnji Mesa-masiv vodi više puteva. Lijevo od grada, jedva kilometar udaljen od mjesta gdje su stajali, vidio se stari, propali i nenastanjeni samostan. Tako pust stoji već duže vremena, vjerojatno su Apaši protjerali svete očeve, a samostan je bio prepušten na milost i nemilost. Tek mnogo poslije, što je samostan opustošen, ponovo su ljudi počeli naseljavati Santa Angel, privučeni nalazištima srebra i zlata. Razvio se i promet, ali to nije bilo dovoljno da se preživi, pa su se ljudi počeli baviti po-

ljoprivredom, sadili su kukuruz, pamuk i grah.

— Momci, stigli smo! — povikao je glasno kapetan. — Napokon ćete vidjeti nove face i moći obaviti nešto što ste mislili da postoji još samo u pričama, jer sjećanje na tom vam je zacijelo izblijedilo. Naprijed, marš!

— Johooooo! — povikaše svi u jedan glas i krenuše za njim.

Ugledavši ih, ljudi su im potrčali u susret, jer vojska je svugdje bila dobrodošao gost, ljudi bi se s njima osjećali sigurnijima, a ujedno su očekivali bolju trgovinu i sigurnije putove. Znali isto tako da vojnici mjeseima nisu imali gdje potrošiti i onu malu uštedevinu, pa su i s te strane osjećali neku dobit. Bili su srdačno dočekan i pozdravljeni od gradonačelnika. Pokazao im je odmah gdje će napojiti, nahraniti i smjestiti konje. Oficirima i dami koja je stigla s njima dane su najbolje sobe. Kapetan se zahvalio na dobrodošlici i okrenuo se vojnicima:

— Sad ste sve čuli! Ovdje smo, kao što vidite, dobrodošli gosti. Dakle, ponašajte se pristojno, momci! Čim smjestite konje, treba rasporediti stražu. Straža će se smjenjivati svaka tri sata. Poručniče, zadužujem vas da pratite da li se naredba uredno izvršava. Ja, narednik i moja supruga smješteni smo u hotelu, ako nešto zatreba, znate gdje smo. I još jedno pitanje: kad stiže ovamo poštanska kočija? — očekujući odgovor okrene se gradonačelniku.

— Možda će stići za dva do tri dana, jer ne vozi više redovno, otkako su putovi postali previše opasni. Najprije će, vjerujem,

stići ona koja ide iz Nogalesa preko Tucsona. — Dobivši potrebne informacije, sjahali su i predali konje zaduženim vojnicima.

Dok su sjedili za stolom i jeli večeru, k stolu je prišao mladi poručnik Bill Sanders. Izgledao je uvrijeđeno, poniženo i ljutito.

— Gospodine — obrati se kapetanu — čini mi se da sam upravo obavio posao ovog narednika! Ili su možda zaduženja jednog oficira da nadgledava skidanje sedla i napajanje konja? — Ne, zapravo nisu, Bille — prekinuo ga je kapetan — ali vi ste željeli da se što više srodite s trupom i njenim zadacima. Ne želite biti drugi čovjek, već želite i sami predvoditi jednu od sljedećih patrola, dakle, morate početi od dna i kretati se prema vrhu. A sad vas pitam koliko konja ima poteškoća s potkovama? Koliko ih ovdje moramo potkovati? Kod kojeg nedostaju klinovi, a kod kojeg potkovice? Što je sa »smedim« vojnika Dunbulla? Njegov konj je šepao, je li posrijedi bio samo kamenčić ili... Hajde, Bille, odgovori, što je, što čekaš?

Poručnik se samo zacrvenio i rekao:

— Imamo mi ovdje i dvojicu kaplara, koji... — i zastao ne znajući što da kaže.

— Ne, ja želim da mi vi to kažete, Bille! No, onda?

— Vraćam se na dužnost, gospodine — promrmlja poručnik i okrene se prema izlazu. Tek kad su ostali sami za stolom, promrmlja O'Neil pažljivo:

— Lorne, pripazite malo, ne budite tako oštri s tim zelembačem.

– Zašto ne, nakon svega uspio sam zamrziti ovu prokletu vojsku i sad mi je svejedno – stavio je zalogaj u usta i nastavio jesti, dodavši jedva razumljivo: – Dobro je, zaboravi to. Nakon večere prošetat ćemo do samostana. Sa sobom moramo ponijeti uže, a dalje ćemo vidjeti što nam je još potrebno. Vojnici će se uskoro svi nalokati i neće znati tko je muško, a tko žensko. Počet će luda igra, djevojke će im izmamiti novac, oni će biti zadovoljni, a sve ostalo nije više naša briga. Potrebna su nam tri dobra konja za jahanje i tri za nošenje tereta. To ćemo, nadam se, srediti bez većih teškoća govorio je nekim neobičnim sjajem u očima, a u glasu mu se osjetio polet.

– Moramo nabaviti i civilnu odjeću – dodala je na to Dee – otići ću preko u dućan i pogledati ima li čega. Veličine znam, stas vam je, čini mi se, vrlo sličan i po visini i po kilaži. Za kupnju ću imati dovoljno novca, ali poslije...

– No, koliko novca uopće imamo, prije no što... – zastao je i počeo se luđački smijati. Toliko se smijao da se čak zagrcnuo. Lupajući ga po leđima, Dee mu je pomogla da prestane kašljati i sama se počela gromko smijati. Stojeći po strani, narednik je i dalje mirno stajao i smiješio se. Napokon napomene kapetan:

– Aaaaaah, kakve gluposti! Imat ćemo uskoro toliko novca da će ga jedva uspjeti nositi tri konja. Možemo kupiti ovaj grad i još mnogo više od toga, hahaha! Nema veze koliko sad imamo novca, nepotrebno je zbrajati. Hajde, krenimo već

jednom! Sad nam je potrebno samo uže! Hajde, dižite se!

XI

Bila je zvjezdana noć, među visinama Mesa-masiva smjestio se poput srebra sjajan i svijetli mjesec, koji se noću još digao u visine i osvjetljavao cijelu dolinu u okolici grada. Noć je bila puna svjetla i sjene. Stari, napola srušeni toranj napuštenog samostana, bacao je sjenu na stari bunar. Ponijeli su dva lasa, zavezali ih i pustili u dubinu, a omču su učvrstili oko obližnjeg stupa.

Kapetan se počeo spuštati u dubinu, vidjeli su kako pali šibicu za šibicom i brzo zatim čuli su mukli zov iz dubine. Povukli su uže na kojem je bila učvršćena smeđa vreća sa crnim natpisima, zatvorena metalnim zatvaračem. U sjeni tornja jedva su uspjeli razabrati što piše na njoj, no vidjevši znak ubrzo su otkrili da je to poštanska vreća savezne vlade. U teškoj vreći zveckalo je zlato. Izvukli su još pet takvih vreća, a onda je kapetan izišao iz bunara.

– Sad je već lako – reče zadihano – sakrit ćemo blago pod kamenje, tamo ispod zida ruševine, i onda idemo po konje i sve ostalo što nam je potrebno. Vojnici neće ništa opaziti jer su sad već poprilično natočeni, hahaha. A naš iskusni narednik će nas u međuvremenu voditi prema jugu, pa kad opaze da nas nema, neće nas moći sustići čak ni mladi poručnik. hajdemo na posao! Sad smo bogati! – zastao je zabuljivši se u narednika, koji je šuteći mirno stajao na mjesecini.

– Kompanjone, ti ništa ne pi-
taš, uopće nisi znatiželjan koli-
ko tu ima novca i otkud mi? No,
hajde reci, kako je moguće da
te to ne zanima? Krenimo sad!

Smjestivši blago pod kame-
nje, vratili su se u Sant Angel.
Prije no što su stigli u mjesto,
čuli su da je slavlje već na visi-
ni. Bez obzira na to što su voj-
nici bili umorni od dalekog pu-
ta, nitko nije razmišljao o od-
moru i počinku. Glazba je svira-
la i veseli tonovi glazbe miješali
su se s glasovima muškaraca i
žena. Nije bila osvijetljena sa-
mo krčma, već su i vani gorjele
svjetiljke, Slavlje je bilo na vr-
huncu. Kapetan je bio pomalo
nervozan i nije mogao a da ne
kaže što ga muči.

– Sve je dosad prošlo u redu,
jedino me još muči onaj zelem-
bač, znaš, onaj poručnik. Kla-
dim se da on ne sudjeluje u
slavlju. On je sigurno...

– Možda hrče i spava, jer ni-
je vičan dugom jahanju i napo-
rima – prekinu ga Dee.

– Ili je on od onih vojnika,
kojima je dužnost na prvom
mjestu, pa budno prati sve što
se događa oko njega – nadove-
že se O'Neil. – Ali kako god bi-
lo da bilo – nastavi on – ja ću
s njim srediti stvar. Neću dopu-
stiti da nam netko pokvari ovaj
dosad dobro obavljeni posao. Vi
sredite sve oko konja i odjeće, a
ja ću ga potražiti. Doći su za va-
ma da preuzmem konje i doni-
jet ću tvoju prtljagu, Dee. Je li
u redu?

– U redu je – reče Dee. –
ja ću ponijeti vašu civilnu odje-
ću i čekat ću vas kod samosta-
na. – Rastali su se i svatko je
otišao na svoju stranu. Dee je
krenula prema dućanu, kape-

tan je otišao po konja, a nared-
nik je prešao ulicu i otišao pre-
ma hotelu.

Vani na verandi ugledao je
oba kaplara, svaki je rukom dr-
žao djevojku. Ljubili su se i gr-
lili, pa uopće nisu opazali da
netko dolazi.

– Samo trenutak – rekao je
narednik – možete nastaviti,
samo mi recite gdje je poruč-
nik?

– A gdje bi bio? U krevetu,
naravno. Njemu je previše za-
bave, a za žene nema nimalo
smisla. – Kaplar se podlo na-
smijao i okrenuo djevojci, koja
će ove noći vjerojatno zaraditi
nekoliko dolara za svoju mno-
gočlanu obitelj.

O'Neil se popeo stubama do
poručnikove sobe, otvorio vrata
i našao ga kako sjedi zamišljen
na krevetu. Vjerojatno je bio i
malo pripit, pa kad bi legao,
krevet se pod njim ljuljao kao
brod na valovima – osjećao se
loše, bio je nezadovoljan svime,
i bijesan zbog stanja u koje se
doveo. Kad je ugledao naredni-
ka, glas mu je postao arogan-
tan, držanje pomalo bahato, ti-
pično za ljude koji misle da su
nešto posebno*:

– Prokletstvo! – povikao je
glasno – Ako vrata nisu zaklju-
čana ili nemaju zavora, to još
ne znači da bilo tko može ući
bez kucanja. Van! Pokucajte i
pričekajte dok vam ne dopu-
stim da uđete! Prokletstvo! Zar
vas ja moram učiti ponašanju?

* Čitalac mora imati na umu
da se ovo odigralo prije stoti-
njak godina i da se neka pona-
šanja naprosto ne mogu vred-
novati današnjim mjerilima.

Van, naredniče! – naglo ustajući jedva je održavao ravnotežu, naslonio se samo na zid i ostao tako stajati. O'Neil zatvori vrata, priđe prostoru za umivanje i natoči u lavor vedro vode.

– Poručniče, pridite bliže. Zagnjurite glavu u vodu. Hajde, malo brže, morate se malo razbistriti. Dodite! – bilo je nečeg u O'Neilovu glasu što je toga nezrelog stvora opominjalo. Shvatio je da bi bilo dobro da se otriježni.

– Prokletstvo, ovo vino uopće ne podnosim. – Nekoliko puta je zagnjurio glavu u hladnu vodu i zastao samo toliko koliko mu je bilo potrebno da udahne zrak. O'Neil mu je dodao ručnik, i kad se obrisao, izgledao je već bolje i treznije. – Ali sad mi za sve ovo morate dati pravo objašnjenje, naredniče – prozbori on grubo i pomalo ljutito.

– Naravno, poručniče, naravno. Ali prije svega, ja nisam narednik.

– Što ste onda vi, do vraga?
– Ja sam savezni šerif, koji se s posebnim odobrenjem ubacio u vojne jedinice kao narednik kako bi lakše otkrio i uhvatio lopova, koji se predstavlja kao kapetan.

Ali promijenivši identitet, promijenio je i način života, kojeg se sad više nije mogao tako lako otarasiti i vratiti na mjesto gdje je sakrio blago. Vjerojatno ne bih otkrio njegovu tajnu da nisam stekao njegovo povjerenje. Poručniče, vi ćete sami morati odvesti patrolu do Fort Cataline!

– Ali kapetan je potčinjen vojsci i kako bi to bilo kad bi svaki civil mogao ...

– Ja sam savezni šerif. Pokazat ću vam svoje papire i nalog za hapšenje. A budući da kapetan nije pravi kapetan, već samo bjeGUNAC, on ne podliježe vojnim zakonima. Ostavit ću ga u uvjerenju da smo dezertirali, da bježimo zajedno s plijenom, bit će i meni i njemu utoliko lakše, jer neće znati da je uhapšen, no blizu Tuscona ću ga uhapsiti.

Mladi poručnik je širom otvorio oči i samo ga ukočeno gledao, ne vjerujući svojim ušima.

– Zaboga – uzdahnu – u ovoj zemlji je sve moguće, baš sve, što je inače drugdje nemoguće. Oh, ispričali ste mi lijepu priču, naredniče. No, prije nego što vam povjerujem želim vidjeti vaše papire.

Sean O'Neil ga pogleda i izvadi svoje papire, značku saveznog šerifa i još neka druga dva papira, od kojih je jedan bio nalog za hapšenje. Drugi dokument je potpisao i zapečatio general osobno: bilo je to ovlaštenje i odobrenje saveznom šerifu da može tražiti svaku pomoć i zaštitu, jer radi u ime savezne vlade. Pročitavši dokumente, poručnik se obrati O'Neilu:

– Već od samog početka nisam podnosio toga kapetana, i sad mi je jasno zašto je patrolu doveo u Santa Angel i dopustio vojnicima da se napiju i zabavljaju s djevojkama... aaaaah, sad mi je sve jasno. Ali što je s njegovom lijepom ženom, koja je krenula s nama? Je li ona uopće njegova žena ili samo njegov ortak? Je li i ona kriva i treba li da bude uhapšena? U logoru se predstavljala kao gospođa Lorne. Što se, zapravo,

dogodilo s pravim kapetanom Lorneom?

— On je pokopan kao bandit — promrmlja O'Neil.

— A kako se otkrilo da on nije traženi bandit? Zacijelo mu je bio vrlo sličan — ili...?

— Jest, bio mu je vrlo sličan. Ali dok je skidao kapetanovu uniformu i navlačio mu svoju odjeću načinio je kobnu grešku.

— Koju to?

— Obuo mu je u žurbi desnu čizmu na lijevu nogu. Radeći to brzo nije to ni zapazio, jer kapetan nosi manji broj obuće, ali vještaku je to zapelo za oko i bilo mu je čudno. Obavijestio je o tome šerifa, koji je ubrzo zatim organizirao potjeru. Provjerili su tko je od putnika u poštanskoj kočiji preživio napad Apaša, saznali su da je jedini preživjeli bio kapetan savezne konjice na putu za Fort Catalinu. Provjerili su podatke kod vojske i saznali to da je gospođa Lorne zamolila da joj se odobri posjet mužu u Fort Catalini. I tako je počelo. Putovao sam s njom u istoj kočiji... — ušutio je u pola rečenice i ustao. — Nemam više vremena, poručniče. Molim vas, pokušajte vratiti patrolu u najboljem redu u Fort Catalinu. Sretno! — Rekavši to, okrenuo se i izišao. Poručnik je ostao gledajući za njim, prilično uznemiren, jer znao je da ga očekuje težak zadatak. Iako je ovamo došao pun ambicija da se dokaže, nije želio na putu u logor doći u sukob s Apašima.

* * *

Popevši se na brežuljak, okrenuli su se još jednom i pogledali Santa Angel. Gradić je bio sav u svjetlu, na sve strane se slavi-

lo, čula se glazba, pjevanje i smijeh.

— Kako se zoveš, ortače? — upitao je O'Neil tek tako usput.

— Aha, ja sam Mel Clayton — odgovori mu ovaj — ali da me ne bi pogrešno optužio, znaj da nisam ja ubio kapetana već Apaši. Ja sam samo iskoristio priliku i promijenio odjeću, jer mi je potjera već bila za petama. Imao sam sreće, jer je potjernica sadržavala loš opis, ali slijedeći moj trag znali su da moram biti u poštanskoj kočiji. Neposredno prije njihova dolaska sinula mi je sjajna ideja, koju sam i proveo, ali imao sam i smolu utoliko što sam se, evo, jedva riješio svoga novoga identiteta. Prokletstvo! Da mi netko ponudi sav novac ovoga svijeta, ja ne bih želio biti kapetan. No, hvala bogu, sad je sve prošlo i mogu to zaboraviti kao ružan san. Kao da se niste lako izvukli — Clayton pokaže gradić. O'Neil je na to samo odmahnuo glavom, a Clayton je nastavio pričati: — Meni je bilo lako. Vojnici slave zajedno s mještanima. Prodavaču u dućanu i onome što nam je prodao konje bilo je zacijelo sve to malo čudno, ali nisu dalje o tome razmišljali. Mali je gradić taj Santa Angel, u njemu žive pretežno ljudi meksičkog porijekla. Zar nisam izabrao dobro mjesto gdje ću sakriti plijen? — upitao je nekako ponosno.

— Sve si dobro pripremio i sredio, Mele Claytone — odgovorio mu je O'Neil. — I sama pljačka je izvedena briljantno. Ako se ne varam, to je novac savezne vlade? Budi siguran da ti na tragu nije bio samo obični, već i savezni šerif.

— Vjerojatno — odgovorio je Mel Clayton smijuljeći se. — Ali otkako sam promijenio identitet, moj trag se izbrisao, hahaha! Hajdemo! Vodi nas, naredniče! Kojim putem idemo?

— Moramo proći Tuscon — odgovorio mu je O'Neil.

— Valjda ti je jasno da se nećemo kretati glavnim putom, već onima manje poznatim. Zato smo te i povelili — doda kratko Mel.

— A tvoje ime, Dee, mislim: tvoje pravo ime? — upita je O'Neil.

— Dee McLee, ali prije no što krenemo želim samo nešto razjasniti. Ja i Mel bili smo, moglo bi se to tako reći, par dvonožnih vukova u neprekidnoj trci za plijenom. Ali s njegovom posljednjem pljačkom nemam veze i o tome ništa ne znam. Čekala sam samo vijesti od njega kad me on pozvao k sebi i ostala bih njegova družica, da kojim slučajem... — bilo je očito da oklijeva i da ne želi nastaviti. Mel Clayton se nasmije, pa kako je znao njene osjećaje, nadopunio ju je:

— ... nisi sreća njega i da ti nije spasio život, i još nešto više. Zar nije možda tako?

— Da, tako je — odgovori Dee britko. Okrenuvši se O'Neilu, Mel Clayton reče:

— I sad ti shvati žene! Dosad je htjela da se obogati, da je ostala sa mnom bilo bi tako, ali kako se odlučila za tebe, dijelit će s tobom tvojih dvadeset tisuća dolara i time je među nama svršeno. Ona te vjerojatno cijeni na osnovu novca, pa vi to međusobno riješite. To je ljubav, da ljubav, hahaha! Hajdemo! — u glasu mu se osjetilo da

je već pomalo razdražljiv i ljutit. Dee McLee ga je već ostavila one noći na poštanskoj stanici usnuvši u zagrljaju Seana O'Neila, a sad je to samo potvrdila. Krenuli su polako, držeći za uzde svako jednoga konja. O'Neil ih je vodio, vidjelo se da dobro poznaje kraj i da se dobro snalazi.

U svitanje zore stigli su u dolinu u kojoj su ubrzo našli izvor. Stali su i duže se odmorili. Dee je bila iscrpljena, nije se mogla pobrinuti ni za svoga konja već je samo sjela, nagnula se u stranu i zaspala. Pogledali su je obojica samo na tren, a Mel Clayton će zatim sa sažaljenjem u glasu:

— Dobra je ona i sigurno je zavrijedila boljeg muškarca od mene. Je si li ti taj, naredniče? Hoćeš li joj sa svojih dvadeset tisuća dolara moći pružiti sve ono što ona zavređuje?

— Što ona to zavređuje, po tvome? — upita ga O'Neil smireno.

— Sve dobre stvari — odgovori mu Clayton ozbiljno. — Ali ne samo zbog svojih draži. Ona je žena na koju se čovjek može osloniti. Izabrala je tebe od nas dvojice, tu nema sumnje. Znala je da će tima izgubiti na materijalnoj strani, ali zacijelo si ostavio na nju izvanredan dojam one noći na poštanskoj stanici. Kad se u logoru predstavljala kao moja žena, između nas više ništa nije bilo kao prije. Kad se ona odluči za nekog muškarca, onda mu je odana. Budi dobar prema njoj. Rado bih da je i dalje ostala uz mene, ali što mogu... — odjednom je samo bespomoćno zašutio, po-

digao ruke i pustio ih da padnu i udare o bedra, kao da nije znao što bi s njima. Otišao je zatim zajedno s O'Neilom da se pobrine oko konja. Neprekidno je gledao unaokolo, jer po bezbroj znakova mogao je osjetiti opasnost. Sve je bilo obasjano suncem, ali bilo je i sjena. Zemlja je bila suha, a i najmanji vjetar bio je u stanju podići veliku prašinu. U tom trenu ugledao je orla kako se u letu sručio na žrtvu i ponovo s njom poletio u visine. U kandžama je držao zmiju, koja se snažnim i posljednjim trzajima borila za život — nakon nekoliko stotina metara pustio ju je onako u letu na krš, pa kako je još bila živa, orao je ponovio igru. To je tipično za ovu zemlju, mislio je u sebi O'Neil. Nema u ovoj zemlji među živim bićima milosti kad je posrijedi borba za opstanak.

Pogledao je Dee, koja je još spavala i počeo razmišljati kako se ona odlučila za njega, premda je znala da će time mnogo izgubiti. Ako Mel Clayton uspije pobjeći sa svojim plijenom, on je doživotno bogat čovjek, a O'Neilu ostaje samo desetina toga velikog plijena. Ona je to znala, ali ipak su prevladali osjećaji. Ili se možda nadala da će O'Neil pokušati prisvojiti sav Melov plijen? Da li mu se možda pridružila zato što je znala da je Sean u svakoj borbi nadmoćniji? No, razmišljajući tako, ubrzo je odbacio sve te pretpostavke, jer nije vjerovao da je ona tako hladno proračunata, osjećao je jednostavno da od one noći oni zauvijek pripadaju jedno drugom. Ali što će biti kad sazna da je on savezni šerif?

XII

O'Neil je dobro znao da je vrlo opasno odmara se ovako kraj vode, jer bila je to jedina oaza uokrug nekoliko kilometara, pa je postojala opasnost da ovamo svrate svi oni koji znaju za nju, svi oni koji žive blizu i oni koji ovuda samo prolaze. Unatoč tome, nije mao srca da probudi Dee, koja je tako slatko spavala, već je i sâm odspavao dva sata kad je Mel Clayton preuzeo stražu. No, imali su sreću: nisu navratili Apaši, ni vojnici, ni skitnice. Nakon četiri sata odmora krenuli su dalje. Premda je bilo nepodnošljivo vruće, ovdje nisu više smjeli ostat. O'Neil je i dalje sigurno i iskusno vodio. U početku se Dee McLee jedva održavala u sedlu, boljeli su je svi mišići i bila je naprosto sva u grču. Tek nakon nekoliko kilometara došla je malo k sebi. Znoj se miješao s prašinom, sve se na njima slijepilo i svrbjelo ih. Jahanje je postajalo sve zamornije. Ispod oboda svog šešira O'Neil je škiljeći sve budno pratio. Približavali su se Tusconu, valjalo je biti još oprezniji. Između grada Tuscona i Apaša vladala je posebna netrpeljivost, jer je u gradu bilo uobičajeno dodjeljivanje nagrada za apaške skalpove. A nedavno su građani organizirali napad na neko apaško selo. Napad je uspio, jer u selu nije bilo ratnika, ubijeno je bilo nekoliko žena, djece i staraca, a selo je sravnjeno sa zemljom. Preživjele žene i djecu su zarobili, doveli ih u Tuscon i prodali kao roblje u Meksiko.*

Apaši upravo zbog toga nemilog događaja posebno mrze

Tuscon i povremeno mu se zbog tog osvećuju. Upravo zbog toga znao je O'Neil da mora biti posebno oprezan, a razmišljao je i o pravom trenutku kad bi Melu Claytonu morao otkriti da je savezni šerif, razoružati ga i uhapsiti. Znao je da to mora uskoro učiniti, a još nije znao kako da to izvede. Dan se polako bližio kraju, sunce je već bilo daleko na zapadu i već je gotovo zašlo za Mesa-masiv, nebo je gorjelo poput vatre svojom užarenom crvenom bojom.

— Odmorimo se — predloži O'Neil. — Ako se malo odmorimo i dodemo k sebi, možda bismo mogli jahati cijelu noć. Kako se osjećaš, Dee? — obratio se djevojci.

— Bolje nego danas oko podne, kad smo nakon odmora kraj vode ponovo krenuli — odgovorila je nasmiješivši se. Žao mu je bilo Dee, usnice su joj ispucale od sunca i vjetra i izgledala je veoma iscrpljeno. Mel Clayton je također djelovao umorno, sad se vidjelo da nije vičan tako dugom jahanju, nije on bio čovjek ove zemlje, bio je hazarder i putnik koji se radije vozio poštanskim kočijama i parobrodima.

— Hej, do vraga — reče — kad pomislim da još moramo jahati cijelu noć, onda bih se sad najradije ispružio i zaspao. Ali najprije moramo napojiti konje, i to vodom koja nam je preostala — ili?

— Upravo to — odgovori mu Sean O'Neil — i pripaziti da nas ne napadnu Apaši. Dakle, na postao! — rekao je i sjahao s konja. Ni ovaj put im Dee nije pomagala. Sunce je već zašlo, ali crvenilo neba nije nimalo izbli-

jedilo kad su oni završili posao. Mel je nakon obavljena posla sjeo, smotao i pripalio cigaretu.

— Koliko još ima do granice? Po mom mišljenju ona je negdje blizu Nogalesa. Ali koliko je to kilometara odavde? — njegov promukli glas odavao je nestrpljivost. O'Neil je također pripalio, još je oklijevao, ali znao je da najkasnije za dvije do tri minute mora razjasniti cijelu stvar. Morao je to učiniti dok je još dan, jer računao je s tim da se Mel Clayton neće tako lako predati. Pogledavši Dee, učinilo mu se kao da mu ona pogada misli.

— Slušajte me — reče malo nervozno — želim vam nešto reći. Odavde idemo za Tuscon, da ravno u Tuscon — na što ga je oboje začuđeno pogledalo.

— Što to treba da znači? — upita ga Mel Clayton kratko i ostane sjediti na svom kamenu, s cigaretom u ustima. Vidjelo se da mu mozak ubrzano radi.

— I moram vam još nešto reći — nastavi O'Neil bacivši cigaretu i ustajući s kamena na kojem je sjedio.

— Govori već jednom — odbrusi Clayton ustajući s kamena.

— Ja nisam narednik — reče O'Neil polako i sabrano — ja sam savezni šerif. Došao sam u Fort Catalinu da nađem lažnog kapetana i navedem ga da potraži svoje sakriveno blago. Zahvaljujući sreći, koja mi se osmjehnula, uspio sam.

* Dogadaj je istinit. Spomenuto selo nalazilo se u Ariwaipai Canyonu, poglavica se zvao Ezkimenzin. U napadu je ubijeno sto osam žena i djece i ujedno skalpirano. Dvadeset devetoro preživjelih, najviše djece, odvezeno je u Tucson i zatim su prodani meksičkim plantažerima kao roblje.

Mel Clayton je ostao bez riječi.

— Zaboga — promrmlja — posumnjao bih u sve i svašta, ali u to? Ti si savezni šerif? Hej... reci mi gdje sam pogriješio da se posumnjalo da sam ja lažni kapetan Tom Lorne?

— Obuo si kapetanu naopako čizme. Desnu si mu čizmu obuo na lijevu nogu, a vještaku je to odmah bilo sumnjivo i javio je šerifu. Otuda je sve počelo. Pozvali smo oficira, koji je dobro poznavao kapetana i koji je zajedno s njim bio u Fort Apacheu. Potvrdio je da je nađeni mrtvac pravi kapetan. Lako je bilo zaključiti da je živi kapetan zapravo odbjegli bandit. Istovremeno smo saznali da Dee traži odobrenje da dođe u Fort Catalinu, odnosno da ona nije kapetanova žena. A što se poslije dogodilo, i kako se sve odigralo, znate i sami. Mele Clayton, hapsim te u ime savezne vlade zbog pljačke. Baci oružje!

— A što ako neću, što ako se želim boriti? — upita Mel promuklim glasom. — I kakva je razlika između narednika i saveznog šerifa? Kolika ti je plaća kao saveznom šerifu? — nastavio je on kreštavim tonom.

— Ista kao i plaća majora — odgovori mu O'Neil.

— To nije ništa osobito. Nudim ti polovicu svog plijena! Stotinu tisuća dolara! Stotinu tisuća dolara, jel' ti bistro? A osim toga, dajem ti i Dee. To zajedno vrijedi više no što ja sâm dobivam. Onda...?

— Baci oružje! — ponovi O'Neil i doda: — Zaboravljaš pri svojoj ponudi jedno, Claytone!

— Da, što to? — Claytonov glas bio je netrpeljiv. Nije mogao shvatiti da se netko može tek tako nadomak meksičke granice odreći tolike svote novca i tako lijepe žene. — Što sam to zaboravio? — pitao je ovaj put oštrije i nervoznije.

— Ja sam se kao savezni šerif zakleo da ću časno obavljati svoju dužnost — odgovori mu O'Neil smireno. — Daj mi oružje! Hajde! — Ali Mel Clayton je samo odmahnuo glavom.

— Idi dovraga! — vikne u sav glas. — Pa nisam lud, čovječe! Ovo je moja životna prilika i za nju ću se boriti, premda znam kako brzo potežeš. Predati se neću. Hajde, Dee, da čujem što kažeš na ovo? Svaka čast, zatreškala si se u pravog momka, u saveznog šerifa! I on me sad želi srediti i oteti mi plijen! Prokletstvo! Što sve nisam činio da se domognem tog blaga! Kao kapetan morao sam predvoditi patrole u borbi s Apašima i izvršavati naredbe poput marionete. Dee, za boga, reci nešto! Učini nešto! Ili si još na njegovoj strani?

Sean je želio vidjeti reakciju na licu lijepe žene, ali se nije usudio skinuti pogled s Claytona. Pitao se što će učiniti ona u ovom odlučnom trenutku? Na to ona reče jedva čujnim glasom:

— Pusti ga, Seane! Bio je dobar prema meni kad sam bila bolesna i kad mi je bila potrebna pomoć. Bio je fer kad sam bila u zaista nezavidnom položaju. Pusti ga, Seane, meni za ljubav!

— Ne, to ne mogu učiniti — odgovorio joj on. — Pri napadu na kočiju poginulo je nekoliko

ljudi iz pratnje. Nije riječ samo o pljački, razumiješ li, već i o ubojstvu. Ne mogu ga pustiti, shvati da sam ja savezni šerif!

— Idi do vraga! — reče na to ona i u trenu se nađe kraj još osedlanih konja. Izvukla je pušku. Već je gotovo pao prvi mrak i vidljivost je bila nešto slabija. Crvenilo neba na zapadu prelazilo je polako u ljubičasto-plavkastu nijansu.

— Ne čini to, Dee! — upozori je on. Stala je i pogledavala čas Mela Claytona, čas Seana O'Neila.

— Ali, za boga, moram nešto učiniti — prošapće ona jedva čujno. — Ne mogu ga ostaviti na cjedilu. I on je meni pomogao kad mi je bilo najpotrebnije. Seane, molim te, pusti ga! Seane, nakon one zajednički provedene noći na poštanskoj stanici volim te svim srcem, kao što dosad nikog nisam voljela, i ostat ću s tobom zauvijek, razumiješ li?! Ali, molim te, pusti ga da pobjegne, jer mi je bio učinio toliko dobra onda kad mi nitko nije htio pomoći, kad je svijet bio nemilosrdan prema meni. Htjeli su me izbaciti iz hotela kad mi je bila potrebna liječnička pomoć, a ja nisam imala ni prebijene pare da platim sobu. Bila sam teško bolesna, čak mi je i kosa počela ispadati, grozno sam izgledala, ali on mi je unatoč svemu pomogao i ja mu mnogo dugujem, Seane, molim te!

Odmahnuo je glavom netremice gledajući Mela Claytona, jer je on samo čekao da mu se pruži prilika za bijeg. Bio je pripravan dati i svoj život, jer previše je truda i muke uložio u to

da se domogne ovog plijena. Nije mogao dopustiti da to tek tako propadne. Znao je da će ga svaki sud osuditi i da mu ne gine vješanje, jer je pri pljački ubijeno nekoliko naoružanih pratilaca transporta. Bio je bijesan na toga lažnog narednika. Osjećao se prevarenim, nasmarenim, ispao je budala, jednostavno je odlučio da Sean O'Neil izvuče deblji kraj. Odlučio je da ide na sve ili ništa, bez obzira na to što je znao da nije dovoljno brz. Nadao se da će šerif možda promašiti ili ga samo raniti, a možda mu pođe za rukom da i on njega pogodi. To je najviše priželjkivao. Čekao je samo pravi trenutak, djelić sekunde kad stekne barem neku sitnu prednost, a istovremeno je čekao i pomoć od Dee.

— Seane, volim te — reče ona glasom koji je podrhtavao — ali moram mu pomoći, dužna sam mu to. I zato...

Više ništa nije stigla reći, jer se naglo i neočekivano dogodilo nešto nepredviđeno. Sudbina je iz sekunde u sekundu mijenjala već zacrtani tok događaja. Prvi je to osjetio Sean O'Neil, osjetivši udarac i ubod noža u leđa. Posrnuo je prema naprijed, ali iznenadni strah i zbunjenost kratko su trajali. Bilo mu je jasno da to nije učinila Dee, jer je stajala sa strane... to su morali biti Apaši. Bacio se naglo u stranu poput divlje mačke, jer bili su u pitanju život ili smrt, a u takvim trenucima pokreću se u čovjeku poput O'Neila nevjerojatne sposobnosti i snage. Odjeknuli su pucnjevi revolvera i opet se ponovio prizor s poštanske stanice, kad je

Apaše zaustavljao vrućim olovom svoga revolvera. Taj je revolver bio zaista čaroban, nemilosrdan i opasan, ali istovremeno veliki prijatelj i pomoćnik u opasnosti. Apaša nije bio mnogo, i O'Neil ih je uspio brzo srediti, padali su ko' pokošeni. Kad se sve opet smirilo, ostalo je opet samo njih troje: O'Neil s jednim jedinim metkom, a Mel Clayton, pretpostavljao je to, već pripravan da iskoristi svoju priliku. Mel nije pucao na Apaše, jer je znao da je u sigurnim rukama dok je ovdje O'Neil. Za Mela se situacija odvijala povoljno. O'Neil se otkotrljao u stranu i pokušao tim preostalim metkom pogoditi Mel Claytona. Ali sreća mu se nije osmjehnula. Mel Clayton se brzo sakrio iza ovećega kamena i o njega se odbio O'Neilov posljednji metak.

— No, sad je svršeno! — rekao je Clayton. — Brojio sam i znam da ti je to bio zadnji. Ili možda tvoj šaržer nema šest, već sedam pregrada? — Spustivši se polako na koljena, Sean je osjećao bol od uboda, koja se počela širiti cijelim tijelom. Najednom mu je počelo nedostajati zraka. Znao je da je poražen. Kleknuvši, osjetio je da mu je malo lakše, mogao je udahnuti, a nestalo je i vrtoglavice. U tom trenutku je shvatio da je Mel Clayton nadmoćniji.

Njegov brzi, nepogrešivi revolver, spasio mu je život zadržavši Apaše, ali posljednjim je metkom pogodio kamen a ne Mela Claytona, jer ga je baš u tom trenutku počela hvatati vrtoglavica. Čuo je Dean prodorni glas:

— Nemoj ga ubiti, Mele! Oh, Mele, ne pucaj! Pusti ga da živi! Nemoj biti hulja, Mele! — Mel se smijao zadovoljno i pobjedonosno na te njene riječi.

— Ohohoh! Kako se igra brzo mijenja! Pobijedio sam! Pobijedio! Za boga, Dee, ne boj se, neću ga ubiti! To bi bilo prerano, jer potreban mi je još. Želim da mi pokaže put do granice. Izvadi mu nož iz leđa! Morat ćemo naložiti vatru i oštati ovdje dok ne vidimo kakva je ta njegova rana i kad ćemo moći nastaviti put. Ne želim da iskrvari ili da mu se rana zagnoji. Moramo se potruditi oko njega. Jesi li možda u dućanu osim odjeće i onog najnužnijeg uzela i bocu rakije? Bilo bi to dobro, jer bi nam to sad dobro došlo...

Sean O'Neil nije više slušao što razgovaraju. Ustao je i polako oteturao do kamena, na koji se naslonio prsima, uzdisao od bolova i jedva čujnim glasom prozborio:

— Dakle, Dee, čula si. Nije me ubio jer sam mu potreban da mu pokažem put za Meksiko. Izvadi mi nož, pusti ranu da malo krvari prije no što je očistiš rakijom. Hajde, anđele, učini to! Mel je pobijedio, frajer je imao ludu sreću.

Prišla mu je i izvukla košulju iz hlača, ali prije no što ju je mogla podvrnuti do potiljka, izvadila je nož. Leđa su mu bila sva krvava, a sad je rana prokrvarila još više.

— Ne uznemiravaj se, anđele! — prošapće — ubod nožem zacjeljuje brže nego rana od metka, a mislim da ni rana nije tako ozbiljna jer ne iskašljavam krv. Hajde, anđele, sredi to!

– Ne zovi me anđele – vikne ona ljutito – znam da sam te razočarala, jer zbog duga koji osjećam prema Melu nisam stala potpuno na tvoju stranu. I ne rugaj mi se više tim »anđele moj, ovo, anđele moj, ono!« Do vraga, već jednom! – bila je bijesna, ali istovremeno i bespomoćna. Pribojavala se naprosto svega što je još predstojalo.

Podigli su logor oko šest kilometara od mjesta na kojem su ih napali Apaši. Iako ranjen jedan im je uspio pobjeći, pa su se pribojavali da će po dolasku u selo poslati za njima ratnike da se obračunaju s njima do kraja. Sean O'Neil se ispružio potrbuške na toplu zemlju, goodio mu je taj predah i taj položaj. Probadanje u leđima bilo je podnošljivije, uspio je zaspiti i opustiti se, disao je duboko i smireno. Privezavši konje, bdjeli su oboje nad njim. Mel Clayton je u ruci držao revolver.

– Njemu je dobro – reče tiho – on može barem spavati, a ja moram biti budan, jer ovdje se očito iza svake stijene i svakoga kamena šuljaju i vrebaju Apaši. Hajde, Dee, reci mi, zašto voliš njega a ne mene? – Nije mu odmah odgovorila, činilo se da mora najprije preispitati svoje osjećaje. Tek nakon stanoovitog vremena odgovorila je na postavljeno pitanje:

– Mele, mislim da te nikad nisam voljela kao što žena voli muškarca s kojim želi provesti cijeli svoj vijek. Mele, ja sam ti zahvalna i bio si mi drag, bili smo par koji se dopunjavao, pogotovo u kockarnicama. Ja bih uvijek privlačila lovaše, a ti si u igri uvijek znao kako ćeš mi iz-

mamiti pare. Sitni lopovluci išli su nam od ruke, ali shvati da smo mi samo bili par varalica, bili smo zajedno samo iz nagona za samoodržanjem, ne iz ljubavi. Mele, tek otkad poznajem Seana O'Neila znam što znači biti zaljubljen i voljeti. Oprosti mi ako sam te povrijedila, ali moji osjećaji su jači od mene.

– Nema se tu što opraštati – nastavi on – ti imaš pravo izbora i smatram da ti se nitko ne bi smio nametati. Sasvim je u redu da se ti opredijeliš za ono što želiš. A ja sam, s druge strane, mnogo toga prošao da bih se domogao ovog bogatstva i jedino što želim jest da pobjegnem u daleki svijet. Pomozi mi u tome, jedino to tražim od tebe! Privoli O'Neila da me sprovede do Meksika i neću ga ubiti, ostavljam ga velikodušno tebi.

Slušala je i šutjela, oboje su bili zamišljeni, i osluškujući noćne zvukove pribojavali se Apaša.

– Nećeš me zeznuti, Dee? – upita je nježno. Vidio je jasno na toj zvjezdanoj i mjesecinom obasjanoj noći kako mu je potvrdno klimnula glavom.

– Ne – dodala je – ne bih te mogla zeznuti, Mele. Što bi bilo sa mnom da mi ti onda nisi pomogao? Ne, ne bih mogla učiniti nešto što bi ti naškodilo, ali s druge strane, ne mogu ti pomoći tako da naškodim njemu. Nemoj to tražiti od mene. Volim ga – zadnje riječi izustila je vrlo samouvjereno i osjetio je koliko je iskrena. Shvatio je da ju je izgubio kao družicu.

U svitanje zore probudio je Clayton saveznog šerifa i ubrzo zatim krenuli su dalje. O'Neilu

se malo podigla temperatura, a rana mu je zadavala bol. Važno je bilo ipak da je prestala krvariti. Pomislio je: »Imao sam sreću, metak bi bio gori, rana od noža brže zacjeljuje ako se ne upali, a neće kad je prestala krvariti, a bila je dobro očišćena rakijom.« Pribojavao se malo da je imao previše sreće, jer nikad se ne zna, možda nož nije bio čist. Još više ga je zabrinjavalo što nije imao oružja, znao je da mu je Clayton oduzeo revolver i pušku iz korica sedla. Ako ih kojim slučajem napadnu Apaši ili banditi, on im se više ne može suprotstaviti, što znači da bi ih protivnici lako svladali, a to je drugim riječima značilo: poubijali. Jahao je prvi i vodio za uzdu natovarena konja, jahali su prema granici, nije mu više padalo na um da ih vodi u Tucson. Sunce je izlazilo polako na istoku i naprosto progutalo preostale oblačke magle da bi ubrzo zatim počelo pregrijavati.

Okrenuvši se nekoliko puta, ugledao bi uvijek Claytonovo zamišljeno lice. Pitao bi se svaki put koliko dugo će taj čovjek izdržati. Spavati nije mogao jer je na oboje pazio. Jedino kad bi ih svezao, mogao bi si priuštiti malo sna! Ili možda nije Dee morao ni svezati? Možda mu ona uopće ne bi pomogla u borbi protiv Clayтона, već bi radije ostala neutralna. Znao je da ima obaveza prema Claytonu, a možda su joj sad već draži Clayton i njegove dvije stotine tisuća dolara nego jedan savezni šerif, još k tome ranjen, koji živi samo od plaće. Pogledao ju je u lice i oči, a prije no što se okrenuo odgovorila mu je istim odlučnim pogledom.

Nakon nekoliko kilometara prijeđenog puta zastao je O'Neil na brežuljku u sjeni stijena koje su se nadvile nad njim i promatrao unaokolo. Učinili su to i Dee i Clayton, ali nisu vidjeli ništa što bi davalo povoda za poseban oprez. Vidjeli su pred sobom samo divljinu, nepregledno mnoštvo kaktusa, brežuljke, uvale, žute i crvene stijene, predivne šarene cvjetove bezbrojnih kaktusa i insekte koji su kružili oko njih. Ali Sean O'Neil kao da je vidio u daljini nešto što je privlačilo njegovu pažnju. Gledao je prema Tucsonu. Oblak prašine kretao se dolinom duž niza brežuljaka prema jugu. Seanove iskusne i uvijek budne oči su ga opazile. Pitao se tko bi to mogao biti? Nije mogao razabrati je li posrijedi nekim transport ili konjica ili je to čak bila skupina Apaša? Ali kakve je to za njega, uostalom, imalo veze?

— Što je? Što čekamo? — upita Mel Clayton nervozno. Hm, O'Neile, da ti možda ne vidiš nešto što mi ne vidimo?

Sean ga pogleda i htjede mu predložiti da se preda, odnosno, obećati mu da će mu blago suditi, ali u istom trenutku shvatio koliko je to glupo i besmisleno, jer svaki sud bi Clayтона morao osuditi na smrt. Jednostavno nije imao izgleda da se izvuče, jer nije to bila samo pljačka već je pri napadu na kočiju bilo i mrtvih. To je bio novac savezne vlade namijenjen za kredite stanovnicima i radnicima koji su sudjelovali u izgradnji puta, taj novac je bio pomoć za izgradnju i razvoj ovog dijela zemlje. Jug je nakon izgubljenog rata bio razrušen i

siromašan, a materijalno jači sjever je to pokušao materijalno kompenzirati.

— Nije ništa — reče O'Neil — krenimo dalje. Jašući duže bez veće stanke počeo je osjećati bolove u leđima. Zabrinuo se, jer je znao da se rane lakše inficiraju kad je toplo. »Proklet bio taj apaški nož«, pomislio je u sebi. »Možda je taj luđak rezao prije toga meso neke lešine, ili je njime ubio zvečarku. Prokletstvo, ako je tako, onda mi još nije preostalo dugo na ovom svijetu. Moram naći liječnika da mi očisti i izreže ranu...«. Prestao je razmišljati, znajući da Clayton to neće dopustiti. A trebalo je Claytona što prije sprovesti do granice i tek onda odjahati u Nogales i potražiti liječnika. Hoće li stići na vrijeme? Hoće li izdržati tako dugo, ili će se najednom samo skljkati s konja? Razmišljao je o tome da iznenada skoči na Claytona, još je imao toliko snage, što za nekoliko sati zacijelo više neće imati. Trebalo je rasporediti snage, jer Clayton je bio jak i žilav momak. Nije bio ništa manji i lakši od O'Neila, dapače, bio je u dobroj formi, jer to je zahtijevala njegova služba kapetana u Fort Catalini. Ali Clayton je držao O'Neila podalje od sebe, pa kako da mu se onda približi i da ga zaskoči? Ali ipak bi trebalo pokušati. Vrućina je već postala nepodnošljiva, sunce je uporno pržilo. Niz lica i tijela cedio im se znoj i miješao se s prašinom. Zastali su u sjeni visokih stijena. Gledali su svoje jasne tragove u pijesku i znali da će ih po njima Apaši ili banditi sigurno moći slijediti. Rana na leđima boljela ga je sve jače.

Seanu O'Neilu bila je poznata ta bol, koja se javljala slično otkucajima srca; rana se zagnojila, nastalo je trovanje, a na vrućini se ti procesi znatno ubrzavaju. Još i sad je bliže do Tucsona nego do Nogalesa, zračnom linijom preko Santa Cruz River Valleyja od Tuscona do Nogalesa ima otprilike sto osamdeset kilometara, a putom je to još dalje. Danas su prešli nešto manje od stotinjak kilometara, jer su jutros rano prošli Tucson. Hoće li izdržati? Neprekidno ga je mučilo jedno te isto pitanje i ipak se odlučio na taj riskantni čin. Poslužio se prastarim trikom. Kriknuo je iz svega glasa kao puma u napadu, čak mu se i konj prepao i zamalo ga zbacio iz sedla. Konji su zbacili Claytona i Dee, ali oni su zadržali uzde u rukama pa preplašene i suludo rzajuće životinje nisu uspjele pobjeći. Sean O'Neil se pokušao baciti na Claytona, ali bilo je prekasno. Clayton je, doduše, pao na zemlju i vukao konja za uzde, ali u ruci je već držao revolver i smješkao se gledajući ga u oči. Sean O'Neil je odustao od pokušaja, na što Clayton reče:

— No, šerife, takva budala ipak nisam. Uspio bi, samo nisi predvidio da će se i tvoj konj uznemiriti, zar ne? Zamisao ti je bila dobra, ali nije uspjela.

— Ne, ne bih se složio — reče na to O'Neil — ti si morao udariti glavom o kamen. No, imao si opet više sreće i dobio si igru.

— Ustajući polako sa zemlje, Dee je O'Neilu uputila pogled pun sažaljenja.

— Čekajte malo, imamo problema — rekao je gledajući ih — rana mi se upalila i ne vjeru-

jem da ću izdržati do granice. Ali koliko se sjećam, ovdje je, nedaleko od kanjona, smješteno naselje Pueblo – Indijanaca, koji imaju vrsnog travara. Travar bi mi mogao pomoći. Krenimo, možda ih još nađemo u kanjonu.

O'Neil je krenuo, a Clayton ga je ljutito i šuteći slijedio. Dee McLee im se pridružila, prestišla Claytona i jahala usporedno s O'Neilom.

– Hoćeš li moći izdržati? – upitala ga je jedva čujno.

– Ja sam već mnogo toga izdržao, pa ću valjda i ovo – odgovorio joj je pokušavajući je malo umiriti.

XIII

Tek poslije podne su stigli u naselje. U kanjon nije udaralo sunce, pa je jahanje u sjeni visokih stijena bilo mnogo podnošljivije. Naselje se naprosto priljubilo uz crveno-žućkaste stijene kanjona: hrpica kuća, koja je zapravo više izgledala kao tvrđava iz davnih vremena. Nedaleko od njih nalazio se izvor, koji su Indijanci ogradili i stvorili si omanje jezerce odstojele vode. Djeca su se igrala svuda unaokolo. Nekoliko Indijanaca budno je pratilo dolazak stranaca i čekalo da vidi što žele ta tri bijelca. Malo podalje od naselja držali su Indijanci konje i tor ovaca.

– Čekajte ovdje – reče O'Neil Claytonu i odjaše do Indijanaca. Pueblo – Indijanci nisu bili ratnici poput Apaša, već su bili pretežno miroljubivo pleme, pogotovo kad ih nitko nije napadao. Kad su jednom davno s Aljaske stigli Apaši kao osvajači, Pueblo – Indijanci su

već živjeli na ovom teritoriju. »Apachu« je na njihovom jeziku riječ za »neprijatelja«, pa kako su pripadnici naroda došli sa sjevera kao neprijatelji i osvajači, od samog su početka prozvani »Apachus«, a poslije Apaši. Dojahavši do Indijanaca, Sean O'Neil stane i upita:

– Poznajete li me još? – gledali su ga i tek nakon kratkog vremena jedan stariji među njima napomene:

– Ti si često ovuda gonio konje, a mi smo ti jednom davno pomogli, naravno da te se sjećamo. Što te je dovelo k nama? Izgledaš bolestan, vidim ti to u očima.

– Potrebna mi je pomoć vašeg travara – odgovori O'Neil.

– Ranjen sam, a rana mi se, čini se, zagnojila. Pomozite mi! – Šutjeli su i sumnjičavo gledali njega i njegove pratiocice, njihovu pogledu nije promaklo da je on bez oružja, a onaj drugi ima dva revolvera i pušku u korica-ma sedla. Ono što su mislili i zaključili nisu pokazivali, na licima se nije vidjelo da se čude.

– Da, naša Juana je još živa – reče jedan od njih na španjolskom jeziku, koji je i O'Neil dobro govorio, a služili su se njime više jer su ga znali bolje od angloameričkog. Pokazali su mu mjesto gdje će se smjestiti zajedno sa svojim pratiocima.

– Odmah ćemo dovesti Juanu – dodao je jedan od njih, nakon čega su se vratili u naselje. O'Neil je pozvao svoje pratiocice, mahnuvši im rukom i pokazavši zaklon gdje će se smjestiti. Sjahavši s konja, nije mogao a da ne uzdahne olakšano, bez obzira na to što je znao da

mu se crno piše ako mu travar ne uspije pomoći.

Teško se kretala, bila je već stara, ali ruke su joj bile čudotvorne kao i njeno bilje kojim je liječila. Dala je Seanu da popije neki gusti zeleni sok, koji ga je već nakon nekoliko gutljaja uspavao. Mel Clayton se u međuvremenu šćućurio na obližnjem kamenu i gledajući sve to počeo bijesno psovati.

— Taj će možda spavati tri dana — reče sav zajapuren od bijesa. — A mi smo onda nadrapali, jer nikad se ne zna kad se mogu pojaviti Apaši ili banditi za koje smo ovako natovareni dobar plijen, onda... — zastao je u pola rečenice i pustio Dee da si sam predoči što bi se dogodilo. Grickala je nervozno usnice i bojala se, jer bez mnogo iluzija lako su si oboje mogli predočiti svoj položaj u takvoj situaciji, a Mel Clayton kao vojni kapetan naučio je nešto o zakonitostima ove zemlje. Znali su da vijesti velikom brzinom putuju ovom prostranom zemljom, čulnost ljudi koji ovdje žive posebno je izražena. Osjećaju promjene, naslućuju stvari i brzo prozru nepravilnosti. Zadrže li se ovdje predugo, mnogo toga će izaći na vidjelo, a onda im prijete mnoge neugodnosti. Dee McLee i Mel gledali su kako Indijanci odvođe travara. Mel Clayton je i dalje bio neodlučan što da poduzme, pa stoga još nisu skinuli sedla ni teret s konja.

— Hoćeš li poći sa mnom? upita je on iznenada. — Je li, plavooka, hoćeš li poći sa mnom i s moje dvije stotine tisuća dolara, ako krenem bez O'Neila? Zapravo moramo ja-

hati samo dalje prema jugu i stići ćemo do Meksika.

Gledajući i slušajući ga, osjetila je da nije odlučan kako se činilo. Vjerojatno je očekivao da će mu ona pružiti očekivanu podršku. Bilo ga je strah, jer je kao kapetan poznavao mnoge opasnosti ovih prostranstava. Dobro je znao da ne može ništa bez O'Neila, ali malo samopouzdanja ulila bi mu spoznaja da je barem Dee uz njega. Ovakvo je bio sasvim nesiguran.

— Ne idem s tobom, ostajem ovdje sa Seanom — odgovori ona odlučno. — Idi do vraga sa svoje dvije stotine tisuća dolara! Ne želim ni tvoje pare! Ako želiš ići, onda idi sâm! To bi možda bilo najbolje za tebe. Miči se! Uzmi konje i tovar i briši odavde! Ostavi mi samo Seanov revolver, jer kako ćemo se braniti bude li potrebno?!

Neshvatljivo mu je bilo kako je mogla odbiti njegovu ponudu i sve ono što joj toliki novac pruža.

— Oh, Dee — reče jedva čujno — toliko toga smo prošli zajedno, toliko smo jurili za novcem i sad ga imamo dovoljno. Zašto ne želiš da ostanemo zajedno? Uvijek si mogla računati sa mnom, nisam te ostavio na cjedilu nikad, pa ni onda kad si болоvala od tifusa. Dee, ljubavi, nemoj me ostaviti! Ostavi njega, i vjeruj mi da ćemo uspjeti stići do granice i bez njegove pomoći, a, uostalom, mogli bismo unajmiti nekog od ovih Indijanaca da nam pokaže put. — Molio ju je pun nade da će poći s njim. Pogledala je Seana O'Neila, koji je spavao, a onda ponovo Mela i smireno mu odmahнула glavom.

— Ne, Mele ne mogu poći s tobom i gotovo. Ako želiš ići, idi, ali bez mene. Molim te još jednom, ostavi mi njegov revolver.

Odmahnuo je glavom, ustao s kamena na kojem je sjedio i odveo konje do lokve da ih napoji i da napuni čuture vodom. Vrativši se, pogleda O'Neila, koji je spavao kao klada, i Dee koja je stajala uz njega, pa će na to:

— On me je bio htio predati sudu i krvniku, pa stoga nemam razloga da mu poželim dug život. Nasamario me je, a uz to želio i uništiti — gledajući Dee ravno u oči nastavi — ali za tebe bi štošta bio pripravan učiniti. Oh, Dee, ne znam ni sâm zašto te toliko volim, ali prirasla si mi k srcu, bili smo uvijek dobri prijatelji i partneri u poslu, evo, sve do moje posljednje velike pljačke. Ostavit ću ti pištolj da se možeš braniti, evo ti ga i znaj, dajem ti ga zbog tebe, a ne zbog njega — pružio joj je revolver, a ona obuhvativši ga objema rukama uperi cijev u Claytona. Mel joj se samo osmjehnuo, odmahnuo glavom i nježno rekao:

— Za boga, Dee, to nećeš učiniti. Uvijek sam bio dobar prema tebi, to i sama znaš. Lijepa moja Dee, pa ne bi ti valjda nakon svega pucala u mene ili me bila u stanju predati zakonu!? Ja nastavljam sâm dalje. Možda mi se posreći! — Ostaj mi dobro! — Okrenuo joj je leđa, uzjahao, uhvatio za uzde natovarene konje i krenuo. Jahao je polako dugim kanjonom i nije se više ogledao. Indijanci su gledali za njim zajedno s Dee, koja je u rukama držala upereni revolver. Ne, nije mogla pucati! Jest, Mel Clayton je bio

bandit i ubojica, ali prema njoj je mnogo puta bio dobar i zato nije imala snage pucati u njega. Ali istovremeno mu nije željela ni sreću. Znala je samo da mora ostati uz Seana i paziti na njega, a istovremeno se osjećala malo sigurnijom imajući revolver u rukama. Sjene su se izdužile, polako se spuštala večer. Htjela je naložiti vatru, ali u okolici nije bilo drva, a nije pomišljala na to da zatraži Indijance. Ustala je i počela skidati sedla s konja, odvela ih do vode da se napiju i završivši to čučnula kraj Seana, koji je i dalje spavao kao klada. Nije joj preostajalo drugo no da sjedi i čeka, držeći u ruci revolver premda opasnosti nije bilo. U međuvremenu je pojela ostatke hrane koju su nosili sa sobom i postajala već nemirna očekujući da se O'Neil probudi.

Mel Clayton jahao je polako prema jugu. Slijedeći jedva vidljivi trag, kretao se prema dolini i nekom kanjonu. Polako mu se vraćalo samopouzdanje i postupno je počeo vjerovati kako se dobro snalazi i bez Seana, odnosno, kako mu je preostalo još malo do Nogalesa, gdje je namjeravao prijeći granicu. Već pred mrak, kad se tragovi više nisu mogli razabrati, stao je i smjestio se između dvije stijene, gdje je bilo dovoljno mjesta za njega i za konje. Uspio je čak i zaspati. Kad ga je ujutro probudila hladnoća, osjećao se odmornije i bolje nego jučer. Pojeo je nešto na brzinu i prije no što je svanulo krenuo dalje. Slijedio je opet jedva vidljivi trag što je vodio prema jugu. Svaki prevaljeni kilometar ulijevao mu je snagu i sve veće sa-

mopouzdanje. Put se s vremenom počeo kretati lagano uzbrdo, k prolazu na vrhu. Pretpostavljao je da će mu se na vrhu pružati pogled do juga, nadao da će ugledati put kojim se kreću kola i poštanske kočije, a možda i sâm Nogales, koji je odavde bio udaljen još petnaestak kilometara. Odlučio je da se drži puta s desne mu strane. Stigavši na vrh, pustio je konje da se odmore i ubrzo zatim ugledao sa svoje desne strane kućerak od kamena, vjerojatno još iz doba kad su u ovim krajevima Španjolci tragali za zlatom i srebrom. Vidjelo se da je kućica obnavljana i pretpostavljao je da služi putnicima i čuvarima kao prenoćište. Ovdje je i sad bilo ljudi, jer vidio je kako se dimi iz dimnjaka, a istog trenu pojavio se na vratima čovjek, mahnuo i doviknuo Claytonu:

— Dodi, prijatelju, upravo smo stavili jelo na stol! Pozivamo te na ručak!

Mel Clayton je opsovao nešto jedva čujno i nastavio jahati. Kad je već bio blizu kolibe, dobaci mu:

— Ne, hvala, žurim! Dobar tek, momci! — Krenuvši dalje, ugledao je drugog muškarca iza kuće i tri konja. Muškarac je bio naslonjen na zid, a ispod ruke je držao pušku. Onaj na vratima dobaci mu još jednom uz smiješak:

— Za boga, prijatelju, toliko vremena sigurno imaš! Hajde, stani i sidi s konja! Drago nam je što te vidimo, jer već tjednima nismo vidjeli živo biće. Nećeš nam valjda odbiti poziv? Dodi, prijatelju!

Clayton je stao, posve siguran da je upao u klopku. Pomislio je: »Trojica su, mora ih biti trojica kad su tu tri konja. Imam li ja uopće izgleda protiv njih? Tko su oni? Banditi ili konjokradice? Možda čak i lovci na skalpove? Prokletstvo, ako otkriju što nosim sobom..? Zgrozio se pri pomisli na to. Nije znao što bi bilo najpametnije učiniti. Ova dvojica prisutnih nisu bili Meksikanci, bili su obučeni u neke šarene dronjke, jedan od njih imao je čak tri pera zadjenuta u šešir, bili su neobrijani i nosili su čizme s velikim meksičkim mamuzama. Uto je stigao treći. Na njemu se vidjelo da je Meksikanac, osmijeh mu je otkrivao blještavo bijele zube.

— Dodi, prijatelju! — reče mu novo pridošli. Clayton je znao da nema što čekati: ako prihvati poziv na ručak i ostavi konje, ubrzo će oni saznati što nosi sa sobom, a tada su mu izgledi da preživi minimalni. Jahao je dalje šuteći i vodio za sobom natovarene konje. Premda je bio pripravan na sve, iznenadio ga je pucanj. Momak je pucao iz krajnje neobičnog položaja, naslonivši pušku na kuk. Pogodio je jednoga konja koji su nosili teret, ali stala su sva tri, jer su jedan drugom bili vezani za repove. Clayton se bacio na zemlju i munjevito se uspio otkotrljati u stranu. Srećom je u posljednji trenutak uspio zgrabiti i pušku zadjevenu u sedlo. Meci su mu fijukali oko glave, jedan ga je čak uspio okrznuti. Počeo je pucati i otprve pogodio onog što mu je ubio konja. Druga dvojica sakrila su se u kuću, a Mel je otvorio vatru kroz otvo-

rena vrata kolibe. Bio je dobro zaklonjen, pa mu nisu mogli ništa. Ranjenik je zapomagao i molio:

– Prijatelju, pusti me da otpužem u kolibu! Iskrvarit ću ovdje, a unutra ima vode i zavoja! Budi milostiv, brate! Mel Clayton mu ništa nije odgovorio već je pucao i dokrajčio ga. U tom trenutku začuo je glasove iz kolibe:

– Ti si naš, kurvin sine! Do noći si sigurno naš! Kožu ćemo ti oderati kad te se dočepamo! Hehehe, što si to natovario da se toliko bojiš!? Hajde, kaži! Puštamo te ako uzmeš konja i ostaviš nam vreće! Hoćeš li?

Mel Clayton je šutio. Znao je da je besmisleno pregovarati, jer ubili bi ga čim bi izišao iz skloništa. Ubili bi ga kad bi u vrećama našli hranu, a svaka-ko da nađu novac. Bili su to banditi, koji su živjeli od danas do sutra loveći divljač i pljačkajući putnike. Jedino mu je preostalo da se obračuna s njima.

U samo svitanje zore probudio se Sean O'Neil i zbunjeno pogledao unaokolo. Kraj njega je pod pokrivačem ležala Dee. Čim se pomakao, ona se trgnula i okrenula glavu. Gledali su netrepnuvši jedno drugo.

– Je li ti bolje? – upitao ga je. Ustao je i prešao nekoliko koraka ne odgovorivši joj. Sjela je i promatrala ga. Visoke stijene zaklanjale su vidik, ali po boji neba vidjelo se da je sunce izišlo.

– Dobro mi je – odgovorio je napokon. – Nemam više temperaturu i ne osjećam vrto-
glavicu i bolove. Osjećam se dobro kao da i nisam bio ranjen.

Stara Juana je čudotovrna, od nje bi i liječnici mogli štošta naučiti, premda su uvjereni da je njihovo školsko znanje jedino ispravno. Gdje je Clayton?

Dee mu je ukratko opisala što se dogodilo dok je on spavao i završila s riječima:

– Ostavio mi je tvoj revolver. Vidiš, nije nas ostavio bez oružja! Želiš li nešto pojesti i popiti? – upita ga nježno.

– Može, gladan sam ko'vuk – odgovori on pomilovavši je po kosi. – Čim se najedem, krećemo za Claytonom. Pratit ćemo njegov trag i neće nam biti teško.

Ne odgovorivši mu, izvadila je ono malo hrane što je ostalo, dala mu je malo starog kruha, sušene slanine i nekoliko već osušenih jabuka. Popivši malo izvorske vode, krenuli su na put. Pozdravljajući se s Indijancima, O'Neil im dobaci nekoliko riječi pri odlasku:

– Ja sam Juanin dužnik! Navratit ću jedanput i odužiti joj se! Spasila mi je život! Pozdravite je u moje ime!

Nisu mu ništa odgovorili, i dalje su samo mahali. Ubrzo su Sean i Dee izišli iz kanjona. Dee je jedva pratila tragove koji su se mjestimice gubili, ali Sean O'Neil ih je znalački slijedio. Jahali su cijeli dan, do kasno popodne. Stigavši do prelaza i kamenog kućerka, ugledali su žalostan prizor: posvuda unaokolo ležali su mrtvaci. Sean je promatrao Dee McLee, koja je kleknula kraj mrtvog Claytona ne mogavši suzdržati suze. Gledala ga je tužnim i upitnim pogledom, a onda joj je on pokušao objasniti:

– Ova trojica su lovci na skalpove, koliko znam prije su se time bavili. Vidio sam ih jednom u Tucsonu kako primaju novac za apaške skalpove, sve su odmah potrošili za zabavu, bili su to ljudi naučeni na lagan život. Clayton ih je uspio srediti, ali i oni njega, ranivši ga smrtno. Imao je još toliko snage da si previje ranu, ali do granice nije uspio stići.

Konji su pognutih glava ležali na suncu, koje je i dalje nemilosrdno pržilo. Prva dva konja nisu se mogla dići i skloniti u hladovinu, jer su svi bili vezani jedan drugom za rep.

– Imao je smolu – reče Dee tužnim glasom.

– Ili sreću, jer oni bi ga sigurno objesili – primijeti Sean O'Neil. Pogledala ga je ljutito, na što on ipak nastavi:

– Bio je ubojica, pa makar je tebi, kao što kažeš, učinio mnogo dobra, ipak je bio i ostao bandit i ubojica.

Htjela mu je nešto odgovoriti, ali se u to začuje onaj dobro poznati zvuk zveckajućeg kasa.

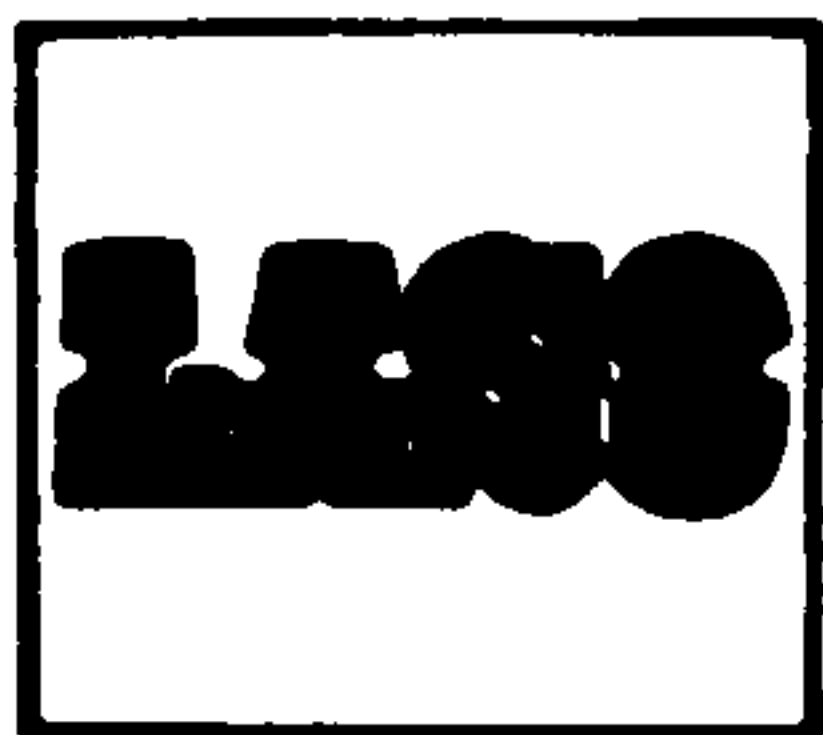
– To je zacijelo patrola iz Nogalesa – reče O'Neil. – Oni obično jašu dovde gore do razvođa, podignu logor i nakon stanovitog vremena opet se vraćaju u bazu. Da su samo došli nekoliko sati prije, onda...

– Onda ne bi imao sreće, kao što nije imao smolu – prekiše ga ona i baci mu se u zagrljaj. Željela se barem na tren osjećati sigurnom i zaštićenom, ali znala je da to s njim neće potrajati samo tren već čitavu vječnost.

KRAJ

U PRIPREMI:

Jake Logan:
SLOCUMOVA OSVETA

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 7020 d, a za šest mjeseci 3510 d. U cijenu je uračunat i pretplatnički popust. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa: SOUR »Vjesnik«, Interna banka, Zagreb, broj 30101-833-1216, za »Laso«.

Cijena za inozemstvo: DM 2,00, ASCH 10,00, SFRS 2,00, HFL 2,50. Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DM 36,00, SKR 63,00, ASCH 250,00, FF 74,00, SFRS 36,00, HFL 37,00, US 15,00.

Uplata na devizni račun 30301 – 620 – 16 – 25731 – 3252051 kod Udružene banke Hrvatske, Zagrebačke banke, Zagreb (za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI)

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marketing, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 75.000 d, c/b stranica 50.000 d. Oslobođeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7 1973. od 26. XI 1973. Rukopisi se ne vraćaju.

jeans

KORDA MI

Novi modeli Levi's jeansa u robnim kućama i prodavaonicama
VARTEKSA, STANDARD KONFEKCIJE I ATEKSA.

kvaliteta je uvijek u modi